

ARMATA - I

Guv.PNȚ / Guv.Iorga / Guv.PNL

Ian. 1929 - apr.1934

ARMATA - I.....	1
Guv.PNȚ / Guv.Iorga / Guv.PNL.....	1
Ian. 1929 - apr.1934.....	1
1)G-ral Gr.Constandache,Lt.col.N.Oprescu,AI.Costin,.....	5
▣ Armata.....	5
▣ Epoca postbelică.....	5
▣ Efective.....	6
▣ Comandamentul suprem.....	6
▣ Jandarmeria. (p.704).....	6
▣ Marina Regală. (p.705 -706).....	6
▣ Pregătirea premilitară. (tinerii între 18-20 ani).....	6
▣ Justiția militară. (p.710).....	6
2.) Cezar Petrescu,"Domnia Regelui Carol al II -lea " ,1938.....	6
▣ Oștirea și armamentul	6
▣ MSR,la manevrele de toamnă ,	7
3.) Ion Antonescu,Răspuns lui Maniu și Brătianu, toamna 1943.....	7
▣ Starea armatei / sept.'40.....	7
4.) LD : Mutat la loc potrivit.....	7
5.) C.Gr.Zotta,N.Tulceanu,.....	8
▣ Partidul Poporului (președ.mareșal AI.Averescu) (p.86-89).....	8
6.) Proiectul* de Program al P.Ț.,.....	8
▣ Armata.....	8
7.) Rezoluția de fuziune (PȚ și PNR) nașterea PNȚ.....	8
▣ V. Armata.....	8
8.) Carol al II-lea , "Între datorie și pasiune", Însemnări zilnice,Vol.2,(1939-1940).....	8
▣ Luni,18 sept.1939.(p.1).....	8
▣ 27 iunie'40 Ultimatumul sovietic	9
▣ 29 iun.'40.....	9
▣ 30 iun.'40.....	9
▣ 3 iul.'40.....	9
▣ 7 iul.'40.....	9
▣ 9 iul'40.....	9
▣ 29 iul.'40.....	10
9.) Tătărescu /.....	10
G ▣ Memoriu , Politica externă[sept.1939-iul.1940] ,.....	10
-----	10
Guvern Maniu. Legislatura I .Sesiunea I 1928/ 1929.....	10
-----	10
10.) V.Toncescu (raportor la mesaj).....	10
-----	10
Guvern Maniu . Legislatura I .Sesiunea II . 1929 /1930.....	10
-----	10
11.).Mesajul Regal ,deschiderea sesiunii a II, 15 nov.'29.....	10
[Armata,gral Henry Cihoski].....	10
[Armată].....	11
12.) Viorel V.Tilea (PNȚ,Cluj, chemărist), discurs la mesaj, 28 nov.'29.....	11
▣ Armata	11
13.) Ion Petrovici* (pe atunci PNȚ) , discurs la mesaj, 5 dec.'29.....	12
▣ Armata.....	12
14.) Costache Leanca (PNȚ,unionist,țărănist, basarabean, deputat Bălți),.....	12
▣ Armata	12
15.) N.Polizu-Micșunești (PNȚ, deputat Dorohoi), discurs la mesaj, 13dec.'29.....	12
▣ Înarmarea.....	12

16.) dr.Iacob Pistiner, (PSD,deputat Cernăuți), discurs la mesaj, 27 nov.'29.....	13
▫Armata	13
17.) N.Iorga (PND,deputat Brăila; supleant la Dolj);, discurs la mesaj, 9 dec.'29.....	13
▫Armata .Înzestrarea.....	13
▫Școala și Armata	14
▫Armată- continuare -.....	14
18.) Pamfil Șeicaru (ziarist independent, pe lista PNȚ, deputat deDolj),.....	15
▫ Dezarmarea.....	15
19.) Teodor Fischer (Club parlamentar evreesc), discurs la mesaj, 17dec.'29.....	17
▫Armata.....	17
20.) Mihail Ghelmegeanu (PNȚ, raportor la Răsuns la mesaj, deputat Ismail).....	17
▫ Armata	17
21.) Voicu Nițescu (Ministru de Stat), discurs final la Mesaj, 17 dec.'29.....	18
▫ Armata.....	18
22.) Manifestul-program ,lansat la Congresul general PNL, 1-4 mai 1930.....	19
▫ Apărarea națională.....	19
23.a)Sosirea prințului Carol, 6 iunie1930.....	19
▫ Prințul Carol	19
6 iunie'30.....	20
▫ Atmosfera Bucureștiului.....	20
▫ Guvernul Maniu >> guvernul G.G.Mironescu.....	20
▫ Atmosfera din Capitală.....	20
8 iun.'30.....	20
▫ Adunarea Națională :proclamarea Regelui Carol II.....	20
▫ Cotroceni >palatul regal > patriarhie.....	20
Carol II /.....	21
▫ Armata	21
-----	21
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ. Sesiunea III, 1930 / 1931.....	21
-----	21
24.) Regele Carol, Mesajul Regal, 15 nov.'30.....	21
[g-ral Condeescu].....	21
▫ Armata.....	21
25.) Senatori de drept militari, la lucrările Senatului.....	22
26.) Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 29 nov.-1 dec.'30.....	22
▫Armata	23
27.) Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30.....	23
-----	23
Guvern Iorga -Argetoianu .Legislatura I .Sesiunea I.....	23
-----	23
28.) Senator Traian Alexandrescu (? raportor la Mesaj) , 21 iul.'31.....	23
▫ Armata.....	23
29.) Apostol Zamfir (PȚ) , Comunicare , 30 iunie'31.....	24
▫ Invalizii,văduvele, orfanii de război.....	24
-----	24
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932.....	24
-----	24
30.) Deschiderea Parlamentului.Mesajul Regal, 15 nov.'31.....	25
[Armata].....	25
31.) Gral C.Ștefănescu -Amza , ministrul Armatei, răspuns la interpelare , 24 nov.'31.25	25
32.) C.Bușilă (UGIR, "grup parlamentar industrial "), Comunicare , 25nov.'31.....	25
-----	26
Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .Sesiune extraordinară, 10 aug.-oct '32.....	26
-----	26
33.) C.I.C.Brătianu , discurs la mesaj, 17 aug.'32.....	26
▫ Industria "parazitară " ? (p. 246).....	26
▫ Industria de război. (p. 247).....	26
▫ Înzestrarea armatei. (p. 248).....	27
34 a)col în rezervă I.Niculcea (G de F) , discurs la mesaj, 18 aug.'32.....	28
▫ Reforme necesare	28
34.b)Nichifor Robu, discurs la mesaj, 19 aug.'32.....	28

▫ Specificul naționalismului bucovinean.....	28
▫ Jidanii !.....	29
▫ Relele făcute de jidani , R1 mondial.....	29
▫ Jidovimea după Unire.....	30
▫ Partidele din Vechiul Regat.....	30
▫ LANC în Bucovina.....	30
▫ LANC - sub stăpînirea românească	30
▫ Congresul LANC.....	31
▫ Armata	31
34.c) I. Costinescu (PNL-2) , Interpelare : aviația , 19 aug.'32.....	32
35.) Gral Gh.Rujinschi (PNȚ) , interpelare , 19 aug.'32.....	32
▫ Consiliul Superior al Țării.....	32
▫ Legislația militară.....	33
▫ Militarii români.....	33
▫ Aviația militară.....	33
▫ Aviația civilă.....	35
▫ Aeroporturi.....	35
▫ Aviatorii.....	35
▫ Guvernul PNȚ.....	36
36.a) I.Mirescu (PSD) , discurs la mesaj , 23 aug.'32.....	36
▫ Pericolul bolșevic ?.....	36
▫ Armata.....	36
36 b) I.Hudiță (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj , 24 aug.'32.....	37
36 c) CCGiurescu (PNL-2) , discurs la mesaj , 30 aug.'32.....	37
36 d.) col.Traian Stoica (LANC ?) , discurs la mesaj , 30 aug.'32.....	38
37.a)Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj , 31 aug.'32.....	38
▫ Pace, dezarmare !.....	39
37.b) IGDuca (PNL-1) , discurs la mesaj , 31 aug.'32.....	39
▫ Armata.....	39
38.)V.Rădulescu (PNȚ , Raportor la Adresă) , discurs conclusiv, Cameră , 1 sept.'32	39
▫ Consens și responsabilitate.....	40
▫ Doctrina PSD : " Pacifismul " , "dezarmarea".....	40
I.Inculeț / I. Zelea Codreanu / Mihalache / IG Duca / Mihalache / Gh.Brătianu /	
Mihalache /.....	40
▫ Marile reforme democratice - polemică(p. 588 -592).....	41
▫ PNL: reformele , războiul.....	41
IGDuca / 1 sept.'32.....	41
▫ PNL :războiul.....	41
39.) Al.Vaida -Voevod (premier, ministr.de Externe, ad int. la Comerț) , discurs	
-conclusiv, Cameră , 2 sept.'32.....	41
▫ Consens la partidele de guvernămînt.....	42
▫ Consens : Armata.....	42
40.) Ședință secretă la Senat, // apărarea națională // , 2 sept.'32.....	42
41.)Gral N.Samsonovici (ministrul Apărării Naționale),răspunde la întrebări ,	42
.....	43
Guvern Iul.Maniu . Legislatura II.Sesiunea ordinară , 15 nov.' - dec.'32.....	43
.....	43
42.) Generalii - senatori	43
43.) Gh.Tătărescu (PNL) , discurs la Mesaj , 22 nov.'32.....	43
44.) IGDuca , discurs la mesaj , ? '32 LD : Lipsă doc.....	43
45.) Lotar Rădăceanu (PSD) ,.....	43
46.) C.Rădulescu -Motru (raportor la M) , discurs -concluzie ,Senat, 13 dec.'32.....	43
47.) Grig.Iunian (PRȚ) , discurs la mesaj, Cameră , 16 dec.'32.....	43
.....	44
Guvern Al.Vaida .Legislatura II Sesiunea ordinară - continuă - ian. - 16 apr.'33.....	44
.....	44
48.) Radu Irimescu (subsecretar de stat al Aerului , din 19 iul'32) ,.....	44
▫ Învățăturile războiului.....	44
▫ Evoluția aeronauticii după război.....	45
▫ Departamentul aeronauticii.....	45
49.) M.Manoilescu (Camer. comerț și industr.) , interpelare , Senat , 28 febr.'33.....	46

50.a) Adunarea profesională PNL .Conferința a V-a , 10 apr.'33.....	46
IGDuca.....	46
▣ Armata.....	46
gral Măldărescu (raportor) / 10 apr.'33.....	47
▣ Armata.....	47
gral Gh.Ștefănescu.....	47
▣ Armata.....	47
gral Munteanu.....	47
▣ Armata.....	47
Gral Cioc.....	47
▣ Armata.....	47
50.b) C.Gr.C,Zotta,N.Tulceanu,"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.", 1934.....	47
▣ Partidul Național Liberal(președ.Const.I.C.Brătianu) (p.54-62).....	47
▣ Programul de guvernămînt (aprobat de C.C.PNL la 1 oct.1933).....	47
Guvernul IGDuca.....	48
Alegeri	48
Asasinarea lui Duca, 29 dec.'33.....	48
Guvern Angelescu / guvern Tătărăscu , 5 ian.'34.....	48
vezi la fișiere problematice :.....	48
▣ Introducerea stării de asediu , implicarea armatei -.....	48
▣ Scoaterea în afara legii a Gărzii de Fier ; descinderi, percheziții, arestări ;.....	48
▣ Alegeri - implicarea armatei ;.....	48
▣ Asasinarea lui Duca , 29 dec.'33.....	48
▣ Arestări, percheziții, descinderi ;.....	48
51.)Punerea sub urmărirea penală a asasinilor și complotiștilor , 26 ian.'34.....	48
-----	48
Guvern Tătărăscu.Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34.....	49
-----	49
▣ Mesajul Regal, 1 febr.'34 Vezi la fișier Guvern.....	49
▣ Adresa de Răspuns la Mesaj, 17 febr34 Vezi la fișier Parlament.....	49
52.) Virgil Madgearu , Declarația PNȚ la mesaj, 24 febr.....	49
▣ Armata.....	49
53.) SITUAȚIA ARMATELOR CARE INTERESEAZĂ ROMÂNIA.....	49
54) Gr.Iunian (PȚR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34.....	50
▣ Armata.....	50
▣ Partidul Național Liberal.....	51
▣ Procesele.....	52
55) Interpelări : arestarea lui Nae Ionescu ; procesul Gărzii de Fier . 6 mart.'34.....	53
Gr.Iunian (PȚR).....	53
▣ Arestările lui Nae Ionescu.....	53
Virgil Madgearu.....	54
▣ Intervenție - pentru intrarea în legalitate.....	54
▣ Protest pentru implicarea lui Titulescu	54
Octavian Goga /.....	55
▣ Comunicare cu același obiect	55
C.Argetoianu /.....	55
▣ Grăbirea judecării procesului crimei de la Sinaia.....	55
CCGiurescu /.....	55
▣ Anchetă parlamentară !.....	55
▣ Arestarea lui Nae Ionescu.....	55
Victor Iamandi /.....	55
▣ Autoritatea judecătorească.....	55
▣ Iunian - arestarea lui Nae Ionescu.....	55
▣ Legionari arestați la Jilava.....	56
▣ Goga - mișcarea legionară.....	56
▣ Procesul unui complot.....	56
▣ Răspuns lui Argetoianu ș.a.....	56
▣ Dificultățile investigațiilor.....	56
▣ Răspunderea partidelor politice.....	56
▣ " Polițele " către Nae Ionescu.....	56

Gr.Iunian / Virg.Madgearu / Replici / 6 mart.'34.....	57
▣ Respinge acuzațiile.....	57
▣ Desființarea stării de asediu !.....	57
56.) Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34.....	57
▣ Regimul PNT.....	57
▣ Armata.....	57
▣ Politica industriei de apărare.....	57
57.) M S R Carol II , cuvântări , primirea Răspunsurilor la Mesaj , 9 mart.'34.....	58
▣ Răspunsul la Mesaj al Camerei Deputaților.....	58
58.) Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34.....	59
58a) Gh.Cuza / 13 mart.'34 , retro'33.....	59
▣ Sub starea de asediu a PNL.....	59
▣ Practicile justiției militare.....	59
58 b) P.Petrescu (PRȚ -Iunian) (p. 767 - 768).....	60
▣ Justiția militară.....	60
▣ Neîncrederea în instanțele cu jurați	60
▣ Procesele legionare.....	60
58 c) C.Argetoianu (Un.Agrară) (p. 768- 769).....	61
59.) Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia , 10 mart.'34.....	61
▣ Cercetările din Prahova.....	61
Desesizarea TribunaluluiPrahova.....	61
▣ Cercetările Tribunalului Ilfov.....	62
▣ Cercetările și desesizarea Tribunalului Ilfov.....	62
▣ Cercetările Consiliului de Război, Corp II Armată.....	62
▣ Competența justiției militare.....	62
60) <i>Actul de acuzare</i> a Gărzii de Fier, [Ministerul Apărării Naționale] , 15 mart.'34. .63	63
▣ Au fost trimiși în judecată sub stare de arest :.....	64
▣ Puși în libertate.....	64
▣ Procesul.....	64
▣ Regimul deținuților.....	64
▣ Accesul publicului la proces.....	64
61) Procesul Gărzii de Fier , 19 mart- 6 apr.'34.....	65
▣ Ziua a III - 22 martie : interogatorii CZCodreanu , g-ral Zizi Cantacuzino-Grănicerul	65
▣ Ziua a IV-a , 23 mart.'34.....	67
▣ Ziua a V-a , 24 mart '34.....	69
▣ Ziua a VII -a , 27 nov.'34.....	70
▣ Ziua a IX-a , 30 mart.'34.....	71
▣ Ziua a X - a , 30 mart.'34.....	71
▣ Sentința în procesul asasinării lui Duca / 6 apr.'34("Adevărul " , 7 apr.34).....	73

1)G-ral Gr.Constandache,Lt.col.N.Oprescu,AI.Costin,

[Enciclopedia României Vol. I] "**Armata Română**" ,1938

▣ Armata

este o **organizare națională**,în care se acumulează întreaga energie a **Statului**. De aceea necesită o organizare temeinică,și o pregătire metodică de război,în toate ramurile de activitate,pe principiul descentralizării și al diviziunii muncii,în raport cu toate elementele :**omul** (cadrele și trupa),**animalele** (mijloacele de tracțiune și transport) **armamentul și munițiile**(puterea de distrugere),**mijloacele tehnice** (de conducere și de luptă).

/ **Organizarea militară** stă în legătură cu **întocmirea politică și socială** a unei țări. (p.655) (recurs istoric în organizare militară a românilor,de-a lungul timpului, pînă la și inclusiv războiul reîntregirii)(p.655-697)

▣ Epoca postbelică.

Cu toate scăderile și neajunsurile manifestate în timpul războiului, armata a ieșit cu un **mare prestigiu**. Actele de eroism, marile privațiuni și suferințe, morții glorioși, i-au format o aureolă. După război, ideea unei **armate active** a fost înlocuită cu concepția unei oștiri constituite din **toate forțele națiunii**, încadrată cu **ofițeri și specialiști, ca realitate activă**, care să asigure, în caz de război, participarea întregii națiuni, cu toate resursele materiale și morale, pe întregul teritoriu.

▣ Efective.

La o populație de 19.000.000, cifra contingentului anual apt pentru serv. Militar, era de 150.000 ostași. Aceasta înseamnă că **armata activă**, cu cele 5 contingente anuale, dispune de cca **700.000** oameni selecționați, iar **armata de rezervă**, cu cele 15 contingente, dispune de cca **2.000.000**. **Armata de miliții** (a treia linie, cu oameni mai în vârstă, destinați spatelui frontului), cu cele 9 contingente, **1.000.000** oameni. (descrierea organizării armelor, a marilor unități, etc.)

▣ Comandamentul suprem.

În timp de pace :MSR, Capul Statului, Consiliul Superior al Apărării Țării, Ministerul Apărării naționale, Marele Stat major.
În timp de război : MSR, Guvernul, Marele Cartier General.
(descrie toate aceste instituții și atribuțiile lor)

▣ Jandarmeria. (p.704)

Corp de poliție organizat militarmente, instituit pentru **păstrarea ordinii**, permanent în sate, ocazional în orașe, întreprinderi, la dispoziția **Ministerului de Interne**.
Ca organ de **poliție judiciară**, colaborează cu **Ministerul de Justiție**.
În 1929, printr-o **Lege specială**, jandarmeriei i s-a atribuit sarcina de a garanta **siguranța de stat** pe teritoriul rural, creindu-se și o jandarmerie teritorială, și o jandarmerie a armatei.
În 1932, **Școala ofițerilor de jandarmi**, în care sunt primiți doar licențiați sau doctori în drept.

▣ Marina Regală. (p.705 -706)

▣ Pregătirea premilitară. (tinerii între 18-20 ani)

▣ Justiția militară. (p.710)

2.) Cezar Petrescu, "Domnia Regelui Carol al II -lea ", 1938

[Enciclopedia României, Vol.II], (pag.958 --)

▣ Oștirea și armamentul .

Morții războiului au dat țării, viața.
Au lăsat urmașilor **o sacră dar grea moștenire**, " primejduită de **duhul dezordinii** de rutină, de inerție, de tot ce **regimul de partid**, cu **zădărnicia discursurilor parlamentare** și cu **dezbinul campaniilor electorale**, constituia un **obstacol** pentru temeinica pregătire a oștirii."
/Se cuvine de a sublinia, pentru **absolvirea partidelor politice** de alte păcate, că măcar pe acest tărâm, **a existat totdeauna un sincer, deși inoperant, consens**. Principial, n-au fost precupețite **jertfele pentru armată**. **Am fost cruțați** de himericul delir al pacifismului și al desarmărilor.
/Dar ... la 8 iunie '30, când regele depunea jurământul,

găsiseo **armată demoralizată**,de sărăcia echipamentului și armamentului, cu sentimentul inferiorității față de oștirile cele mai "pacifiste". Dacă sub aspect moral,s-a produs o galvanizare prin conștiința oștirii că are un **comandant firesc**, sub aspect material,lucrurile au mers mai încet.

▣ **MSR,la manevrele de toamnă ,**

din '35,evoca sarcina care și-a asumat-o,și hotărârea de a o duce la îndeplinire.La **manevrele din toamna '36**,a stăruit și mai apăsător asupra obstacolelor biruite. Moralul corpului ofițeresc,ținuta trupei,hrana trupei,disciplina,uniformele, armamentul,unitățile modernizate și motorizate,alcătuesc un **reconfortant contrast** cu oropsita oștire din vremea Regenței, care și-a primit comandantul tînăr în haine ponosite,cu glasul împuținat de de zgîrcitele rații ale căzărmi. Amenințarea hotarelor nu mai trezește neliniștea de acum cîțiva ani. /**Ostaș** prin predestinare,prin temperament,prin educație,fostul sublocotenent dela 3 oct.1909,fostul comandant al Batalionului Vînătorilor de Munte din 1916,iar acum urmat de Fiul său ,tot la Vînătorii de Munte,sublocotenent(1937 .) /La sfințirea **Arcului de Triumf** spunea : " [...] **România** care și-a văzut îndeplinit cu atîtea jertfe visul secular,**știe ce vrea să zică un război.** "

3.) Ion Antonescu,Răspuns lui Maniu și Brătianu, toamna 1943.

[la Memoriul lor din 12 aug.1943]
(AIC.fond Președ.Consil.de Min.,dosar.319/1941,f.83-117)

▣ **Starea armatei / sept.'40**

În 1940,armata țării era dezorganizată,neinstruită și neînarmată.

Politica făcută de România pe plan extern ,

în intervalul dintre cele 2 mari războaie,**a surprins-o,total izolată.**

Toate "Pacturile" se prăbușiseră ca un castel de cărți.

Faptul îl prevăzusem . Într-un Raport făcut de mine în 1934,**ca șef de Stat Major al armatei.** Așa am ajuns cu brațele goale și nesușinuți de nimeni la **ultimatumul rusesc,la arbitrajul dela Viena și Tratatul dela Craiova.**

La 6 sept.1940,cînd am luat conducerea statului ,**granițele erau prăbușite, și armata era în descompunere.**(p.1-3)

Armata nu uită că în 1940,s-a dezonorat și a dezonorat și neamul, fiindcă a fost surprinsă de evenimente **neînarmată și neinstruită.**

Ea știe că,la **originea nepregătirii ei ,stau economiile dezorganizatoare** făcute pe seama ei de fratele dvs [**Vintilă Brătianu**] ,în anii 1922-1924, și de dvs.[**PNL și PNT**] în cele următoare.

Ea știe că ,**din cauza credinței** că nu vom mai avea nevoie de armată pentru că nu vor mai fi războaie,

Ofițerii nu mai erau plătiți nici cît bucatarii, **caii** armatei au fost vînduți,**soldații** erau lăsați la vatră, **trageri** nu se făceau din lipsă de muniții,**tunurile armele căruțele** nu se ungeau din lipsă de unsori,**căzărmi școlile militare și bisericile** se degradau, Timp de **20 de ani nu s-au făcut concentrări pentru instruire...**

Miniștrii de război - gralii Mărdărescu,Angelescu,Samsonovici ș.a. erau instrumente oarbe în mîinile dvs.

Antonescu :strigătele mele de alarmă,timp de 20 de ani,concretizate în Rapoarte și Dări de seamă,sunt în arhivele statului.

"Sub acuzarea lor stați, încă și stăzi,și veți sta o veșnicie..." (p.5-6)

Sunteți [**Brătianu**] sub influența totală și nefastă a dlui **Maniu**,care , la manevrele din 1929,într-un discurs oficial,în fața Regenței , spunea că noi avem nevoie numai de o "**armată defensivă**" ...

Această "**armată defensivă**",**în 1940**,pregătită de guvernările liberale și național-țărăniște,**nu a fost în stare să apere granițele ,și le-a părăsit în panică la prima apariție a inamicului.**(p.13)

4.) LD : Mutat la loc potrivit

5.) **C.Gr.Zotta,N.Tulceanu,**

"Partidele politice din România și programele lor", 1934

▣ **Partidul Poporului** (președ.mareșal Al.Averescu) (p.86-89)

A luat ființă odată cu **terminarea războiului,la Iași,**

în baza unui act constitutiv al **Ligii Poporului.**

Cu acel prilej,s-a întocmit un **Program** care prevedea:

(9)Armata,organizată pe baze care să asigure securitatea țării.

Termenul de servicii,va fi redus la o limită care să-i asigure

o bună instrucție și o solidă educație militară și națională.

/Se vor înființa **uzine pentru fabricarea armamentului și materialului de război.**

Armata va fi chemată și la o **operă de refacere economică** a țării.

6.) Proiectul* de Program al P.Ț.,

aprobat la **Congresul** din 20-21 nov.1921.

(Broșură apărută la editura "Viața Românească",1921)

[documentar ISISP,L.D.,p.303-333)

*Proiectul trebuia să fie răspândit în toate organizațiile prtidului,

citit și explicat țăranilor,facut observații,dezbătut în județe,

definitivat și votat la **Congresul** din nov.1922.

▣ **Armata**

P.Ț. vrea "**națiunea înarmată**" și urmărește:

1.-Fiecare **bărbat** dator să facă armată.

2.-"**Armata populară**" pregătită în termen de **un an,**
iar analfabeții + **3 luni** pentru învățare de carte.

3.-Tinerii **păstrează arma,**urmînd a se pregăti în centre comunale.

4.-**Democratizarea corpului ofițeresc,**

pentru a înfrîna apucăturile de tagmă.

6.-**Desființarea gărzilor militare** din vamă,finanțe,administrație,
înlocuirea lor cu paznici civili.

7)**Desființarea ordonanțelor la ofițeri.**

8)Folosirea armatei pentru **potolirea tulburărilor interne,**
numai cu acordul Parlamentului.

7.) Rezoluția de fuziune (PȚ și PNR) nașterea PNT

Programul PNT (votat de cele două congrese),**10 oct.1926**

("Adevărul " , 28 sept.și 13 oct . 1926)

[Documentar ISISP,L.D.,p.571- 580] [...] [...]

▣ **V. Armata**

Va fi astfel organizată,instruită și echipată ,încît să corespundă chemării sale de a apăra integritatea teritorială a statului.

Serviciul militar ,redus la 1 an.

Dezvoltarea industr.de război și standardizarea armamentului.

Armata va fi scoasă de sub orice influențe politice.

8.) Carol al II-lea , "Între datorie și pasiune", Însemnări zilnice,Vol.2,(1939-1940)

Casa de editură "Șansa",București,1996

Ediție îngrijită de M.Ciucă și N.D.Ion.,

Carol zice:/

▣ **Luni,18 sept.1939.(p.1)**

Conferință militară anunțată. Au fost șefii mai mari ai Armatei. Ședința a început printr-o expunere fastiduoasă a lui Țenescu, în care a arătat forțele ce se găsesc în față în Europa, și, în deosebi, pe granițele noastre.

A făcut un amalgam de combatanți și de neutri, din care **nu era clar decât un singur lucru, că, dacă vom fi atacați de toți dușmanii noștri, adică pe trei fronturi, nu ne putem apăra.** (reproduce parerile celorlalți participanți)

Carol II zice/:

▣ 27 iunie '40 Ultimatumul sovietic .

Pierderea Basarabiei și nord. Bucovinei.

(Vezi fișier Carol II și Polit. externă)

/ Ilcuș și Țenescu explică de ce nu se poate rezista...

Carol zice/:

Primul Consiliu de Coroană, ora 12. (p. 200-201)

Expunerea situației **Tătărescu și Gigurtu.**

Expunerea sit. militare, **Țenescu** (M. St. M)

La propunerea lui Urdăreanu pentru **mobilizarea armatei**, s-au raliat **toți**

(cu excepția lui Baliff)

S-a hotărât să trimitem Note pentru acceptarea discuțiilor.

"Nu pot să spun că m-am sculat prea fericit de la acest Consiliu."

Carol zice/:

Al doilea Consiliu de Coroană (p. 203-204)

"Consiliul are loc și am ieșit din el amărît și dezgustat, toți cei care făceau pe eroii s-au dezumflat.

... Au fost impresionați de sfaturile ce ne-au venit de peste hotare, de ideea că nu vom putea câștiga așa un război...

... Iorga l-a atăcat pe Țenescu și Slăvescu (despre costul unui avion)...

... Discuțiile nu mai aveau rost ... A ținut o scurtă cuvîntare ...

"este ziua cea mai dureroasă a vieții mele[...]"

consider că se face o foarte mare greșală de a ceda fără nici o rezistență, aproape un sfert de țară, dar mă văd copleșit de avizul marelui majorității a acelora care le-am cerut sfatul.

Am plecat fără a mai da mîna cu nimeni, adînc amărît și convins că urmările celor hotărîte vor fi foarte rele pentru țară[...]"

▣ 29 iun. '40

"Știrile din Basarabia și Bucovina, **sunt din ce în ce mai triste,**

dezertări ale soldaților basarabeni,

excese de orice fel ale populației minoritare, mai ales evrei, care atacă și insultă pe ai noștri, **ofițeri batjocoriți, unități dezorganizate.**

▣ 30 iun. '40

"Știrile din Basarabia sunt tot triste. Se pare că **unii comandanți** de mari **unități s-au purtat destul de prost, lăsînd comandamentul lor, spre a se pune la adăpost.[...] Tot aceleași știri asupra exceselor și agresiunilor** din partea **minorităților, mai ales a evreilor și comuniștilor.**

▣ 3 iul. '40

"Știrile din Basarabia sunt f. triste.

Astăzi a fost ultima zi a evacuării și a fost hotărîtă **zi de doliu național.**

▣ 7 iul. '40

"Știri din țară sunt unele îngrijorătoare :

purtarea evreilor în Basarabia și Bucovina, a fost așa de rea cu ocazia evacuării, încît **a provocat o reacție și o indignare**

care se manifestă prin excese, asasinat și devastări,

la cari, din păcate, **participă și soldați, semn de lipsă de disciplină"**

▣ 9 iul '40

/După amiază a primit pe generalul Aldea (Comisia de la Odessa)

"Ceea ce este trist ,este că a putut constata că
**mai mulți dintre comandanții noștri s-au purtat prost,
 fugind și lăsând unitățile lor.**

Vor trebui luate măsuri de sancțiune."

▣ 29 iul.'40

Generalul Niculescu îi prezintă **decretul** pentru **trecerea în rezervă**
 a mai multor generali și colonei **care s-au purtat prost cu ocazia evacuării**
Basarabiei.Vor urma și alte sancțiuni. Zice că ordinea și disciplina se restabilește.

9.)Tătărescu /

G ▣ Memoriu , **Politica externă**[sept.1939-iul.1940] ,

Poiana -Gorj ,1 mai 1943 .

(Arh.Ist.,Bibl.Acad..Fond 3 ,dsr.1019, Cf.Vol cit.,p.242-274)

[Schițează cronologic și istorico -geografic stadiul și evoluțiile raporturilor externe ale
 României - cu Franța,Anglia,Polonia,Italia,Germania,Bulgaria -
 primate **prin prisma raporturilor româno -ruse**
 dela izbucnirea războiului (sept.'39) **până la cedarea Basarabiei.]**

Guvern Maniu. Legislatura I .Sesiunea I 1928/ 1929

10.) V.Toncescu (**raportor la mesaj**)

Discurs final la dezbateri mesaj , 28 ian.'29

(DAD, MO.20, șe. 28ian.'29, p. 582- 590)

▣ **Unanimitatea partidelor**

Coroana, politica externă, armata.(p. 582)

" Al treilea paragraf din proiectul de Răspuns la Mesaj care, deasemenea,
a întrunit asentimentul oratorilor cari s-au perindat la această tribună , este acela prin
 care **Adunarea deputaților asigură glorioasa armată** a țării , de **dragostea** și de
respectul ce-i poartă, și o mai asigură că **va avea grijă de această armată** , punînd-o în
 situația să-și îndeplinească cu succes **nobila sa misiune** , de a apăra **fruntariile țării ."**

Guvern Maniu . Legislatura I .Sesiunea II . 1929 /1930

11.).Mesajul Regal ,**deschiderea sesiunii a II, 15 nov.'29**

(DAD,MO.1, șed.din 15 nov.'29, p. 1-5)

[Armata,**gral Henry Cihoski**]

"Anul acesta , **pentru întâia oară după război și după 17 ani** de la **ultimele**
manevre regale [1912] , **oștirea** noastră , credincioasă marilor ei tradiții , a făcut
 dovada desăvîrșitei ei pregătiri profesionale , a disciplinei și a forței ei morale,
 la **marele manevre** care au avut loc.

(**ovațiuni furtunoase, prelungite , entuziaste, strigăte de trăiască armata !**)

"Guvernul, hotărît a-i da tot sprijinul pentru a corespunde îndatoririlor ei ,
 va supune deliberărilor Domniilor-Voastre ,**noile legi militare** . (**aplauze**)

Legiurile noastre militare actuale, în urma experienței războiului și a schimbării condițiilor economice și sociale de după război, nu mai corespund nevoilor vieții de astăzi și

unei dezvoltări normale a armatei.

Pentru înlocuirea lor se vor supune de urgență examinării și deliberării Domniilor -Voastre **proiectele de legi pentru organizarea armatei, organizarea națiunii și teritoriilor pentru război, a rechizițiilor, a cadrelor și poziției ofițerilor**" (ovațiuni prelungite)

"Convins de înalta grijă ce reprezentanții națiunii poartă scumpei noastre armate, țara așteaptă de la deliberările Domniilor-Voastre **realizarea completă a programului de legi întocmit de departamentul Armatei** și nu mai puțin este sigură despre încrederea Domniilor -Voastre pentru **înzestrarea armatei și îmbunătățirea condițiilor materiale și morale a le ofițerilor, trupei și pensionarilor**" (ovațiuni prelungite, strigăte de bravo)

Proiectul de **Răspuns la mesaj**, 22 nov.'29
(DAD, MO 2, șed. 22 nov.'29, p. 10 - 13)
(Președ. Șt.Ciceo-Pop; Raportor M.Ghelmegeanu)

[Armata]

În sufletele noastre am păstrat totdeauna vie recunoștință pe care o datorăm **armatei** care a fost **pavăza Țării în trecut, apărătoarea** principiilor din cari a purces noul așezământ internațional și **garanția noastră defensivă în viitor**. (aplauze la PNȚ)

Adunarea Deputaților va lucra cu toată stăruința ca **legiurile noastre militare** să corespundă **noilor condiții economice și experiențelor războiului**.

Vom aduce toate grija noastră ca **organizarea națiunii și a teritoriului** să răspundă scopului de apărare națională, dând o deosebită **atențiune** și lucrărilor de îmbunătățire a **condițiilor materiale și morale ale ofițerilor, trupelor, pensionarilor** (aplauze la PNȚ)

12.) Viorel V.Tilea (PNȚ, Cluj, chemărist), discurs la mesaj, 28 nov.'29

(DAD, MO 5, șed. din 28 nov.'29, p. 61- 67)
Tilea /'29

▣ Armata .

/ Prima preocupare va fi **îngrijirea și înzestrarea armatei**, pentru că ei îi datorează neamul românesc, supraviețuirea pe acest pământ. (aplauze PNȚ)

Dovadă ne este trecutul: excelenta organizare a lui Ștefan cel Mare; Mihai Viteazul; războiul de independență, sub coroana de oțel a tânărului rege Carol I, cu armată bine pregătită și echipată; retragerea dezastruoasă de la Turtucaia, din Ardeal, pentru că armata nu a mai fost bine echipată;

D. deputat **Pistiner** (PSD), a spus că **preocuparea noastră** pentru armată este ... **în contradicție cu politica de pace**, căreia îi suntem credincioși.

Dar nu este vorba de "înarmare", ci de "înzestrare", similară cu cea europeană.

Liga Națiunilor a pus în mișcare o amplă luptă pentru **pace și dezarmare**.

Mecanismul legilor internaționale pentru împiedicarea războiului este **în plină formare**. Îi lipsește însă, **puterea executivă**. Un mecanism internațional complex este **în creație, care să poată înlocui cu efect armata**, forța executivă a bunului plac. Pînă la crearea aceluiași mecanism, însă, **ne poate pretinde cineva să procedăm la dezarmare !?**

/ "**Caracterul defensiv al armatei noastre**, chiar a întregii noastre politici externe, reiese din însuși **trecutul statului nostru**, structura sa actuală și năzuințele de viitor."

- **Țara** noastră a obținut prin Conferința de pace, **frontierele** care, în linii generale, pot mulțumi **aspirațiile noastre naționale**;

- **Trăim** pe o **suprafață** de mărimea Italiei, numai **17 milioane locuitori**, deci **nu** poate avea o **tendință expansionistă**;

- **Politica externă** este lipsită de orice provocațiune, menținându-se pe **linie strict defensivă**. (pactul Miciei înțelegeri; pactul de la Moscova) ...

/ **Parlamentul va vota** cu însuflețire **legile necesare întăririi armatei**. (p. 64)

VVTilea,'29

13.) Ion Petrovici* (pe atunci PNT) , discurs la mesaj, 5 dec.'29

(DAD, Mo. 8 ,șed. din 5 dec.'29, p. 166- 173)

 * Fost membru al PP-Averescu; fost ministru al Instrucțiunii publice (1926-1927);
 Primit cu vii aplauze de către Parlamentul PNT .

Petrovici /'29

▣ Armata.

Pistiner spune că manevrele regale au fost " nesimpatice masselor".

"Ce curioasă afirmație ! " O chestiune de tehnică profesională , pusă în atîrnare de simpatia masselor ! Știe că **socialiștii sunt pentru dezarmare**. Și el simpatizează ideea. Dar ar trebui să i se demonstreze că "înarmarea" semnifică obligatoriu "dorința de cucerire" (ceea ce nu este cazul României) .

Îi îndeamnă să-și arunce ochii pe o hartă , să coboare în conștiința lor de oameni drepecți, și să răspundă dacă ... "înarmarea României " nu semnifică altceva.

- **Iosif Jumanca** : regretă absența lui Pistiner care să-i răspundă.; consideră că vorbele lui n-au fost înțelese; el s-a referit doar la reluarea manevrelor regale, după 10 ani de absență...

I.P : el admite alternativele (înarmare -dezarmare), dar nu admite ce vrea Pistiner : ceva "intermediar", adică "o înarmare iluzorie , care să ascundă o dezarmare reală. "

(aplauze PNT)

I.Petrovici /'29

14.) Costache Leanca (PNT, unionist, țărănist, basarabean, deputat Bălți),

discurs la mesaj, 13 dec.'29

(DAD, MO. 13, șed. din 13 dec.'29, p.301- 304)

[L.D.: discursul integral -xerox. În calculator, dispersat problematic.]

Leanca /'29

▣ Armata .

/ "S-a vorbit aici despre rolul armatei într-un Stat. Noi suntem o țară de plugari.

O țară de plugari nu poate fi militaristă, dar o țară de plugari are nevoie de liniște [...]

Avem nevoie de o armată, de o armată bună, bine echipată, bine hrănită ,bine instruită, bine condusă, nu cred că avem nevoie de un serviciu militar așa de lung ca cel de astăzi." (aplauze la PNT)

Ar mai trebui schimbată și "atmosfera din armată ,ca o altă mentalitate să domnească în armata noastră, astfel ca fiul de țaran să se ducă cu plăcere să-și facă serviciul militar, iar cînd se întoarce acasă să povestească cu plăcere despre slujba lui militară."(p. 302)

15.) N.Polizu-Micșunești (PNT, deputat Dorohoi), discurs la mesaj, 13dec.'29

(DAD, MO, 13, șed. din 13 dec.'29, p.286- 301)

[L.D: discursul integral xerox. În calculator , dispersat problematic.

Titlurile, sublinierile, parantezele, coloratul ,imi aparțin]

Polizu -Micșunești /'29

▣ Înarmarea.

/PSD a criticat Mesajul pe considerațiunea că guvernul PNT, în mod public, "se înarmează". A persistat în această critică, chiar cînd i s-a demonstrat că toate precauțiunile sunt "defensive".

Iacob Pistiner : "Am spus că n-am nici o îndoială că guvernul român dorește sincer pacea.[...] Ar fi o nebunie să cred că guvernul dorește războiul."

Polizu-Micșunești : "Dvs cereați un lucru : ca noi, să nu dezarmăm, dar să nu ne pregătim în nici un fel armata ! "

Iacob Pistiner : "Să nu se facă înarmări mai mari decât pînă acum ."

Polizu-Micșunești : "vedeți, iarăși e **o chestiune de dozaj**; în realitate, dvs. ați fi vrut să avem **o armată neînarmată** " În țările unde guvernează social-democrații de ce se fac înarmări ?

Iacob Pistiner : Dimpotrivă. **Danemarca** a dezarmat acum totul ;în Anglia, știți ce se întâmplă acum ; Germania este dezarmată chiar prin tratat;(p. 298)
Polizu-Micșunești'29

16.) dr.Iacob Pistiner, (**PSD,deputat Cernăuți**), **discurs la mesaj, 27 nov.'29**

(DAD, MO 4, șed. din 27 nov.'29, p 43- 51)

[**L.D.:** **gata cu cartelul, cu colaborarea PNȚ-PSD.S-a încheiat "luna de miere"; PSD se pregătește pentru preluarea puterii , pentru revoluție , pentru socialism.]
Pistiner /dec.'29**

▣**Armata .**

Critică cu ironie **manevrele regale** ; " Vă faceți un titlu de glorie că ați făcut manevre regale ? Și că veniți cu cheltueli noi pentru înarmare în loc să purcedeți la dezarmare ?!"(protestări la PNȚ)

/ "Am citit foarte frumoasele declarațiuni făcute la Geneva [...] am auzit și de la această tribună făcîndu-se apologia pactului Kellog, și astăzi asistăm la mărirea cheltuelilor pentru armată !" (continuă cu aceleași argumnete din sesiunea trecută)

Mișa Vasiescu (PNȚ) : "**D-voastră socialiștii prea puțin sunteți susțineți armata .N-ar trebui să vorbiți.**"

Pistiner : [...] "tot așa vorbesc și țărani de la dvs de acasă ?"

I.Vasilescu-Notara (PNȚ) Vreți să **dezarmați armata** și să **înarmați minoritarii ?**"

Pistiner : "[...] Dar în loc de a ține socoteala de aceste considerațiuni [că poporul muncitor unguresc este pacific] **ați trecut la dictatura sabiei** , care a cerut mărirea cheltuelilor.Crezînd [...] că **îngerul păcii** poate veni odată cu **pușca și cu sabia**. Nu este adevărat acest lucru și **pacea eternă**, de care rîde d.Șeicaru,**nu este o utopie**. Această **pace eternă va veni prin voința popoarelor singure**.

Un singur pericol există pentru pace : guvernele fasciste Alt pericol nu există.

Totdeauna **guvernele fasciste sunt un pericol pentru pace** "

[**LD: atenție! suntem în 1929! Căror guverne le spunea el fasciste ?]**

/ Este mîndru că popoarele au înțeles pericolele de război ; că **guvernele muncitorești spijină ideea păcii** - gov.englez, condus de Macdonald; guvernul soc.-dem. din Danemarca care a început dezarmarea ;(p. 50)

Pistiner/'dec'29

17.) N.Iorga (**PND,deputat Brăila; supleant la Dolj;**), **discurs la mesaj, 9 dec.'29**

(DAD, Mo.9,șed.din 9 dec.'29, p. 181-188)

[**L.D.:** **discurs complex, xerox.În computer, dispersat problematic.**

Ca și altădată, greu de sistematizat, de condensat.

De aceea ,voi reproduce pe larg fraza lui.Sublineri, paranteze,supratitluri, îmi aparțin.

Pînă în acea zi, Iorga lipsise din Parlament, dar nu făcea "boicotare"

Anunță o"declarație", în realitate... ține un discurs.

Eu consider **discursul programatic** - pe termen imediat și în perspectivă -

El îl va experimenta atît în **guvernarea de "tehnicieni"** , dar , și mai ales,

în regimul personal-dictatorial al lui Carol II.

Importantă este și **polemica lui cu Maniu .]**

Iorga **Maniu** / dec.'29

▣**Armata .Înzestrarea.**

[**L.D :** **premoniție genială ? înțelepciune bătrînească ? capacitate de istoric ? este un autentic avertisment-testament al lui Iorga și credință a lui Maniu, făcut cu 10 ani înaintea tragediei din 1940. Cel mai bine ar fi să atașezi această susținere a lui (sau să o repeți)**

la Consiliul de Coroană cînd se discută ultimatumul sovietic.]

/ "Ei bine dlor, în ceea ce privește armata , trebuie să spun că **societatea noastră** **privește** cu cea mai mare grijă , **cu o sfișietoare grijă**, **viitorul**, în ceea ce privește **mijloacele de apărare ale României.**"

"Că a mers **d.Davila** și a **întîlnit niște sovietici** , mai mult sau mai puțin ironici, **care au consimțit să pună o iscălitură ?**

Dar **iscăliturile sovietice** au exact **aceeaș valoare** pe care o aveau iscăliturile **revoluționarilor francezi de la 1791-1792 ;**

ei împart lumea în două : împart lumea **între sovietici** , cu cari se vorbește serios, și **între burghezi** ,cari sunt **niște proști, ce trebuiesc înșelați cu cuvinte** , pînă în momentul cînd **le faci ceea ce în credința lor , a sovieticilor, merită toată burghezia.**"

/ "Armata noastră are **cel mai minunat material uman din lume.** Este inutil să spun [...] **virtuțile îndătinate** , cari nici un moment n-au slăbit, la acest popor admirabil.

Avem **un soldat** căruia **îi poți comanda orice**, care poate să **rabde orice**, un soldat care **nu se descurajează** de nimic, un soldat al cărui **patriotism** nu s-a slăbit, în cele mai teribile nenorociri, păstrînd **țara în inima lui generoasă**, și care este **gata să-i sacrifice familie, carieră ,viață, tot.**

Dar soldatul acesta **merită un armament** și care este omul care ar putea să spună în momentul de față [...] că **această armată** , cînd ar avea să-și facă datoria, **ar avea și cu ce ?**

Aceasta nu este vinovăția unui singur regim; este **vinovăția unei miopii politice** care **durează de la 1918 pînă azi .**

Dar acum nu mai este vorba , cum spunea un foarte simpatic general , că **un soldat** ca al nostru ,**cu un ciomag și un pumn,poate să facă orice."**

[Dar uitați-vă d-voastre **ce s-a întîmplat acum în Asia.**

Nu s-au înțeles Sovietele cu chinezii.

Și atunci **Sovietele au trimis un nor întreg de aeroplane** , din acele aeroplane au căzut atîtea **bombe ca să nimicească cîteva mii de chinezi,**

și a doua zi , restul chinezilor - cine să meargă la război , atunci cînd nu are mașini de zburat , și-i cade moartea încap ! - **armata chineză nu a mai existat** , iar **Rusia a pus Chinei condițiile pe cari le-a voit** , și ,

cînd **au intervenit Statele Unite** , alături de alte Puteri,**i-au trimis la plimbare .**

[...] **Aeroplanele făcute în Germania,sau făcute de germani în Rusia, hotărîseră.]**

Care este situația **aviației ? a artileriei ? a gazelor asfixiante ?** situația de fapt a apărării ? de ce suntem **în urma polonezilor, cehilor, sîrbilor ?**(p. 185-186)

Iorga / dec.'29

▣ **Școala și Armata .**

"[...] **suprimați totul, lăsați numai școala și soldatul;**

reduceți administrația la ce poate fi mai simplu ; înlăturați toate **subvențiile** la cari unii au dreptul , alții n-au dreptul; și mai ales **împuținați biurocrația**, zvîrliți în lături **paperăsăria.**

Aceste două mijloace esențiale , **școala** care dă suflet, **armata** care dă mijlocul de apărare , cu orice preț, chiar dacă ar fi să îngenunchem, cu genunchii însîngerțați de nevoile noastre, **trebuie susținute.Trebuiesc susținute cu orice preț.**În acest domeniu nu se încap **nici o tîrguială** , nici un fel de **amînare** , fiindcă

să ferească Dumnezeu pe acel ministru pe care l-ar prinde nevoia apărării naționale , care **nu se știe cînd va veni** și asupra căruia - fiindcă așa este opinia publică , care nu împarte vina, între ce nu trebuie și cui nu trebuie - **și asupra căruia ar apăsa vina de a fi scos în război**,încă odată, **ca liberalii în 1916**, de a fi scos **România nearmată.**

Aceasta nu v-o spune un adversar politic, nu v-o spune un om de partid, [...]

aceasta v-o spune un om îngrijorat , un om care începe a **îmbătrîni**, și **care vrea să închidă ochii cu siguranța că ,după dînsul , țara lui va trăi .** Acesta este motivul pentru care vorbesc."(p. 186)

▣ **Armata- continuare -**

Iuliu Maniu (intervenție) (prim.ministru,ad-interim laInterne) :

/ " Întrucît ați terminat desfășurarea ideii dvs.privitoare la armată, **dați-mi voie** să fac o **scurtă observațiune.**Desigur că **înțelegem cu toții îngrijorarea patriotică** pe care o

aveți față de siguranța țării și față de îndatoririle pe cari armata trebuie să le îndeplinească. **Suntem de acord cu dvs.** în ce privește această **solicitudine** ce aveți față de armată. Dați-mi voie ,însă, să **contrazic unei afirmațiuni care cred că nu este obiectivă.**"

/ " D-voastră **vă arătați îndoiala** dacă **armata noastră** poate astăzi **să corespundă** îndatoririle sale. **Eu cred că pot să afirm că armata noastră și astăzi este în stare să răspundă îndatoririlor pe cari le are pentru apărarea țării.** (aplauze prelungite la PNT)

Eu înțeleg , dle prof.lorga, și **sunt de acord cu dvs.** că **multe lucruri** cari ar fi trebuit să fi fost făcute , **au fost întrelăsate.**Sunt de acord cu d-voastră că **regimurile trecute** ar fi trebuit să dea **o atențiune mai mare armatei** noastre, care a fost și este mîndria țării.(aplauze prelungite la PNT)

În această privință **ne alăturăm criticei pe care o aduceți d-voastră."**

Cred însă că **nu trebuie** să mergem cu **această critică afit de departe** , încît să prezentăm **armata țării** , ca una care ar fi într-o **stare dezolantă** . **Nu este așa, dle profesor."**

" **Noi**, în înzestrarea armatei , plecăm de la punctul de vedere că **nu avem** și că este departe de noi **intențiunea** să facem **un război de ofensivă, de cucerire.** **Armata noastră** este susținută , este înzestrată, și voim să o ținem în deplină putere **[atenție LD!] exclusiv cu gîndul defensiv al apărării statului și a moșiei noastre** , și **nu ideea de a fi aici o stîncă de apărare a păcii ."** (aplauze prelungite la PNT) **În această idee** este de sine înțeles că **noi**, pas cu pas și încă cu pași repezi, trebuie să **înzestram armata** noastră cu cele mai moderne instrumente , **ca să răspundă acestei meniri."**

/ "Dacă sub regimurile anterioare au fost întrelăsări, **vă asigur** că , de atunci, de cînd **guvernul nostru este la cirna țării** și în toate momentele cari cor veni, ne-am dat și **ne vom da toată năzuința** ,ca tot ce a fost intelăsat în trecut, să fie repede și iute supliniit.Veți putea vedea în **bugetul** care s-a prezentat, că **guvernul a luat unele măsuri** , după posibilități, **destul de largi** ca opera de **înzestrare a armatei noastre** să nu întîrzie." (aplauze prelungite la PNT) (p. 186)

[L.D atenție! din nou,la lorga ,previziune genială,din nou intuiție de istoric, care anticipează războiul din 1940, întoarcerea din august '44! Iar la Maniu ...miopia, rigiditatea , în care va fi consecvent]

- **lorga** : este firesc ca el să semnaleze lipsuri, iar **Maniu** să apere politica guvernului.

În ce privește **rolul armatei** ,

într-un eventual război,de "**apărare**" sau de "**cucerire**"....

el care nu este general ,nu este militar, ci **este istoric** ...și știe că

niciodată n-a putut cineva să hotărască anume **ce caracter va avea un război** care începe.Sunt **războaie de ofensivă** cari **se mîntuie în defensivă** și sunt **războaie defensive** cari , să ferească Dumnezeu, **trec dincolo de apărarea teritoriului**, care este al nostru pentru tot timpul [...]

Să ne ferească Dumnezeu să fim siliți a preface **un război de simplă defensivă ,într-un război cu un caracter de ofensivă [...]**

De aceea, eu zic cum zice tot românul :

Să dea Dumnezeu să fie cum zici d-ta, să nu fie cum zic eu."(p. 187)

lorga / dec.'29

18.) Pamfil Șeicaru (ziarist independent, pe lista PNT, deputat de Dolj),

discurs la mesaj, 10 dec.'29

(DAD, MO.10 , șed. din 10 dec.'29, p 202-209)

[L.D. Discursul integral, xeroxat ; în calculator, selectat și dispersat problematic.

În prima sesiune('28/ '29) nu cred că a vorbit la mesaj; a avut doar intervenții ;

Ține un discurs coerent, documentat, ușor detașat, "neutru" dar loial PNT,

care (culmea !) stîrnește reacții de "sensibilitate" la majoritari , reacții de respingere la adversari.Dar Șeicaru s-a străduit să explice cîteva aspecte delicate din politica guvernului Maniu, să evidențieze "circumstanțele atenuante" ale eșecurilor.]

Șeicaru / dec.'29

▣ Dezarmarea

Critica "**ideologiei pacifiste**", s-a manifestat prin **obiecțiunile radicale** ale **social-democraților împotriva înarmărilor.**

[X O doamnă a venit într-o zi la **Paul Boncour** - unul din cei mai străluciți reprezentanți ai **partidului socialist** din Franța, **delegatul Franței la Liga Națiunilor pentru dezarmare** .

Doamna a zărit deasupra căminului său, **două pistoale** , și l-a întrebat:

< **Dar dezarmarea, dle Boncour ?** > Acesta i-a răspuns:

< **Da, doamnă. Dar siguranța?** >

X În ajunul primului război mondial , **Gustave Hervé** , îi striga lui **Jaures** :

< **Trădătorule ! Trădătorule!** > , pentru că acesta pleda pentru

reorganizarea armatei franceze. **Jaures**, atunci, s-a adresat aspru mulțimii:

< **La frontieră se aude ropotul escadroanelor lui Wilhelm ! Ce faceți ?** >

- **Lotar Rădăceanu** : Trebuie despărțite **două probleme** :

- **lupta generală** a muncitorilor și soc. dem. **pentru dezarmarea generală**, care trebuie să se facă **simultan** , prin convenții internaționale , pentru ca să se garanteze siguranța frontierelor ;

- **organizarea armatei** , în fiecare țară , în sens democratic, cu reducerea cheltuielilor bugetare, pentru a contribui la scopul final al dezarmării.

- **Anghel Dumitrescu** : **Să facem puști economice ?**

- **Lotar Rădăceanu** : " Nu, dar **mai puține** ; și **să reducem serviciul militar**, ceea ce ar însemna o economie mare pentru buget, și **să reducem bugetul general al armatei** ."

- **Pamfil Șeicaru** : La propunerea **Franței de a se limita înarmările navale**, **Marea Britanie și SUA s-au opus** . [...]

/ " **Inițiativa dezarmării nu o pot inaugura Statele mici și necăjite !**

Statele mari sunt cele cari hotărăsc în viața internațională, și atîta timp cît statele mari se înarmează, **noi nu putem sta nepăsători!** Se pot oare compara primejdiile care amenință Statele Unite , cu cele cari ne amenință în permanență cu noi, cel puțin dinspre hotarul de la răsărit ? [...]

teza d-voastră este că Sovietele au instaurat un regim de dictatură și

chiar d-voastră **ați recunoscut că toate regimurile de dictatură - albă sau roșie -**

caută **o diversivne în război**. Veți recunoaște , deci, că dacă această graniță a noastră este amenințată , **nu puteți cere să ne transformăm în martiri !...**

- **I. Mirescu** : "Aceasta este cu totul altă chestiune. Ceea ce cerem noi , este ca **România să înceteze de a se mai considera jandarmul Europei** ."

- **general M. Racoviță**: A spus dl. **prim-ministru** , ieri , că **România are numai o armată de apărare , nu de atac!**"

- **Voicu Nițescu** : "D. deputat Mirescu afirmă un lucru care nu este conform cu realitatea"

- **Șeicaru** : "Am fi < **jandarmul Europei** > , **dacă** am avea o armată de sancționare a diverșilor insurgenți , împotriva hotărîrilor Ligii Națiunilor ; sau **dacă** la ordinul regimului burghez , din restul Europei, **am merge să dărîmăm regimul comunist** , care este negațiunea regimului burghez !"

[X **1919. Mirescu** : "**Ați dărîmat un regim comunist** , și ați instaurat regimul de astăzi de la **Budapesta** ."]

- **Șeicaru** : este de acord cu el; dar poate invoca mărturia generalului Moșoiu care a spus că s-a străduit să instaureze acolo un guvern

democrat , dar s-a izbit de opoziția generalului Mărdărescu . Dar chiar și așa. Ce vină are armata română de erorile oamenilor politici?]

Este absurd să se pretindă că România ar avea tendințe imperialiste . A bănuși că **că înarmările noastre ar ascunde intențiuni agresive**, înseamnă să presupui existența unor **obiective în afară de granițele noastre** , pre cari ar tinde încordările noastre militare. Dar cine ar putea cita un singur obiectiv al nostru peste graniță care să presupună o politică de înarmare imperialistă ? "

/ "Eu însă, dlor, socotesc că țările cele mai primejdioase [???] pentru pacea lumii sunt țările desarmate : **o țară desarmată** presupune o rezistență nulă și **tentează întotdeauna**" (sugerează ministrului de război o ședință secretă pentru a discuta situația reală a armatei) .

El se asociază opiniei lui Iorga, de necesitatea unui **program**.

gral Henri Cihoski (ministrul armatei) [**intervine pentru prima oară în această dispută !, îl contrează pe Șeicaru**] :

" **Toate armatele din lume au nevoie de un program** " (**aplauze la PNT**) [...]

Se poate concepe **o mare administrație ca a războiului** fără un program ? [...]

O armată care ține să **evolueze** și să fie la curent cu **toate progresele moderne** , **trebuie să cheltuiască sume mari** , ca să fie la **nivelul celorlalte armate** . "

(aplauze prelungite la PNT)

[LD. **Atenție ! pune degetul pe rană ,cum nu a făcut-o nimeni !]**

- **Șeicaru** : ceea ce este "particular" României, este că **"fiecare ministru de război"** , vine cu un **"plan personal"** , care nu este obligator pentru succesori ; că **nu este elborat în legătură cu statul major**;

și că **nu rămîne "literă de evanghelie"** , peste toate fluctuațiile! (la contrazicerea lui Cihoski, șeicaru promite că va dovedi aceste afirmații)

Ce înseamnă dezarmarea materială propusă de PSD ?

"Să lăsăm **această țară** , amenințată, **pradă primelor sotnii de cazaci** , care poartă astăzi **stema sovietică** , după cum purtau înainte stema țarilor ?"

-**I. Mirescu** : " Așa pusă chestiunea , este **tendențios** pusă și eu cred că vă dați seama !"

-**Șeicaru** : el îi cunoaște pe social-democrați , nu-i confundă cu comuniștii ; citește "L'Humanité" în care sunt copios înjurați ; presa lor, socotește **Rusia sovietică** ca stat agresiv (ex. în conflictul sovieto-chinez) , caracterizînd-o drept **"militarismul roșu"** .

Ce-i face să creadă că aceeași Rusia sovietică nu poate agresa România?!

(p.205 208)

Șeicaru / dec.'29

19.) Teodor Fischer (**Club parlamentar evreesc**), **discurs la mesaj, 17dec.'29**

(DAD, MO. 6, șed.din 17, 18 dec.'29 ,p. 103 - 109)

Fischer / dec.'29

▣**Armata.**

/**Legile militare** , speră să permită accesul tuturor în armată , ca și **soldații evrei să se bucure de un egal tratament**;

- **Voicu Nițescu** : faptul că ministrul armatei este g-ral **Cihoski**, că prim ministru este **Iuliu Maniu**, "vă poate da și d-voastre **deplina garanție și siguranță că în armată toți soldații sunt tratați în mod egal**, și că acolo nu se face nici o deosebire de tratament. Eu nu înțeleg **cum puteți generaliza** , cînd era absolut că d. **general Cihoski vă oferă toate garanțiile** că acest tratament se face în mod egal "(aplauze la PNT)

-**M.Landau** : " Cum rămîne cu **circulările secrete ale marelui stat major** ?"

(întreruperi, vociferări la PNT)

-**I.Rang** : dacă sunt secrete , cum le știți dvs ?

-**Fischer** : "[...] **există o situație a soldaților evrei care lasă mult de dorit** și aceasta trebuie îmbunătățită. De pildă, îmi este cunoscut că **în unele corpuri de armată sau regimente** se face o mare deosebire în tratamentul soldaților, [...] **în Dorohoi**, de pildă, **soldații evrei sunt cu totul separați de ceilalți soldați**; ei nici **nu pot să poarte armele.**"

-**I.Isac** : " Sunt regimente unde **soldații evrei au un tratament mai favorabil decît ofițerii**" .

-**Voicu Nițescu** : A semnalat vreodată vreun abuz ? de ce face acuzațiuni generale ? **"Recunoașteți că tratamentul soldaților în armată este egal ?"**

-**Fischer** : "Da"

-**Voicu Nițescu** : "De ce vă ocupați acum de cazuri speciale ? "

Să le aducă la cunoștința dlui ministru.(p. 107-108)

Fischer / dec.29

20.) Mihail Ghelmegeanu (**PNT, raportor la Răsuns la mesaj, deputat Ismail**)

Discurs -concluzie , 17 dec.'29

(DAD, MO 16, șed. 17 dec.'29 , p. 355-366)

[**LD** : discursul integral, xeroxat.În calculator, dispersat problematic.

Deși a spus că nu va polemiza cu PNL, întregul lui discurs nu a fost altceva , decît **o antiteză PNT-PNL** Accentul pe o argumentare metamorfozată semnificativ :

PNT - partid de "centru", de "echilibru", de "arbitraj", între stînga (PSD) și dreapta (PNL) ;

Regimul PNT: regim democratic (țărănism atenuat)]

Ghelmegeanu / dec.'29

▣ Armata .

[LD: ca și cu alți adversari, în loc de analiză doctrinară, **Ghelmegeanu** recurge la **ironie și bășcălie ! Penibil !**]

Din socialism ,dr.Pistiner nu și-a adus aminte decât de două lucruri :
de a protesta **contra unui pretins militarism**, și contra **vagoanelor date celor doi generali** ...și în aceeași ședință, a cerut **să se dea pulbere** pentru **armele vânătoarești ale minoritarilor !** ("în sufletul dvs.sălășluesc încă puternice instincte vânătoarești ")

-Pistiner : Am protestat contra unei ilegalități.

Ghelmegeanu : "**Ați protestat** , fiindcă dvs., pe de o parte, **cereți desarmarea armatei**, iar pe de altă parte, **cereți înarmarea măcar cu puști vânătoarești a minorităților**, și tocmai aceasta **dovedește tendințele discursului dvs. , voit pățimaș.**" [LD:!!!!]

D.R. Ioanițescu : "d.dr.Pistiner nu este vânător "

-Ghelmegeanu : În ce privește "**militarismul**" **PNT**, Pistiner a uitat că legile militare , care sunt în studiu, nu fac altceva decât să aducă unele îmbunătățiri, la o legislație veche de 15-37 ani , și care vizează mărirea alocației trupelor și gradelor inferioare.

Pistiner : în buget, sunt prevăzuți 900.000.000. pentru înarmare și 32.000.000

[**LD!!!**] pentru alocații ! (p. 358)

Ghelmegeanu / dec.'29

21.) Voicu Nițescu (Ministru de Stat), discurs final la Mesaj, 17 dec.'29

(DAD, MO.16, șed. din 17 dec.'29, p. 367-373)

[L.D : discurs integral, xeroxat; în calculator, dispersat problematic;

Parantezele, sublinierile, culorile, semnele ... îmi aparțin .

Vorbește în numele guvernului, trăgând concluziile la dezbaterile la Mesaj.]

Nițescu / dec.'29

▣ Armata

Pistiner și alți soc.-dem. **aveau aerul să impute guvernului, că ar fi potrivit dezarmării și prieten al înarmărilor.**" **Guvernul** nu este pentru înarmări, dar în situația în care ne găsim, **își ține de datorie să înzestreze armata** cu materialul necesar , așa cum fac și alte țări, pentru ca **să poată face față** oricăror greutăți și oricăror **surprinderi ce ar veni din afară .**"(aplauze la **PNT**)

/ "**România** - a spus-o deseori ministrul de externe - urmărește **o politică de pace** , ea vrea să creeze **raporturi normale** și cu Statele cu cari s-a găsit altădată în război.

Nimeni însă nu ne poate cere ca atunci când **unii din vecinii noștri se înarmează pe față** , iar alții **pe ascuns**, noi să stăm cu mâinile în sân și să așteptăm **impasibili**

desfășurarea evenimentelor. **Ceea ce a fost, nu trebuie să mai fie.** [1916!]

Această țară care s-a făcut **prin jertfa atîtor sute de mii de ostași de ai noștri**, ca și din **jerfa atîtor mucenici** din provinciile care s-au unit cu Patria mamă, precum și prin **contribuția aliaților noștri**,

trebuie să rămînă așa cum este pentru totdeauna : este **un stat național , o santinelă**, dacă vreți - **nu un jandarm** [L.D.: **ca și Maniu**] - cum s-a zis așa de rău de cineva - a civilizației și culturii europene."(aplauze la **PNT**) (p. 370)

PSD a mai protestat și contra **manevrelor regale**, și, pe un ton ironic, d.Pistiner a spus că poporul are alte treburi, decât să se bucure de aceste manevre..

" **Eu, ca ardelean, și noi toți** care suntem aici, **nu putem uita** și nu avem să uităm , **ceea ce datorăm armatei române .**"(aplauze prelungite la **PNT**)

-I.Flueraș : "**Nu este nici o calitate aceea de ardelean, cel mult o cantitate** " **sgomot, întreruperi la PNT**)

Ilie Lazăr : "**Răspunsul este slab.** "

[LD: **atenție !** primul ardelean care observă și afirmă asta !

Parcă ar vrea să dreagă busuiocul după atîta ingratură...]

- **Voicu Nițescu** : " **Dle Flueraș, dta ești fiul nației acesteia, ești ardelean ca și mine.**

Dă-mi voie deci să-ți reamintesc că atunci când nația d-tale a înțeles să fie la înălțimea chemării ei, sufletul d-tale a bătut în ritmul aspirațiilor acestei nații.Și dacă este așa, d-ta **nu vei putea să uiți că hotărîrile de la Alba Iulia** din 1 decembrie 1918, s-au putut da în urma **jerfelor extraordinare pe cari le-a făcut armata română pe altarul patriei .**

(aplauze repetate, îndelung prelungite , la **PNT**) Se cade așa dară **să ne arătăm** cu toții

dragostea , tot devotamentul,și toată iubirea noastră pentru armata țării. (aplauze prelungite) Și socotim că **nimeni și niciodată nu-și poate îngădui cuvinte de ironie , față de această instituțiune sacră a țării, căruia îi datorăm ființa noastră de azi și căreia îi vom datora viitorul nostru. "** (aplauze prelungite la **PNȚ**) (p. 371)
Voicu Nițescu / dec.'29

22.) Manifestul-program ,lansat la Congresul general PNL, 1-4 mai 1930

(BCS, fond Saint-Georges, pachet XLV,ds.4 , fila 84- 104)

[LD: text integral, fișe de mână, introdus în calculator.

Capitolele , dispersate problematic.Subtitluri,sublinieri, paranteze, semne, etc, îmi aparțin. Atenție ! : document programatic , doctrinar, cu care PNL lansează oficial bătălia pentru răstrunarea de la guvern a PNȚ ; își fixează coerent și cuprinzător toate componentele și direcțiile de luptă; răspunde (doctrinar și politic) tuturor actelor PNȚ considerate de el ca dezastruoase, periculoase, distructive, eronate, nerealiste, nefondate.

Prin comparație cu programul PNȚ de guvernare, se pot determina concepțiile comune dar ,mai ales, diferențele și divergențele privind guvernarea României.

De la părăsirea guvernării , cel mai consistent și amplu document.]

PNL / mai '30

▣ Apărarea națională.

"Dorința sinceră de pace a României, îi impune totuși datoria , față de situația geografică , și în mijlocul împrejurărilor internaționale de azi, ca să se îngrijească de apărarea națională."

/ PNL consideră principiul "națiunii armate" , bază a sistemului nostru de apărare;

/ Se va acorda o atenție deosebită armatei , scut de apărare a patrimoniului național ;

/ Consiliul Superior al Apărării , trebuie să coordoneze acțiunea tuturor elementelor cari concură la apărarea națională;

/ Înzestrarea armatei cu tehnică modernă ;

/ Organizarea științifică a industriei de apărare ;

/ Grija față de soarta materială și morală a corpului ofițeresc și trupă; (p. 102)

Manifest-program PNL/ 'mai'30

23.a) Sosirea prințului Carol, 6 iunie 1930.

Dezacord în soluționarea problemei constituționale.

Demisia guvernului Maniu.Formarea guvernului Mironescu

("Dimineața", sîmbătă,dumineca,luni,7-8- 9 iunie'30)

5sau 6 iunie ?'30

▣ Prințul Carol .

Încă în cursul zilei de **6 iunie [LD.cred că 5 iunie]** , de la ora 6 seara, comandantul Aviației civile era solicitat la telefon de diferite persoane ,să întrebe dacă Prințul Carol a sosit.Răspunsul a fost tot timpul negativ, deoarece comandantul nu avea nici ocunoștință despre o eventuală sosire a Prințului. Între 8-9 seara, la aeroportul Băneasa a fost pelerinaj de ziariști și public;

/ La ora 8 jum. a sosit **prefectul de poliție al Capitalei, Eraclie Nicolescu**, care s-a informat de sosiri, a mai stat pînă la sosirea cursei de Paris și...a părăsit aeroportul;

/ În momentul cînd lumea se pregătea să părăsească aeroportul,s-a auzit un zgomot de motor și..s-au văzut luminile regulamentare, care semnalau aterizarea...;

D. maior de av.în rezervă, Cantacuzino Pașcanu, subdirector la Aviația civilă și **comandant al aeroportului**, a indicat locul unde să aterizeze avionul.

[Foto : avionul ; ofițerul Lalouette care a condus avionul;

căpit.Pop de la comisia aeronautică din Paris.]

/ La ora 10 seara, avionul militar "Potez" , cu 2 persoane la bord, a aterizat: prințul Carol

și căpitan av. Opreș Nicolae. În dreptul hangarului, Prințul a descins din avion și a fost întâmpinat de **cîțiva ofițeri în rezervă : Cantacuzino Pașcanu, Ioan Popa,**

Alex.Vlădicescu, Gh.Lăzăroniu, Ilie Mănescu .

/ Au urcat în mașina lui Cantacuzino, și au mers la **Regimentul 9 vînători ,**

unde **ofițerii și trupa îl așteptau pe Prinț. [col.Gabriel Marinescu !]**
 / **Carol** a fost întâmpinat într-un **entuziasm de nedescris...** a trecut regimentul în revistă,
 ...s-a pus în fruntea lor, și , în sunetul muzicelor, a plecat spre **Cotroceni...**unde ,
 în uralele ostașilor, a fost **întâmpinat de Principele Nicolae**, cu care s-a îmbrățișat
 îndelung.

6 iunie'30

▣ **Atmosfera Bucureștiului.**

/ "**Uniunea ofițerilor de rezervă** " organizează un miting în fața palatului ,
 pe tribune improvizate ; mulțimea răspunde cu strigăte : "Trăiască regele Carol II"
 Locot.-colonel **Zăvoianu** : vine de la Cameră, unde atmosfera este nesigură ;
"Noi nu vom să auzim de Regentul Carol .Ci numai de regele Carol II.[...]
 ne vom aduna **mîine** aici și vom porni încorpore la **Regență** și la **Guvern** și ne vom
 exprima dorința noastră !" Mulțimea freamătă...
 6 iunie / '30

▣ **Guvernul Maniu >> guvernul G.G.Mironescu**

la Armată , **gral Condeescu** (în locul lui **Cihoschi**, numit "guvernatorul" Bucureștiului) ;
b) Restaurația : 8 iunie'30-
 Anularea Legii din 4 ian.1926 (Senat și Cameră) ;
 Legea pentru Voievodul Mihai ;
 Proclamarea regelui Carol II ;
 ("Dimineața" ,XXVI, nr. 8427, 10 iunie ' 30)

▣ **Atmosfera din Capitală.**

/ [...] un regiment de cavalerie, în **ținută de paradă**, a ocupat trotuarul din fața Fundației
 Carol elevi școlii de aviație au format un cordon pe trotuarul din fața palatului ;

8 iun.'30

▣ **Adunarea Națională :proclamarea Regelui Carol II**

prof. N.Iorga (PND) :

[LD: prima lecție publică dată de profesor lui Carol]

[...][...][...] **-eu îmi permit**, potrivit cu vârsta mea și cu locul pe care îl am în viața
 sufletească a acestei țări, loc câștigat cu multă muncă și osteneală , **să dau** ceea ce ,
 dacă n-ar fi adresat unui Prinț și unui rege de mîine , **s-ar chema un sfat**

[L.D. Atenție la rolul ofițerilor la aducerea lui Carol !] :

eu doresc ca armata , la care ținem cu toții, din toată puterea convingerilor noastre ,
 cu toată căldura inimii noastre recunoscătoare , pentru că această armată ne-a dat,
 înainte de toate, Țara largă și frumoasă , pe care o avem ,
 eu doresc ca **această armată , mîine să se întoarcă acolo unde este singura**
ei chemare. (Aplauze prelungite, bravo !)

Soarta acestei țări i-a dat un rost, pe care ea nu l-a dorit Acest rost încetează în
acest moment.

 8 iunie 1930

Prințul Carol >> Regele Carol II

▣ **Cotroceni >palatul regal > patriarhie**

[Participare militară impresionantă, denotînd organizare și fast.

Dau atît pentru atmosferă,cît și pentru detectarea posibilitilor "complici"]

Zi caniculară; mulțimea pe străzi, de la 9 la 15, în așteptare.

/ La ora 15 un automobil închis, în care se aflau prinții **Carol și Nicolae**, au trecut de la
Cotroceni la palatul regal, în ovațiile delirante ale mulțimii ; principele, surîzînd, saluta
 cu mîna la chipiu, privea oamenii și casele...

/ La ora 15,10 un cortegiu, pe Calea Victoriei, spre patriarhie :

primul automobil, cu **gral. Nicoleanu** (de la Poliție, circulație;introdusese sensul unic în

Capitală , care în acea zi nu se mai respectă) ; escadron din escorta regală;
trăsură a la Daumont în care se află principele **Nicolae** (uniformă de marină) și **Carol** (uniformă de general de aviație),escortată de **gralii Cihoschi** (ex-ministru al Armatei, "guvernatorul" Bucureștiului!) și **Moruzi**; escadron din escortă ; automobil cu **col.Drosu**; deasupra, câteva **escadrile de aviație**,care au însoțit cortegiul ;
 / În momentul plecării de la palat, din **Dealul Spirii**, s-au tras **101 salve de tun** ;
 pe Calea Victoriei, din loc în loc, regimente în ținută de gală : în fața Poștei,
regimentul 2 vânători "Regina Elisabeta" (unde făcuse stagiul Carol în 1915) ,
 locot.col. **Sebastian Munte** îi dă lui Carol un imens buchet de trandafiri ; la Patriarhie,
regimentul 9 vânători comandat de **col.Gabriel Marinescu** , cu muzică și drapel,
 dă onorul, se cântă imnul regal;

Discursul regelui Carol.

"D-lor senatori. D-lor deputați, primirea atît de emoționantă ce mi-o faceți **mă mișcă** atît de adînc, căci **sunt fericit** de a putea resimți prin glasul domniilor-voastre sentimentele acelor cari v-au trimis aici și **de a constata** încă odată **legătura** sufletească ce m-a unit și mă va uni întotdeauna **cu poporul meu**.

Hotarele /

" Eu am crescut în mijlocul vostru, **hrana mea sufletească** a fost hrana sufletului vostru, durerile voastre au fost **durerile mele**, idealurile neamului meu au fost **idealurile mele**.

[LD Atenție! Parafrazată **Doina** lui **Eminescu** ! Rolul armatei, accentuat.

Integritatea hortarelor... pe care în 1940 o va pierde ! Cine i-o fi făcut discursul ?]

Nu pot - văzînd aci în fața mea întruniți **reprezentanții românilor de la Nistru pîn'la Tisa , din Hotin și pîn' la mare , din Boian la Vatra Dornii din Sătmar pînă'n Săcele, și de la Turnu'n Dorohoi**, să nu mă gîndesc cu nespuse evlavie la acei **opt sute de mii de morți** , și la acei **luptători din Ardeal, Bucovina și Basarabia** cari ,prin sîngele lor, au încheșat pentru totdeauna **unirea nației în granițele ei firești**.

Moștenirea aceasta sfîntă, trebuie **s-o păstrăm**,ca cel mai sfînt odor și, întărit încă mai mult de către aceste jerfe, **sunt hotărît să mențin fără șovăire** jurămîntul meu **de a păzi neatînsă integritatea teritoriului național** .

Carol II /

Armata .

" Spre a duce la îndeplinire , fără piedică, această făgăduință , **am nevoie** , mai înainte de toate, de **colaborarea fără preget** a tuturor forțelor vii ale națiunii. Fără unirea tuturor, nu vom putea apăra, în fața celor ce ne pismuesc, ca **o forță indisolubilă** care, sprijinită pe **o armată organizată** după ultimele cerinți, și **care se va putea totdeauna bizui pe deplina mea grijă**, spre a păși definitiv la o muncă pașnică și harnică.

Restaurația, Carol II / 8 iun.'30

Guvern **GGMironescu**.Legislatura I-PNȚ. Sesiunea III, 1930 / 1931

24.) Regele Carol, Mesajul Regal, 15 nov.'30

(DAD, MO 1, ședința din 15 nov.'30, p. 1-4)

[L.D: text integral, xerox.În calculator, dispersat problematic.Integral, la Guvern Colorarea, sublinierile, parantezele drepte, îmi aparțin, urmînd a fi comentate]

Participă: Regele Carol, MS Mihai, guvernul, senatori, deputați.

[.....]

[g-ral Condeescu]

Armata.

" În istoria și tradiția națională a Statului nostru, **armata** s-a bucurat întotdeauna **de o deosebită grijă și dragoste** meritate pentru sacrificiile ei și pentru vitezele ei fapte de arme. (ovații furtunoase, prelungite, îndelung repetate)

" În toamna acestui an , continuând firul tradiției noastre militare , **armata** noastră a executat **mari manevre regale** pe pământul scump al **Ardealului**.

Rezultatul acestor manevre, M-a umplut de bucurie. (ovațiuni prelungite)

"Pentru realizarea **statutului legal** al cadrelor active și de rezervă , se vor supune examinării și deliberării Domniilor Voastre , **legea poziției ofițerilor , legea aeronauticii , a reangajaților**, o corectare a pensiilor militare, precum și **codul de justiție militară** , menite a întregi legiferarea modernă de care are nevoie oștirea noastră, pentru a răspunde înaltei și nobilei ei misiuni.

(aplauze prelungite)

" Cunoscînd deosebita grijă ce reprezentanții națiunii poartă scumpei noastre armate , țara așteaptă de la deliberările Domniilor Voastre , **realizarea programului legislativ** întocmit de **Departamentul Armatei** și vă cere un **sprijin puternic** pentru desăvîrșirea **înzestrării ei.**" (aplauze, ovații, bravo !)

Mesajul Regal/ 15 nov.'30

25.) Senatori de drept militari, la lucrările Senatului.

(DS, Tabloul Lucrărilor Senatului, sesiunea 15 nov.'30- 1 apr.'31)

[LD: nu am xeroxat discursurile, pot fi consultate la nevoie]

General N.Condeescu, ministrul Armatei

gral **Art.Văitoianu** (PNL-2) , Declarație de revenire în Parlament (18 nov.'30)

gral **G.Mărdărescu** ,proclamat senator dedrept 8 18 nov.'30)

gral **Art.Văitoianu** (PNL-2) , discurs la Mesaj (26 nov.'31)

activ la toate legile în discuție, ca om politic, pe durata sesiunii.

gral **Ion Popovici** (?) , discurs la mesaj,(27 nov.'30)

gral **H.Cihoschi** (PNȚ) , i se retrage demnitatea de senator ales , prin demisia din funcția de ministru al Armatei (29 nov.'30)

gral **N.Alevra** cere lămuriri privind un consorțiu forestier din Ardeal, care vinde traverse la CFR . (va răspunde Virgil Madgearu)

mareșal **Al.Averescu** (PP) , omagiu la moartea lui Vint.Brătianu (23 dec.'31)

gral **N.Petala** , declarat senator de drept (19 ian.'31)

gral **N.Condeescu** ,cuvînt la omagierea generalului Mathias Berhelot

gral **A.Lupescu** , " " " " (3 febr.'31)

gral **N.Alevra** , **Interpelare** , privind **politica militară a guvernului**,

și dacă corespunde **programului de guvernare a PNȚ ?**

(anunțată 13 febr.'31; susținută la 20 febr.'31)

Răspunde ministr.**Gral Condeescu** și ministrInstrucț.publ., **N.Costăchescu**

Gral Gh.Mărdărescu,gral Traian Moșoiu, gral N.Alevra,gral N.Petala ,gral

Al.Lupescu, gral I.Lupescu, dezbateri la **Legea asupra poziției ofițerilor**

[-raportor, col. M.Seinescu] .Participă ministr.Condeescu (16febr.- 29 mart,31)

Votat la 29 martie.

gral Tr.Moșoiu, Interpelare, dotarea cu măști de gaze pentru armată (17 febr.'31)

Răspunde Ministrul **N.Condeescu** .Moșoiu satisfăcut.

Votarea **Legii privind înaintarea în Armată**.Pledează **gralCondeescu**

(1 apr.'31)

Votarea Creerii **fondului aviației**(noaptea , 1 apr.'31) -ultima zi ! -

Senatori / partide, cler, generali

26.) Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 29 nov.-1 dec.'30

(DAD,MO 9, șed. din 29 noiembrie 1930, p. 102- 115

DAD, MO 10,șed. din 1 dec.'30, p. 124- 128)

[LD: discurs integral xeroxat.În calculator, dispersat problematic.

Sublinierile, parantezele , supratitlurile , îmi aparțin..

Chiar dacă are dreptate în unele critici,**exagerările, patima, negarea oricăror realizări,**

"demascările" tardive, tonul belicos, reaua credință, duplicitatea,

perseverența diabolică pe anume teme - militarizare, poliție, antisemitism,comunism-ridică semne mari de întrebare privind **sincerul social-democratism la Rădăceanu.**

În orice caz, manifestarea întregului grup PSD, a demonstrat **nefirescul alianței PNT-PSD**, greșala lui Maniu în alegerea aliaților, în lupta contra PNL.]

[.....]

Rădăceanu / dec.'30

▣ Armata .

[L.D : Este absolut suspectă această **înverșunată obsesie a socialiștilor români, privind armata**. O fac cu orice prilej, cu orice preț, dincolo de orice altă revendicare specifică, exagerând și urmărind anume efecte ...]

Nu este normal să se comprime la sănătate, învățămînt, ocrotiri , cultură , în schimbul, **la armată bugetul să tot sporească**

Mișa Vasiescu [singurul deputat plugar] "Dle deputat, și noi admitem propunerea dvs. dar **cînd va fi război** , să intrați în primul rînd dvs., **socialiștii** , să nu mai aveți la spate **nici tunuri, nici mitraliere, nimic, ci să vă țipe în gura morții cum țipi o bucată de carne în gura lupului !**" (aplauze la **PNT**)

ACCuza: "Să nu mai rămână **nici un socialist.**"

-Rădăceanu : [...] [...] [...]

Dacă guvernul trece cu așa de mare ușurință peste această țară de mizerie , să taie de la toate departamentele , din toate cheltuielile utile , și **să adauge la armată**, să ni se dea voie să afirmăm că **nu s-a putut vedea un guvern cu un spirit militarist atît de pronunțat cum este cel național-țărănist.**" (p. 125)

Rădăceanu / dec.'30

27.) Virgil Solomon (**PNT, ardelean, medic , deputat Odorhei**) , 29 nov.'30

(DAD,MO, șed.din 29 nov.'30 , p. 106-108)

[**LD:** discursul integral, xeros; în calculator, dipersat problematic]

Atenție ! Interesant, lucid, echilibrat, original, sincer, liberal, disciplinat manist, cu simpatii vaidiste clare, adaptat României întregite.]

[.....]

"Cred că **obișnuința de a separa armata de totul națiunii este greșită** astăzi, cînd, în timp de război, nu se poate vorbi de armată, ci de **națiunea armată**.

" Poate că **acele miliarde** pe care vom fi obligați să le alocăm **bugetului armatei**, era **mai bine dacă ar fi rămas în țară**.

Am speranța că **guvernul va ști să aprecieze coeficientul industrial în apărarea națională și va face tot posibilul pentru a dezvolta o industrie** care să ne dea posibilitatea ca **alocațiunile ce le facem pentru armată să nu treacă granița țării și care să ne permită o apărare** și atunci cînd granițele țării ar fi blocate. (p. 108)

"Cred că **obișnuința de a separa armata de totul națiunii este greșită** astăzi, cînd, în timp de război, nu se poate vorbi de armată, ci de **națiunea armată**."

[**Atenție LD:** p.d.v. absolut PNL !]

Virg.Solomon / nov.'30

Guvern Iorga -Argetoianu .Legislatura I .Sesiunea I

28.) **Senator Traian Alexandrescu (? raportor la Mesaj) , 21 iul.'31**

(DS, MO 11, șed. din 1 iul.'31, pp. 224- 229)

[LD : se prezintă ca **om care a stat departe de luptele de partide** , căruia **politica i-a fost " total indiferentă "**. Este avocat .Dar , deloc întîmplător ales raportor la Mesaj în Senat, face un **rechizitoriu vitriolant** regimului partidist constituțional.

Alegerea lui Alexandrescu ca raportor în Senat , la fel ca a lui Ottulescu în Cameră, este o dovadă ideatică a **intențiilor lui Iorga** de a intimida-anihila acțiunea partidelor , de a distruge sistemul constituțional existent .]

Alexandrescu / iul'31

▣ Armata

" Armata , < la grande muette> , a găsit în persoana d-lui **general Popovici** , un interpret sincer și înzestrat cu toată **autoritatea tehnică și morală** pentru afirmarea nevoilor și doleanțelor acestei **fundamentale instituțiuni a statului**.

" Inimioaselor și vibrantelor accente ale **reprezentantului armatei** , voi răspunde că ar fi de prisos să mai mărturisesc în numele d-voastre , **solicitudinea și caldul interes** sufletesc , pe care **Senatul** îl are și pe care îl va păstra intact pentru **scumpa noastră oștire** , care ne-a dat și care **va ști să păstreze** , sub Augusta Căpetenie a Majestății Regelui , **granițele firești**, justificate prin drepturile noastre istorice , nediscutabile și imprescriptibile" (aplauze)

Chestiune conexă - situația pensionarilor , văduvelor și orfanilor dr război , ca o obligație morală , nu ca pe o îndatorire de altruism sau asistență socială." (p. 224)
Alexandrescu / iul.31

29.) Apostol Zamfir (PT) , Comunicare , 30 iunie'31

(DAD, Mo. 12, 30 iunie 1931, p. 378-379)

▣ Invalizii,văduvele, orfanii de război.

Problema a fost un fel de "jonglerie sentimentală " pentru guvernele ce s-au perindat. Cele 7 Parlamente au tratat-o cu "generoasă milă "

/În al 15-lea an de la război, ei se află tot sub **provizoratul Legii din 1920**

(gub.Averescu , legea Georgetel Mărzescu) care însă

nu a cuprins pe camarazii din provinciile unite ,

rămași un fel de heimatloși ai suferinței ;

Ulterior s-a extins doar asupra camarazilor din Basarabia;

/ Legea din 1920, a fost complectată cu **Legea din 1929** (gub.Maniu) , doar pentru ofițeri

Pentru **camarazii ardeleni**, deși guvern ardelenesc, tot nu au fost cuprinși ;

Pentru **văduve și orfani nu s-a stabilit nici o normă** ;

Pe țară, pentru ofițeri, sunt **500 orfani** , **1.300 văduve și 1.860 invalizi**

(dintre care **900 ardeleni**)

Pentru **gradele inferioare și soldați**, problema ia aspectul unei "tragedii fără precedent.**Suntem ultimul stat** , chiar și dintre cele învinse, **care nu a rezolvat această problemă**, lăsînd-o pe seama carității publice și de stat **subvenții** acordate societăților de ocrotire , unde, **doamnele din înalta societate au practicat mila ca un sport [...]** "

Pe țară, războiul ne-alăsat **320.000 orfani de grade inferioare și**

1.500 orfani de ofițeri. Din aceștia, **doar 12.000** au fost întreținuți în cele

100 orfelinate.În 1931, în ele mai trăiau doar **5.000 orfani**.

Statul a dat subvenții, personal ,clădiri , etc. peste **1.200. 000.000 lei** .

În 1919, au fost **130.000 invalizi**.În 1931, mai trăesc doar **72.000** .

Dintre ei , **primesc pensie doar 14.978** : marii mutilați (continuă cu statistici)

G-ral Cantacuzino-Grănicerul : "Este o rușine! "

Apostol Zamfir : **Legea IOV** -unele avantaje , asistență medicală, asistența protezelor, reducerea la CFR, împrumutarea (lege specială a lui Mihalache, în 1930) **au rămas literă moartă** din cauza organelor administrative și haosului legislativ...

PT va lupta pentru respectarea și aplicarea legii IOV și extinderea ei

și asupra Ardealului,Bucovinei și Basarabiei și a celorlalte reglementări ...

g-ral Cantacuzino : atunci cînd se discută chestiuni de scandal , de persoane, sala este plină , iar acum **cînd se discută interesele nenorociților pe care se ridică România Mare , Camera este goală !**

Apostol Zamfir / iul.'31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară **1931/ 1932**

30.) Deschiderea Parlamentului. Mesajul Regal, 15 nov.'31

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

Răspunsul la Mesaj , 20 nov.'31

(DAD, MO 4, șed. din 20 nov.'31, p. 28)

[Armata].

g-ral C.Stefănescu Amza]

" **Economiile** pe care suntem nevoiți să le facem , **nu vor atinge** însă organizația și **desvoltarea apărării noastre naționale**. (**apaluze prelungite , ovații îndelung repetate la majorități**) Armata noastră , scumpă tuturor , face și acum obiectul atenției speciale a Guvernului Meu , din punct de vedere al **dotațiilor** și al creerii **industriilor de război** în Țară. (**apaluze**) Ministrul armatei va supune deliberării dvs. mai multe **proiecte de legi** menite a completa organizarea și buna funcționare a diferitelor sale organe constitutive , precum :

Legea **cadrelor** ;

Legea creerii **Corpului Tehnic** al Armatei ;

Legea **Aeronauticii** ;

Legea **Corpului Subofițerilor** ;

Legea pentru asigurarea fondului necesar **dotațiilor armatei**.

"Necesitatea **comprimării cheltuielilor** bugetare , evident,

a impus și armatei **unele reduceri** , [!!!] care nu sunt însă de natură a vătăma instrucția și buna pregătire , pentru menținerea ei. **Guvernul** Meu va îngriji ca din primele venituri

extraordinare ce se vor realiza , **să completeze dotațiunile ce au fost reduse prin creditele bugetului ordinar** " (**apaluze prelungite la majorități**) (p. 2-3)

Mesajul regal, 15 nov.'31

31.) Gral C.Ștefănescu -Amza , ministrul Armatei, răspuns la interpellare , 24 nov.'31

(DAD, MO 6, ședința din 24 nov.'31, p. 63)

[LD: mic scandal din partea firmelor care fuseseră respinse de la concurs]

I s-a comunicat că **deputatul IIMirescu** (PSD) a ridicat chestiunea **furniturii de aparate de transmisiune**. Chestiunea a fost ridicată și de o gazetă... care spunea că acele **aparate sunt făcute să cînte tangouri și sirbe !**

/ **Chestiunea a fost rezolvată** sub guvernarea trecută (el o cunoaște în calitatea sa de inspector general al geniului .)

/ Furnizarea armatei cu **aparate de transmisiune fără fir** - care sunt aparate de război montate pe camionete-automobil - a durat cca un an și jumătate.

S-au prezentat **la concurs 3 case** : Casa SFR (Societatea franceză radio) , Casa Levy (Paris), Casa Marconi (Londra) .

Caietul de sarcini precum și probele cerute au fost analizate de o **Comisie** a Ministerului Armatei (ingineri specialiști, ofițeri de specialitate) , a trecut prin **Consiliul Superior** al Armatei, și a fost aprobată ... **Casa Marconi**.

/ Chestiunea aprobării cu aceste aparate a trecut prin **Comitetul de materiale de război**, prin comitetul Inspectoratului general al geniului și prin **Comitetul Armelor întrunite**.

Toate aceste organe **au hotărît că firma Marconi din Londra are aparate cu mult superioare celor franțuzești**.

/ **Guvernul GGMironescu** a dat comandă **Casei Marconi** , cu care a făcut contract.

-IIMirescu :ia act de explicație, dar vrea să i se pună la dispoziție **avizele Comisiei tehnice a Armatei**.

32.) C.Bușilă (UGIR, "grup parlamentar industrial "), Comunicare , 25nov.'31

Vasilescu-Karpen (ministr.Industrii) ,confirmă.

[LD: **Fișă.nexeroxat .Pentru informație.**]

Bușilă : comunică formarea "grupului parlamentar industrial " , pentr a-și aduce

contribuțiile la probleme economice ;

Vasilescu -Karpen : satisfăcut de inițiativă.

Bușilă : Prin **Convențiunea** încheiată la Paris , între **Ministerul Industrii și comerț român** - **Firma "WickersLimited "** (Londra)- **Uzinele de fier și domeniul Reșița** (București) , la 29 ian.1925, s-a stabilit construirea Societății

"Uzinele metalurgice din Copșa Mică și Cugir " , cu scopul de a fabrica diverse **arme pentru armata română**. (Cf.Jurnalul Consil.de Min. , 1 apr.'25)

/ **Fabrica de arme portative Cugir** , a obținut **comenzi reduse**, continuându-se **comandarea în străinătate**;

/ **Fabrica de armament și muniții Copșa Mică** , nu a luat încă ființă, din cauza) :) : unor greutăți financiare **Utilajele sunt în părăsire în 1930** , fabrica era să fie înstrăinată. **Ce măsuri va lua guvernul ?**

Vasilescu -Karpen : Confirmă cele spuse de Bușilă.

Guvern Al.Vaida Voevod.Legislatura II .Sesiune extraordinară, **10 aug.-oct '32**

33.) **C.I.C.Brătianu** , **discurs la mesaj, 17 aug.'32**

(DAD. MO 11, șed.din 17 aug.'32, pag. 238- 256)

[LD : **Brătianu are 66 de ani**.

Face o expunere exemplară , documentată, competentă, amplă , privind **starea economică a României în anii crizei economice, 1928-1931** , care au coincis cu **prima guvernare a PNȚ** .

Se conturează **doctrina economică și politicile PNL** , pe de o parte ,

în antiteză cu **doctrina și politicile economice, financiare , bugetare ale PNȚ**.

CIC Brătianu apare într-o lumină **sobră, serioasă, solidă**, care impune adversarilor , prin **stăpînirea în profunzime a fenomenelor economice**.

Deși s-a străduit să nu se lase antrenat în discuții colaterale,

este nevoit să susțină polemici diverse cu fruntași PNȚ:

Maniu , Vaida, Madgearu, Răducanu, Ioanițescu , au intervenții mai semnificative

// **Bugetele // Concesiunile // Finanțele // Industria// Protecționism // Moravuri** //

Brătianu / '32

▣ **Industria "parazitară " ? (p. 246)**

[LD: la acest momnet ,poate introdu fragmentul din opera lui Madgearu,"Evoluția României.." ,

din 1940, cînd **și-a revizuit cu regret... politicile față de industrie ...**]

[.....]

Ce s-a făcut la noi ? Să vedem puțin.

/ Întîi, asupra industriei **au curs impozitele droaie**.De cîte ori a fost vorba să facă o diferență,

în totdeauna **cea mai greu lovită a fost industria**.[...] **D.Manoilescu** , cînd făcea parte din guvernul d-voastră,

a arătat că **cea mai mare parte din contribuțiile statului sunt date de industrie, nu de agricultură**.

/ **Nu s-au plătit furniturile statului ;**

/ S-au făcut **comenzi în străinătate**, pentru produse ce se produceau și în țară , de **14 miliarde lei ! ;**

Începînd cu locomotive și terminînd cu contractul Skoda .

Brătianu :

▣ **Industria de război. (p. 247)**

În timpul războiului am suferit f.mult de lipsa de munițiuni și de armament.

Cu acea ocazie am constatat că o țară care nu este în stare să-și fabrice armamentul, este o țară pusă într-o situație de inferioritate flagrantă, față de adversar. Iar când a fost vorba de reorganizarea noastră , în vederea unui viitor război, Mareșalul Foch a spus fratelui meu, Ionel, la Paris, că cel dintâi lucru este să reorganizăm industria noastră de război.

-Madgearu : Vezi "**Copșa Mică** " și "**Cugir** " !

-Brătianu : Au fost întemeiate ... dacă au fost prost organizate, era datoria d-voastre să le reorganizați,

iar nu să le distrugeți... (**aplauze la PNL**)

-Madgearu : Vă declar că doi ani și jumătate , atît eu , cît și departamentul industriei și comerțului , cît și miniștrii de război, cît și succesorul meu, Manoiilescu, **ne-am dat toate silințele să reorganizăm**

Copșa Mică și Cugir, **dar a fost imposibil.** În spatele aceste afaceri liberale (**Tancred Constantinescu**)

a stat **o simplă afacere cu mașini vechi.** (**apaluze la PNȚ**)

-Brătianu : Pentru fabricile noi , orice început este greu... dar când era vorba de industrii așa de importante ca...

Reșița, Cugir, Hunedoara, fabrica de avioane, ... era o datorie a gov.PNȚ să nu dea comenzi

care depășeau puțința de paltă a statului român , în străinătate, și să rezerve o parte pentru industria românească.

Cugir-Hunedoara este mai mult o industrie de stat (534 milioane din capitalul de 800)

" Ați făcut o politică pătimasă , fiindcă ați urmărit cu îndârjire și ați lovit toate instituțiile

în care nu v-ați putut introduce , acesta este adevărul " (apaluze la PNL) [.....]

S-a făcut **fabrica de avioane de la Brașov.** Armă modernă în acest moment [.....]

Toate țările fac eforturi enorme ca să-și creeze o aeronautică militară ,

iar noi **suntem singura țară care am rămas în loc.** Se cer sacrificii contribuabilului , sunt datori să le facă,

dar ce se fac cu aceste sacrificii , **ce s-a făcut cu timbrul de aviație de sute demilioane anual ?**

-Voci PNȚ : Întrebați pe d. Iorga -Argetoianu . Am votat legea și am plecat.

-Brătianu : **Lucrătorii sunt neplătiți** și la Cugir-Hunedoara, și la fabrica de avioane.

Brătianu / '32

▣ **Înzestrarea armatei. (p. 248)**

Fabrica de la Brașov s-a închis. Și în același timp **s-au dat comenzi de sute de avioane în străinătate !**

Răspunderea mare este a Ministerului Apărării Naționale, a Marelui Stat Major, a dlui g-ral Ștefănescu Amza, care nu a corespuns așteptărilor...

Bugetul armatei a fost , în 1929, de 7.863.000.000 lei

În 1930, de 9.092.000.000

În 1931, de 10.251.000.000.

Toți cei care se uită la armată , văd cu durere că scade din ce în ce...

-Cezar Spineanu : Ați guvernat țara timp de **15 ani, ce ați făcut ?**

-Brătianu : **Am reconstituit armata , am făcut două războaie glorioase (aplauze la PNL)**

Noi am organizat , iar ds.ați dezorganizat.

-D.Căpățineanu : **Ați făcut Turtucaia.** Ați intrat în război cu tunuri ruginite.[.....] astăzi mai aveți curajul să vorbiți ?

Să nu îndrăzniți mai mult că nu vă mai tolerăm. **Să vă fie rușine !**

-Voci PNL : Să-ți fie ție rușine ! Taci din gură Boilă ! **Cine a făcut războiul ? Ați jefuit țara** Tîlhari de drumul mare !

(**Se iscă mare tumult, se încaeră, se bat , ședința se suspendă, la reluare se acuză reciproc de cuvinte și**

gesturi neparlamentare : Justin Stănescu, D.Iuca, M.Negură Dimitriu - Ilie Lazăr , Căpățineanu)

-Brătianu : regret că **cuvintele mele** despre război **au declanșat o luptă civilă** în acest parlament (**ilaritate**)

Să lăsăm aceste discuțiuni arzătoare [.....] mai exprim **un regret : că în loc de**

echipament pentru trupă ,
vedem mereu uniforme , din ce în ce mai somptuoase, pentru ofițeri, care ne
ruinează bugetul,
absorbind o mare parte din bugetul Ministerului (aplauze la PNL) [.....]
CIC Brătianu / 17 aug.'32

34 a) col în rezervă I.Niculcea (G de F) , discurs la mesaj, 18 aug.'32

(DAD , MO 12, ședință din 18 aug.'32 , p. 265)

[LD : vezi context la G de F , și xerox]

/ "Armata noastră este gloata nevoiașă și impilată " , este " țăranul român necăjit și supt "
de " străini și înstrăinați " ,
este "masa noastră, masa poporului nostru, istovită " .

Și totuși... puterea ei este uriașă pantru că are ca suport "setea de dreptate nerăsplătită"
/ "Titlul nostru de luptă este pământul strămoșesc . Nu vom depăși hotarele lui , îl vom
apăra cu prețul vieții noastre , după pilda strămoșilor , și vom fi fără milă față de cei cari
nu l-au apărat , ci numai îl speculează și sug "

I.Niculcea / 18 aug.'32

▣ Reforme necesare .

- Armata are serviciul de 2 și 3 ani. Acest termen trebuie scurtat, redus la jumătate ;
- Înlocuirea ordonanțelor ofițerești cu o indemnizație ;
- Desființarea muncii câmpului pentru soldați (pentru regimente , pentru particulari) ;
- Vara , soldații să fie trimiși acasă ;

I.Niculcea / 18 aug.'32

34.b) Nichifor Robu, discurs la mesaj, 19 aug.'32

(DAD, MO 13, ședință din 19 aug.'32, pag. 289-299)

[LD : deputat pentru a doua oară (prima oară, în legislatura Iorga) ; n. în Volovăț
(lângă Rădăuți) ;

Discurs elaborat minuțios, cuprinzând toate aspectele economice, sociale și politice,
cu **ascuțitul critic** îndreptat spre **două categorii obsesiv atăcate** : " jidanii " și
partidele politice.

Neîndoielnic, discurs inspirat , controlat chiar, de **ACCuza**, care îl împinge pe **Robu în
față** pentru a ilustra **generația tânără** . Altfel, tezele lui Cuza, urmate cu perseverență.
Există în discurs **mărturisiri** care pot da **o explicație** pentru **mentalitatea naționalistă
bucovineană**, și **antisemitismul agresiv al lui Robu**, personajul putând fi emblematic.
inclusiv pentru **o anume atmosferă** din armată, printre **soldați** .]

// Naționalismul bucovinean // Jidanii în R-1 mondial // LANC - sub stăpânire
românească, regim PNL //

// Represiunea LANC -de către PNT, 1930 // LANC -repreziunea sub guvernarea
Iorga // Armata //

// Criza morală : vinovăția jidanilor și complicitatea partidelor politice //

Robu / 19 aug.'32

▣ Specificul naționalismului bucovinean

[.....]

" Am trăit vremuri de luptă , în Bucovina, încă înainte de război, și **m-am format în
această luptă națională**.

M-am format încă de la vârsta de 12 ani.Noii, **Românii bucovineni** , luptam acolo
organizați , din p.d.v. național ,

în societăți arcășești .La vârsta de 12 ani **părinții mei mi-au pus brîul tricolor** pe piept,
și mergeam în **marș cu arcașii** ,

la toate **manifestările noastre naționale**.

"Dar d-lor, și **statul austriac** , care **căuta să ne îndepărteze și să ne înstrăineze** , în
primul rînd, se înțelege,

de **la limba , credința și sentimentul nostru național** , vedea foarte bine că

desfășurarea unui steag , însemna desfășurarea unei lupte și socotea că este mai

bine să ne lase, fiindcă, altfel, ar fi însemnat ,
ca într-o singură zi să ne găsească pe toți în jurul steagului și ar fi însemnat **să se găsească în situația de a scoate armele.**Cum acea împărăție a **Austro-Ungariei era compusă din atâtea națiuni, ridicarea armelor ar fi putut fi fatală aceluia stat,** și s-ar fi putut desface cu un ceas mai devreme.

[.....]

Noi eram alimentați de un ziar românesc și de **ideea românească** care vene din acel ziar ,

ce se chema "**Neamul Românesc**" , scris de dl profesor **Cuza** și de d.**Nicolae Iorga** "

(**aplauze LANC**)

Robu / 19 aug.'32

▣ Jidanii !

" A venit războiul.Terbuie să știți că și în timpul războiului , ca și înainte de război, **aceleași element ne rodea pe noi , care ne roade și astăzi, jidovimea. [!!!]**

[.....]

Eu reprezint aici pe românii chinuți și jefuiți de această lepră , și am tot dreptul să pun la punct

pe **acești apărători ai jefuitorilor și ai celor cari au chinuit și chinuesc neamul meu .**
(**mare zgomot, întreruperi, vociferări**)

-Augustin Popa (PNȚ) : " D-le președinte, **este inadmisibil să se scoabore nivelul discuțiilor în această măsură.**

Vă rog să aplicați imediat dispozițiile Regulamentului ." (**mare zgomot, întreruperi, vociferări**)

-Robu : "D-lor deputați [...] pentru ca **d-voastră să vă convingeți** , cu un ceas mai devreme,

că ceea ce facem noi, trebuie să faceți cu toții, ca să scăpăm de aceste lepre !"
(**aplauze la LANC; proteste la PNE, vociferări, zgomot**) [.....]

Robu / 19 aug.'32

▣ Relele făcute de jidani , R1 mondial

"D-lor deputați, **v-am expus situația din Bucovina** , și când spun aceste lucruri , le spun **cu multă durere în suflet,**

căci d-vs ., d-lor deputați, **n-ați asistat ca mine la scenele provocate de acest neam , și în timpul războiului , când preoții cu crucea pe piept au fost puși în lanțuri, fiind denunțați de aceste lifte ,**

că sunt buni români și că luptă pentru dezrobirea Bucovinei.[.....]

"**Tot așa s-a întâmplat în timpul războiului cu primarii și cu toți fruntașii români.** Pe toată linia Prutului,

era denunțat oricine era bun român, de către jidani, care se făceau instrumentele armatei austriace , după cum, în toate părțile ei au fost instrumentele inamicilor noștri, denunțând,

ca **să fie spânzurați oameni din cei mai cinstiți și mai buni români ."**

-I.Vasilii - Oituz : " Te completez eu, dle Robu : **trădători au fost și pe frontul nostru, în război.**

Sunt mii de cazuri când jidanii au trădat armata română. " [.....]

-Pelivan : "**Vărog să veniți la chestiune.**"

-Robu: "**Sunt în chestiune** .Înaintașul meu, Demostene Botez, care a vorbit foarte frumos, a vorbit despre toți autorii antici și nu a fost chemat la chestiune;

iar eu, **când vorbesc despre suferințele neamului românesc , cauzate de jidani în timpul războiului, sunt chemat la chestiune.**

"**Acest fapt m-a întăritat și mai mult în lupta împotriva jidovimii.**

Voiam să ocolesc de a vă istorisi o scenă petrecută, chiar cu mine , în timpul războiului, însă fiindcă e în legătură

cu **opera de trădare a jidovimii în timpul războiului,** am să v-o spun și dvs.

" **Am fost denunțat colonelului Fischer , care comanda o brigadă în care strânsese tot tineretul român din Bucovina, pe care l-a pus ca, împreună cu jandarmii, să facă un batalion de luptă.**

Pe atunci **eram de 14 ani.**Ne-au luat și, fără nici o instrucție, **ne-au pus carabina în mână.**

După două luni, **am fost rănit pe front, la Cîrlibaba-Prislop.**

" D-lor deputați, **am fost adunați acolo, tocmai ca să fim distruși Mulți dintre copiii bucovineni au murit tîrîți pe front, , la vîrsta lor fragedă, de acest jidan, colonelul Fischer**, pe care neamul nostru, prea iertător, nu l-a sancționat după război, deși l-a avut aici, în mînă.

" D-lor deputați, tot de jidani indicați, **tot ce era băiat român**, cu cîteva clase de liceu, **ori îi luau de-l trimeau pe front**, dacă erau acolo, **ori le luau părinții**, dacă **băieții erau fugiți în Vechiul Regat.**"

" Așa s-a întîmplat cu **tînărul Ilie Olaru**, din satul meu, care **a reușit să fugă pe la Burdujeni**

și să treacă granița, iar **părinții lui au fost ridicați și duși la închisoarea**

însăpămîntătoare de la **Slanislav**,

unde **au murit și nu s-au mai întors îndărăt ."**

-V.G.Beldie : " Dacă au murit !"(mare ilaritate .) [LD : **rîsul imbecil al parlamentarilor !**]

Robu / 19 aug.'32.

▣ Jidovimea după Unire

▣ Partidele din Vechiul Regat

-Robu : " A trecut războiul și noi ne găseam ahtiați de dorul Unirii , de dragostea de neam, de cele ce scria acest

mare apostol pe care noi îl urmam cu sfințenie, d.Cuza .

" Îndată după război, **noi ne-am găsit în luptă cu jidovimea.**

Dvs., **în Ardeal, vă luptați** mai mult **cu ungurii**, deși jidanii presărau sare pe rănile dvs. , ca să vă usture mai mult.

La noi era jidovimea care voia să ne stăpînească și să ne țină în mîna imperiului austriac

De aceea **noi luptam** deodată **cu statul austriac și cu ei**, negăsind **altă mînă întinsă** în ajutorul nostru decît a **d-lui Cuza**

[.....]

revista "**Apărarea Națională**" , în care scria d.**Cuza** și **doctorul Paulescu.**

" În mod involuntar - eram **în școală, elev la Cernăuți** - ne-am găsit în **continuitatea luptei cu rămășițele statului austriac**, pe care îl reprezentau mai ales jidovii. Fiindcă nemții au rămas cetățeni români loiali,

însă **jidovimea a rămas** mai departe să ducă **lupta de înstrăinare și de destrămare a neamului nostru.** "

[.....]

Robu / 19 aug.'32

▣ LANC în Bucovina.

" Dlor deputați, îndată după această manifestație ,

care era pornită din **convingerea neamului de autoconservare și de apărare**, rămasă în sîngele nostru din Bucovina, încă de la voievozi, de la Ștefan - cel - Mare , ca urmași ai arcașilor ,

stăm și mai departe , nu din ură față de dvs , ca regățenicum am auzit vorbindu-se

aci,

că sunt ardeleni și regățeni , și cum pe această temă s-a dat lupta între Partidul Național

din Ardeal și cel Liberal local [...]

noi eram porniți numai din dorința de a ne întări băștinășia neamului nostru pe acel pămînt [.....]

Robu / 19 aug.'32

▣ LANC - sub stăpînirea românească .

" În aceeaș luptă ne găsim și astăzi. "

" **Nu sunt politician, noi nu facem politică, noi suntem naționaliști,**[.....]

Țin să declar că **barbariile** ce le-am întîlnit **pentru sentimentele noastre românești** , **sub stăpînirea românească, nu le-am întîlnit nici sub stăpînirea austriacă.**

[.....]

fiindcă tocmai **din cauza lor am suferit și sub nemți și acuma** " [.....]

-Preotul Man (PNȚ) : "Aici cred că **ai greșit**, pentru că vorba aceea :

< Fie pîinea cît de rea, tot mai bine în țarama > .

-Robu : "Dar eu am spus că pîinea nu e bună în țara mea ? Dacă Sfinția ta ai ascultat , ai auzit ce am spus la început : că **vom muri pe pămîntul în care zac oasele strămoșilor noștri**, și nu-l vom da, tocmai pentru că **pîinea dulce a țării noastre ne-o mîncă aici străinii** . Prin urmare , suntem în țara noastră și tocmai de aceea nu ne-am plecat capul și nu ne-am îndoit spinarea înaintea **baionetelor nevinovate** , **puse în mîna fraților noștri și îndreptate în contra noastră** [.....]

" De cînd am pornit noi **mișcarea noastră** , adică din **1923**, **toate partidele politice** , fără deosebire, **au urmărit acelaș lucru**, și anume ,**distrugerea noastră**, a acestui **nucleu naționalist**, a acestei **mișcări românești** , și aceasta **nu din pornirea românilor**,

care erau în partidul respectiv, cît **din cauza influenței jidănimii**, care sta alături de dînșii [.....]

Cum s-au semnalat alegerile, **la poarta mea, în jurul casei mele, era o echipă de jandarmi și de polițiști**,

care aveau biciclete lîngă ei, ca atunci cînd eu m-aș fi mișcat ,**să mă aresteze** , sau la caz că nu m-ar putea aresta,

să înștiințeze , în cel mai scurt timp, autoritățile , ca **să fiu urmărit.**" [.....]

[...] la o întrunire la **Siret, mi-au ieșit cîteva plutoane de jandarmi** în frunte cu **col.Barozî**[...]

Precizez că și aceasta **s-a întîmplat anul trecut, sub liberali**,

iar **acum doi ani** mi-ați omorît pe studentul Gheorghe Popescu și **ați rănit peste 100 țărani**,

la **congresul LANC de la 1 februarie 1930, la Rădăuți**. [...]

mi-a ieșit armata înainte , cu acest colonel în frunte, cerîndu-mi **să lepăd steagurile tricolore**, și **să înapoiez muzica** [...]

Mi se cerea ca oamenii să vină în grupuri de cîte 3-4 , cînd erau cîteva mii. [...]

Am fost **acuzat de rebeliuni** și am fost depus la **închisoare** , împreună cu 24 de țărani. [...]

(**povestește umiliința la care a fost supus, rănit , însîngerat , dus la Siret-Rădăuți-Cernăuți -**

de către Siguranța generală, ascuns într-un beci ; rănit, dus la spital, unde dr l-a reținut ; dus apoi la Dorohoi (o săptămînă) , ca familia să-i piardă urma ; eliberat în ziua alegerilor ,

s-a dus la secția de vot din Vicovul de Jos, unde a găsit pe țaranul Ghețău, rănit ;)

-Beldie : "Suntem impresionați de **poveștile d-tale**, care sunt , poate, chiar adevărate, **dar pe țară nu o interesează . "**

[**povestește mai departe , cum a fost eliberat după 2 săptămîni ; a doua zi agenții de Siguranță au vrut să-l aresteze iar,**

ca să nu vie la validări ; cum a fugit cu automobilul la Suceava, apoi la Botoșani, la Verești, unde îl așteptau jandarmii .

Cum a mers la Hîrlău, unde îl așteptau alți jandarmi ; apoi la Liteni , de unde s-a urcat în tren și a ajuns la București,la Parlament.

Robu / 19 aug.'32, retro '30

▣ Congresul LANC

" În acel timp, noi, **bucovinenii** , **am convocat un congres la Rădăuți**,

[.....]

În momentul acela , **prefectul** de acolo fusese pus la cale de **jidantul Menczer**,și atunci, pe timp de iarnă,

pe un ger de 20 de grade ,**a fost scoasă armata,cavaleria și artileria călăreață, jandarmii, poliția**

-Voce PNȚ : "**Și marina ! "** (ilaritate !)

-Robu : "Vă rog , aceasta nu este de rîs. **A fost scoasă armata împotriva a zece mii de țărani**,

care veneau la Rădăuți, pașnici, pentru congres, s-a dat **o luptă în toată regula**, de trei ore,

între armată și populație , a șarjat cavaleria, pînă cînd **armata a fost înfrîntă din cauza oboselii** ,

iar noi am avut de cules peste **100 de răniți țărani**, și am avut **un mort, pe studentul Gh.Poescu**[.....]

Robu / 19 aug.'32

▣ **Armata .**

" Dlor deputați, față de cele arătate pînă acum, ați văzut **dezastrul produs de toate partidele politice, fără deosebire**, în școală, în biserică, în justiție, și **pînă și în armată**.

Armata , singura instituție care a rămas mai presus de politică, dar de care **ați căutat să vă folosiți** ori de cîte ori au fost **alegeri**, ori de cîte ori au fost **cazuri ca să înăbușiți ideea națională** , **ați scos armata și ați folosit-o pentru a ucide pe fiii neamului**.

-Voce PNT : Cui te adresezi ?

-Robu : " Mă adresez și **Partidului Liberal** și **Partidului Național-Tărănesc**, fiindcă din partea **ambelor tabere** ,

am avut **același tratament**, am avut **aceleași persecuții** și **aceeași morți**

[.....]

Nichifor Robu / 19 aug.'32

34.c) **I. Costinescu (PNL-2) , Interpelare : aviația , 19 aug.'32**

(DEAD, MO 13, șed. din 19 aug.'32 , p. 279-280)

Chestiunea aviației preocupă pe orice român conștient.

Interpelează pe ministrul de Război privind înzestrarea armatei .

/ Parlamentul a votat **legea timbrului** pentru aviație

legea fondului național de aviație

/ Populația a acceptat să plătească un adevărat impozit , strîngîndu -se mai multe sute de milioane anual .

/ A fost preconizată procurarea de aparate și instalații , din cele mai moderne .

Roagă să I se comunice întreaga gestiune a ARPA .

Costinescu / 19 aug.'32

35.) **Gral Gh.Rujinschi (PNT) , interpelare , 19 aug.'32**

intervenții : **gral Gh.Mărdărescu, M.Manoilescu .**

(D.S. , MO 7, șed .din 19 aug.'32 , p. 151 - 156)

[LD : **Ministrul Ap.Naț - gral Samsonovici ; Rujinschi a trăit în mijlocul aviatorilor peste 16 ani (din 1916) ;**

a fost director superior al aviației militare și civile ;]

Pentru apărarea ei, o țară trebuie să organizeze **2 armate : armata luptătoare și armata producătoare**.

Pentru lupta cu inamicul, o armată are **2 obiective** : lupta și distrugerea , paralizarea, **armatei producătoare inamice** .

Din aceasta decurg **sarcinile** unei armate moderne : pregătirea și dotarea armatei luptătoare ; pregătirea resurselor țării

(material, armament , avioane, mijloace tehnice) ; pregătirea tinerii generații (instrucție și moral) ; pregătirea întregii populații pentru rezistență.

Pentru **conlucrarea** națiunii , este nevoie de **o conducere unică** , care să îmbrățișeze întreaga activitate .

Ea nu incumbă numai **ministrului Apărării naționale** , ci **întregului guvern** :

Ministerul Industriei - pentru ca industria să fie în măsură de a ajuta armata luptătoare cu tot ce are nevoie ;

Ministerul Agriculturii - pentru a pregăti mijloacele de trai;

Ministerul Instrucțiunii - pregătirea morală a tinerii generații ;

Ministerul Sănătății - pregătirea fizică și apărarea sănătății publice ;

Ministerul de Finanțe - fonduri.

Pentru **coordonarea** acestora, este absolut necesar să existe **un organ de stat** care să aibă autoritatea să impună aceste directive și puterea de a le duce la îndeplinire.

În Franța și Iugoslavia , acest organ este Consiliul superior al apărării .

Gral Rujinschi / ' aug.'32

▣ Consiliul Superior al Țării

La noi, Constituția prevedea (art.122) înființarea unui **Consiliu Superior** ; Corpurile legiuitoare , au votat **legea de organizare** a acestui Consiliu , în martie 1924. Din el trebuia să facă parte : **președ.** Consil.de min , **prințul moștenitor** (la majorat) , și **miniștrii** - Apărării Naționale, Industriei, Externe, Comunicații, Agricultură, Instrucție Finanțe - **consil.superior** al Oștirii (vot consultativ) ; trebuia să se întâlnească de două ori pe an (mart, sept) , cînd o **Comisie mixtă**(compusă din reprezentanți ai ministerelor respective ,specialiști , sub președinția șefului M.St.M) era însărcinată cu analiza situației . Deși înființate, acest Consiliu Superior și Comisie , deși trebuia să se întrunească deja de cca 16 ori , s-a întrunit de 6-7 ori , iar Comisia mixtă nu funcționează .

Gral Rujinschi / aug.'32

▣ Legislația militară

În Consiliul Superior, nu s-a discutat deloc **legea de organizare a apărării națiunii**. În prima **guvernare PNT** ('28-'30) , s-a alcătuit **ciclul de legi militare** de către **gral Cihoschi** : legea organizării generale a armate ; legea recrutării și legea cadrelor și efectivelor .Ele au fost votate în **guvernarea Iorga** .

Legea apărării națiunii , era făcută, se afla la Statul Major, urmînd să fie adusă în Parlament .

În ea urma să se stabilească responsabilitatea pregătirii națiunii pe timp de război.

-gral Gh.Mărdărescu : Aici greșești , pentru că este legea de organizare a Consiliului Superior al Apărării Țării , care stabilește cine poartă **răspunderea** : **guvernul** . Din nenorocire, **legea nu se aplică**.

-gral Rujinschi : Într-un stat constituțional și democratic , este **răspunzătoare națiunea**.Ea delegă această suveranitate aleșilor săi, care o delegă guvernului .Guvernul este expresia suveranității naționale ...

- **Manoilescu** :[...] aceasta este **tot ce aveai de spus** în materie de apărare națională ? [...] Cum înțelegeți să se întărească idee de **responsabilitate** , și mai ales, posibilitatea **răspunderii** ? Cînd la noi se schimbă miniștrii și planurile , cu fiecare guvernare ?!

-Rujinschi : Se va discuta și stabili la venirea legii .Trebuie acest program.

Gral Rujinschi / aug.'32

▣ Militarii români

"Cei care cunosc armata noastră știu că **suflet avem destul** ; **ofițerii** noștri știu să se sacrifice , știu să muncească și știu să-și dea tot ce e mai scump pentru armată.**Soldații** noștri sunt, pot să spun, **cei mai buni soldați din Europa**.

Sunt conștiincioși și gata oricînd să se sacrifice pentru interesul țării.Ce dovadă mai bună de putere sufletească din partea ostașilor români , decît acei **opt sute de mii de morți**, pentru întregirea neamului ?

Trebuie însă ca prin expresiunea " îmbunătățirii sufletești " , să nu se înțeleagă ideile cari au predominat pînă acum, că **războiul se poate cîștiga numai cu sufletul .Nu !** Războiul nu se poate cîștiga numai cu sufletul ,

el se cîștigă cu sufletul și cu materialul.

Vă rog să vă aduceți aminte de veșnicul strigăt al ostașului de pe front : " dați-ne scule !"

Să vă aduceți aminte , d-le general, că atunci cînd ni s-au dat puținele scule , am avut victoriile de la Mărășești și Mărăești.

"Rog pe d-l raportor să insiste în Raportul său , mult de tot, asupra **necesității materialului** și a îmbunătățirii lui și

să insiste mai puțin asupra sufletului , din care avem din belșug și putem da și la alții ."

Pînă acum, toate economiile , s-au făcut la cheltuielile materiale .

Mai bine să se reducă instrucția la 4 luni, să se facă reduceri la personal...

Rujinschi / aug.'32

▣ Aviația militară

[LD : P.d.v mai apropiat doctrinei și politiciii economice a PNL, decît a PNT .

El este, însă, susținut de național-țărăniști]

Stăpînirea aerului a devenit **prima condiție** pentru cîștigarea unei victorii (echivalentul omului ager la ochi, diferit de cel orb) ; prin escadrilele de bombardament , la distanțe de peste 1000 Km, **singurul mijloc de atac** contra armatei producătoare inamice .Posibilitățile prezente și viitoare, aviația va fi privită ca un factor deosebit,

Se preconizează **o armată internațională** , formată din aviație; se vorbește de **internaționalizarea aviației comerciale**

în toate țările , aviația este privită ca **o problemă de stat** ;

Trei sunt problemele de rezolvat în politica aeriană a unui stat : organizarea forțelor aeriene din p.d.v.militar ;

organizarea tehnică și industrială militară ; organizarea aviației comerciale .

Din nefericire, la noi, **nu există astfel de preocupări** . În **nici o declarație politică**, în **nici un Mesaj**,

nu există o directivă în această privință.În **Parlament**, de cîte ori s-a deschis chestia aviației, a fost făcută prin **interpelări**,

care au arătat aviația într-**o postură urită**. **Nu există o lege a aviației** .

-Manoilescu : Se supără dl **Madgearu** , că și d-sa a făcut o interpelare .

-Rujinschi : Nu se supără, pentru că le-a făcut în interesul general și s-a văzut ce s-a făcut .

Situația aviației este **tristă** ; este o specialitate **oropsită** ; aviația română nu are o politică a sa; fiecare inspector a avut directiva sa, ideile lui personale sau al anturajului său ;

Mărdărescu : d-ta ai fost director superior în Ministerul de Război , unde am slujit împreună ; știi bine că **s-a stabilit un program de înzestrare** ; că s-a făcut un plan de înzestrare cu aerplanele necesare , pe timp de 5 ani ; că în 1925 , s-a făcut prima comandă , iar în **1926** s-au prevăzut **în buget** sumele necesare . **Vina** este că

programul **nu a avut continuitate** , că **conducătorii** ce s-au succedat **nu și l-au însușit** , deși fusese discutat și aprobat în Consiliul Superior .

-Rujinschi : Este și o chestiune de doctrină .Se adoptă **doctrina franceză** care consideră aviați ca auxiliară celorlalte arme ? Se aprobă doctrina **sovietică** sau **italiană** -care concep un război aerian complet ?

Noi nu avem această doctrină.

Noi facem parte, oficial , din **Mica Înțelegere și Polonia** , sau cred că avem un **plan de cooperare ...**

Avem un plan de cooperare cu Polonia... În diferite întrevederi cu conducătorii aviației cehe și poloneze,

a constatat că sunt interesați ;

Avem industrie aeronautică, făcută cu mari sacrificii, dar **nu avem independența economică** relativ la materialele de aviație. Tocmai cînd această industrie și-a luat aînt, **i s-au închis porțile și comenzile se dau în străinătate** ,

iar industriile noastre nu au ce lucra .Toate comenzile de aviație ce s-au făcut după 1919 ,au fost criticate .

Nici o comandă **nu s-a executat în condiții normale**, deși s-au dat **bani mulți și grei** . "Cu acești bani, **s-ar fi putut alcătui o industrie națională** demnă de invidia tuturor dușmanilor noștri "

(**aplauze prelungite**) El are un dosar cu memorii înaintate de el (ca dir.superior al aeronauticii) , în acest sens și scop.

1920 : "Pentru a avea o aeronautică puternică este absolut necesar ca ea să poată realiza ,

construi și menține la înălțimea progreselor tehnice [...] avion, motor, aparate de bord [...] să se realizeze cît mai urgent **industria națioanlă de aviație** [...] "

1922 : " [...] avioanele noastre ne sunt furnizate de străinătate [...] Organizarea și dezvoltarea aeronauticii

noastre este în funcție de existența unei **industrii aeronauticii naționale...**

O aeronautică puternică se reazemă pe o industrie puternică ; orice plan viitor de organizare nu poate fi conceput

fără a crea mai înainte de toate o industrie proprie [...] fără concursul străinătății ."

Între 1921-'22 , în Arsenalul aeronautic de la Cotroceni ,a construit cu pesonalul tehnic autohton,

100 de avioaneBrandenburg , și a fost o mare satisfacție și sărbătoare ;

Cu acel prilej, deși invitați, n-au venit la " botez" nici un ministru !

A fost doar IPSS Patriarhul Miron , care a botezat aceste avioane .

Atunci s-a făcut prima comandă pentru realizarea programului...

S-a dat **comanda în străinătate , fără să se realizeze industria națională ,** iar el a plecat de la aviație.

Abia în 1925 -1926 ,**s-a făcut industria I.A.R. ; s-a făcut o comandă . Dar această [!?!]**
industrie era parazitată

deoarece fie că se lucra, fie că nu, lua dividende de 7 % !

Acest contract s-a dat d-lui **Fabre**, care a condus această industrie 3 ani de zile , dar a fost sabotată ,

și avea prețuri de **2-3 ori mai mari decât cele din străinătate .**

El, Rujinschi, a fost la Ionel și Vintilă Brătianu să-l demaște pe Fabre...

A trebuit să vie **guvernul PNȚ , d-l Madgearu**, să ia taurul de coarne, și **I-a dat afară** pe acest domn,

deși au fost mari intervenții pentru el.

De atunci , această industrie lucrează cinstit și corect.

-Mărdărescu : Nu a fost vorba de un contract , ci de **o lege și statutele ei**.Vinozați au fost cei chemați să aplice legea.

Și el a avut discuții cu Ionel Brătianu , și I-a atras atenția de ce se petrecea la IAR...

-Rujinschi : ... Dinu Brătianu a spus că... PNȚ este de vină că nu avem o industrie de apărare națională ...

Rujinschi / aug.'32

▣ **Aviația civilă**

Ar trebui atrase în țară, toate liniile internaționale .

Acum, linia de la Berlin către Asia Mică, trece prin Bulgaria ...

Linia care unește Londra cu Orientul, trece prin Bulgaria...

Cel care a înțeles și realizat acest lucru a fost **guvernul PNȚ , Madgearu (ca ministru)** , apoi **Manoilescu .**

El Rujinschi, a făcut un Memoriu, privind organizarea aviației civile , care , treptat s-a realizat.

Linia Varșovia- București-Salonic ; linia Praga-București (încă nu funcționează)

Turismul aerian este de mare importanță pentru viitor.

Ce ar însemna dacă... în loc de 50-60 de turiști ... am avea 1.000

Asociația română pentru propaganda aviației a început această acțiune , și are **3 școli de pilotaj** : București

(1932 , 15 piloți) , Cernăuți (10 piloți) , Cluj . Această acțiune trebuie încurajată, și nu trebuie lăsată pe umerii acțiunii particulare, ci statul să se implice.

Rujinschi / aug.'32

▣ **Aeroporturi**

Organizarea teritoriului , cu **terenuri de aterizare**, este f.importantă.România a avut șansa să realizeze acest lucru,

cu ocazia legii funciare.El , Rujinschi, a făcut un Memoriu documentat, cu planuri, cu recunoașteri de terenuri,

în fiecare comună, centru important. Ministerele de resort nu s-au preocupat de acest lucru. **Nu s-a dat nici un teren.**

Cele câteva date (București, Chișinău) , sunt în litigiu.

-Manoilescu : Aceasta dovedește că **demagogia este mai tare decât interesul național.**

-Rujinschi :Nu demagogie, ci neînțelegerea chestiunii.

La Cernăuți s-a folosit un teren parohial (a dat atunci sprijin mitropolitul Bucovinei, Ion Nistor)

Acum chestiunea s-a înțeles ; aviația are nevoie de dreptul de servitute a unor izlazuri ...

-Manoilescu : Când era el la Ministerul Industriei, împreună cu generalul Rujinschi, a construit aeroportul de laCernăuți.

De atunci, primăria orașului, încă nu a făcut un drom de legătură.

-Valentin Bibescu : Și aeroportul de la București este închis din toate părțile ;

Rujinschi / aug.'32

▣ **Aviatorii**

"În aeronautica noastră avem **un personal** care ne face fală. [...] Unii care reprezintă trecutul aviației, începuturile ei ;

alții, care sunt năzuința viitorului , toți , la timp, și-au făcut datoria dînd dovadă de

sacrificiu și dragoste de aviație.

Avem **ofițeri specialiști** în diferite direcțiuni .Avem cei mai buni, cei mai virtuoși **sburători** ; avem **tehnicieni** de valoare ;
avem **o pleiadă de tineri ofițeri** cu cunoștințe generale la înălțimea cunoștințelor moderne.

Dar acest personal de valoare , **nu este pus la locul său** [...] Aviația trebuie să fie regenerată.

Trebuie ca **elementele tinere** să fie puse la locuri de răspundere și comandament .[...] **elementelor mai vechi**... recunoștința și toată lauda [...] dar atît "

Avem un număr foarte mare de locoteneți-colonei , maiori , cu studii în străinătate , la școlile de război.

Au făcut și partea de conducere , și partea tehnică.Acum stau în umbră ... n-au ocupații
Rujinschi / aug.'32

▣ **Guvernul PNȚ**

Are încredere în **guvernul PNȚ** , în ministrul **Samsonovici** (care a fost și șeful MSt.M) , în ministrul **Madgearu** .

Apărarea națională stă pe mîini bune . (**aplauze la PNȚ**)

Gh.Rujinschi / 19 aug.'32)

36.a) **I.Mirescu (PSD) , discurs la mesaj , 23 aug.'32**

(DAD, MO. 15. șed. Din 23 aug., pag. 375-378)

[LD : un Mirescu care , an de an , prin exercițiul parlamentar , capătă un anume stil ,
independență în gîndire ,
nuanță în critici și moderație în revendicări.F.interessant p.d.v. privind politica antiliberală a PNȚ .]

Mirescu / 23 aug.'32

▣ **Pericolul bolșevic ?**

▣ **Armata**

"**Nu există** , cum spun mulți , ori de cîte ori se vorbește de reducerea cheltuielilor militare , **pericolul bolșevic**

Nu există nici un pericol bolșevicși dacă ar exista ,acest pericol bolșevic , vă asigur ,
că cu o armată de trei ori mai mare și cu cheltuieli de trei ori mai mari ,
nu vom putea să rezistăm forței militare rusești
dacă nu ar exista solidaritatea internațională." (**aplauze la PSD**)

"Oricît am cheltui cu armata , în vederea acestui scop , de a ne apăra frontiera de la Nistru ,

dacă nu vor fi asigurate **condițiile democratice din țară** , **dacă** **poporul nu va trăi mulțumit**

și nu va avea **mulțumirea sufletească și dragostea de a lupta ,**
toate miliardele pe care le vom cheltui pentru armată nu vor folosi la nimic "
(**aplauze la PSD**)

Așa că , din această p.d.v. , **noi , socialiștii** , credem că pentru a ajuta țărănimea , care este baza națiunii noastre ,
este nevoie să se taie în carne vie , în carnea noastră a tuturor , să se reducă un miliard și jumătate ,

sau chiar două miliarde , dacă se poate , care să se afecteze acestui scop de reorganizare și de ridicare

a economiei agricole " **Asta este curajul pe care vi-l cerem dvs** [PNȚ] .

De aceea am spus că nu ați procedat așa cum ne așteptam noi de la dvs."

Ați spus de **pericolul bolșevic ! ?:**

/ Acest pericol nu există și , dacă există , nu-l putem împiedica cu nimic .

/ **Armata română** , de 3 ori mai bine organizată , tot n-ar face față ; n-ar rezista , singură , în fașta armatei bolșevice .

/ Fără alianțele internaționale ale României , fără proprietatea muncitorilor și țăranilor , oricâtă armată am avea ,

" n-am putea apăra granițele României "

-I.Zelea Codreanu (G de F) : Pământul acesta s-a mai găsit în cursul istoriei , în fața unor puteri

care erau cele mai mari din lume.(Rovine, Podul Înalt)

Nouă ne trebuie arme și suflet și știm să ne apărăm pământul . (apaluze la G de F)

-II Mirescu : Plasați rău discuția .Eu nu vreau să se știrbească prestigiul armatei Societatea Națiunilor , astăzi, se ocupă de pacificarea popoarelor. "România are și ea datoria , alături de celelalte state , să vie și să contribuie și ea printr-o politică pacifistă " (apaluze la PSD)

-V.Prelipceanu : Nu poate dezarma România , înaintea altor state .

-II Mirescu : "Să nu se creadă că singura posibilitate de existență a statului român stă numai în arme și tunuri "

Avem cel mai mare număr de ofițeri din Europa ! (de 3 ori mai mare ca Italia !)

Efectivul de pace a fost ridicat de la 162.000 soldați, la ... 216.000 !

Avem 1 ofițer de stat major la ... 46 de soldați ! ; 1 general la ... 612 soldați ! 15.754 ofițeri activi !

(Italia are 15.271 , la o armată de 3 ori mai mare) [.....]

" Ce era altceva decât o luptă contra industriei liberale și contra Partidului Liberal , comenzile pe care le-ați făcut d-voastre în străinătate , locomotive, poduri metalice, și o serie întreagă de alte comenzi ?

Și ce însemnează să comandați d-voastră la Schneider -Creuzot și la Skoda , materiale pentru ministerul armatei, de aproape 8 miliarde , care se puteau fabrica în țară ?

[LD : am impresia că, cel puțin în Parlament, este prima oară avansat "**scandalul Skoda** "]

Noi suntem contra industriei de război , suntem contra înarmărilor, dar **dacă, în definitiv, le-ați comandat**, trebuia să vă gândiți că **sunt aici muncitori cari mor de foame .**

Și atunci, de ce să le comandați în străinătate ? " [!!!]

I.Mirescu / aug.'32

36 b) **I.Hudiță (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj , 24 aug.'32**

(DAD, MO 16, șed. din 24 aug.'32, p. 399)

/ Prin tot programul său, PȚ dorește **dezarmarea generală și totală ;**

/ Dorește **reducerea serviciului militar** la 1 an ;

/ Economile realizate , să se folosească la **înzestrarea armatei** , încît, la o eventuală nenorocire,

"soldatul român să nu servească drept carne de tun "

Astăzi, războaiele nu se mai duc cu forța mușchilor, ci cu material tehnic .

I.Hudiță / 24 aug.'32

36 c) **CCGiurescu (PNL-2) , discurs la mesaj , 30 aug.'32**

(DAD, MO 19, șed. din 30 aug.'32 , p 488)

/ Importanța apărării naționale nu poate scăpa nimănui

Ea trebuie să constituie "**prima preocupare**" a oamenilor noștri de stat .

/ Să nu se uite **situația grea** ce o avem aici, în **Răsăritul Europei** , "**la limita celor două civilizații dușmane**"

Așezarea noastră "**în calea răutăților**" , este o dureroasă realitate , și o **constantă preocupare** a politicii noastre externe .

Să nu uităm că vecinii noștri de la Răsărit , care "nu ne-am iubit niciodată " , se pregătesc intens sub raport militar .

Pe lângă cele 2000 avioane, sovieticii mai pregătesc anul acesta încă 1000 !

Închipuiți-vă cum ar fi dacă Capitala ar fi atăcată de zeci de escadile !

/ În conjunctura actuală, trebuie să ne bazăm pe forțe proprii . (**aplauze la PNL**)

A fi surprinși nepregătiți, ar fi o catastrofă .

"Să nu ne închipuim că jocul conjuncturii și al alianțelor să ne mai vină încă odată în ajutor, cum ne-a venit "

-ACCuza : Ne vine chiar în momentul acesta ... [LD : aluzie la Germania,Italia !]

-CCGiurescu : Momente ca în primul război mondial , când toți adversarii noștri au fost "la pământ " ,

sunt dacă nu unice, rare .**Să nu ne lăsăm în nădejdea că într-un viitor conflict,**

vom avea o conjunctură similară ,ci " să ne pregătim temeinic pentru apărare .
 În acest scop, orice sacrificiu se poate cere. " (aplauze la PNL)
 Nu va fi nici un deputat , în această Adunare , care să protesteze
 la eventuale sacrificii pentru apărarea națională . [LD : ba da ! erau socialiștii !]
 CCGiurescu / 30 aug.'32

36 d.) **col.Traian Stoica (LANC ?) , discurs la mesaj, 30 aug.'32**

(DAD, MO 19, șed din 30 aug.'32 , p. 516-519)

[LD : nu știu cine este ; are un discurs bizar : cu citate din Biblie, Hașdeu ; cu admirație pentru Alexandru, Cezar și Napoleon ;
 cu admirație pentru miniștrii de armată civili - Brătienii, N.Filipescu , D.Sturdza - pentru că este mai bine să fii un bun gospodar decât " strateg " . Și surpriza : mare admirație pentru educația militară japoneză - expusă pe larg -
 pe care ar trebui să o avem de model ! Am fișat câteva idei , mai mult pentru originalitate , decât pentru conținut]

/ Români nu vor provoca război, dar dacă ar fi atacați , nu se vor da înapoi de la nici un sacrificiu ;

/ Apreciază silințele puse pentru demilitarizare și pacifism, dar consideră periculos să se răspîndească ideea că pacea perpetuă depinde de guvernanți ; "Un popor bărbat trebuie să privească războiul din față și cu răceală [...] trebuie a se întări mereu pentru luptă și să știe a suferi nenorocirile ce el le aduce și a nu uita binefacerile războiului ... ;

"Să luăm exemplul de la japonezi , care , deși sunt cu mult inferiori , ca număr, rușilor și chinezilor,

nu au judecat ca colegii noștri social - democrați , zicând că noi, românii , nu ne putem bate cu armatele sovietelor

[...] nu au evitat războiul cu China , d-apoi cu colosul rusesc [...] și pe rând , au învins pe ambii lor vecini ,

de zece ori mai numeroși . Civilizația japoneză începe cam de la 1871 , cam odată cu noi [...]

Acolo nu sunt analfabeți [...] se face o serioasă instrucție militară [...] Militarizarea tineretului se face de mult

[...] Japonia a devenit o adevărată cazarmă [...] poporul cel mai militarizat .

De aceea , pentru armată , trebuie să se facă orice sacrificiu.... **Propune măsuri :**

1.Reducerea nr generalilor activi și ofițerilor superiori ;

4. Licențierea ofițerilor de carieră , cărora să li se dea funcții administrative (prefecți, primari, inspectori) sau pensie ;

10.Scurtarea termenului de instrucție pentru soldați ;

11. Pregătirea tineretului în instrucție preregimentară , ca în Germania, Japonia, Iugoslavia, Ungaria ...

12. Reducerea ordonanțelor (peste 20.000 !) pentru ofițeri

14.Soldații să nu fie folosiți la munci agricole ;

/ La guvernare , să vie și alte partide , noi, care să tragă la răspundere pe cele vechi ;

/ " Ca concluzie , Pacea și Erusalemul . [LD ?!] Noi , românii , să nu facem ca ebreii , ci să luăm de exemplul pe japonezi [...] **să nu ne sperie puterea armată a vecinilor noștri** , dar nici să o desconsiderăm. [.....]

și , după ce ne vom întări înăuntru , ne vom arunca ochii vulturește și în afară , unde mai răsună glasul românesc,

iar frații noștri de acolo , mereu se gândesc și privesc spre noi , căci la noi este toată speranța lor .

Să triască Neamul Românesc ! "Col Stoica /

37.a) **Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 31 aug.'32**

(DAD, MO 20, șed .din 31 aug.'32, pag. 536 - 538)

[LD : ședința este condusă de Dinu Simian , vicepreșed. Camerei . Rădăceanu face o expunere sintetică

a doctrinei socialiste, lansînd formula "**stat muncitoresc-țărănesc** " , pe care o contrapune "**statului țărănesc** " , formulă lansată de PNȚ .

Este lăsat să-și expună argumentele , fără întreruperi, fără polemici , fără contraargumente,

deși atacă formula țărănistă, afirmându-și crezul în revoluție, distrugerea capitalismului, viitorul socialist.
Rădăceanu / 31 aug.'32

▣ Pace, dezarmare !

[...] Este deci o criză care trebuie combătută cu mijloace anticapitaliste - și aceasta nu este suficient -

cu mijloace care să arate un drum și dincolo de acest sistem capitalist, care a adus lumea în suferința groaznică , pe care o oglindesc ziarele zilnic, care a creat o sută de milioane suflete de populație șomeră , care a paralizat viața economică a globului întreg, care a semănat mizeria în toate păturile populației , care a dus pînă la extrema anarhie de producție, pînă la extrema luptă de concurență între țări, care a creat primejdia războaielor, care se anunță amenințător pe firmament și față de care nici o înarmare făcută pe spinarea unei țări înflămînzite și nici o tiradă patriotică de la această tribună , nu poate ajuta , decît numai hotărîrea fermă de pace , hotărîrea fermă de înțelegere cu toate popoarele , hotărîrea fermă de a lucra pentru dezarmarea internațională , simultană, a tuturor popoarelor , pentru ca conflictele dintre țări să poată fi rezolvate pe calea arbitrajului obligatoriu." (p. 537) (aplauze la PSD)
Lotar Rădăceanu / aug.'32

37.b) IGDuca (PNL-1) , discurs la mesaj, 31 aug.'32

(DAD, MO 20, șed. din 31 aug.'32, p. 555 - 560)

[LD : m-am gîndit să încep capitolul despre armată cu Duca ! ,

Corespunde în cel mai înalt grad cu opiniile mele "militare "

În contextul prezentării politicii externe , el se referă tangențial sau deliberat, și la probleme privind apărarea națională. Și o face magistral .

Vezi obligatoriu la fișier Politica externă

/ Conferința dezarmării

/ Învățămintele diplomației române dinaintea războiului :

problemele armatei se discutau deschis , în Parlament, și în opinia publică .

Necesitatea solidarizării națiunii la problemele apărării naționale

IGDuca / 31 aug.'32

▣ Armata

" Și aici se petrece un lucru ciudat" Dacă , pînă în 1914, diplomația era un lucru "secret " "Același lucru , în sens invers, se petrece astăzi cu armata .S-a luat obiceiul , de cîțiva ani încoace,

să nu se discute chestiunea apărării naționale .Vă mărturisesc că a fost pentru mine un fenomen ciudat și întristător ,

cînd iarna trecută [guv.lorga] , am văzut Senatul revoltându-se fiindcă s-au c_xerut oarecari lămuriri în privința armatei.

Bine înțeles , sunt chestiuni privitoare la apărarea națională , pe care un om cu răspundere nu le poate aduce la tribună în Parlament . Bine înțeles , sunt acolo chestiuni foarte delicate , cari, ca și anumite chestiuni de politică externă,

nu pot să fie discutate decît cu toată luarea aminte și cu toată grija intereselor superioare pe cari asemenea problemă le comportă .Desigur. Dar să eliminăm din discuțiile

noastre , ca ceva care nu ne aparține ,

chestiunile apărării naționale ? Aceasta nu ! Ar fi o greșeală de neiertat ,

care ar putea să aibă consecințe grave pentru interesele țării (aplauze la PNL)

De aceea - nu este vremea acum - dar am onoarea să anunț de pe acum , d-lui ministru al Apărării Naționale

că , la toamnă, imediat după deschiderea Parlamentului,

eu personal îi voi aduce o interpelare asupra situației armatei și apărării naționale .

IGDuca / 31 aug.'32

38.)V.Rădulescu (PNT , Raportor la Adresă) , discurs conclusiv, Cameră , 1 sept.'32

(DAD, MO.21,șed. din 1 sept.'32, p. 582-596)

Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Consens și responsabilitate**

"Pe această **platformă de obiectivitate**, sunt nevoit să recunosc , în primul rînd, **veritatea afirmațiilor** pe care le-a făcut ieri **d.Duca** [**31 aug. LD : lipsă doc.**], în numele PNL .

Suntem de acord pe această constatare că, în ce privește **liniile mari ale politicii de stat**,

suntem toți bărbații politici și toate partidele politice de comun acord.

"Suntem de acord în ce privește **politica externă ;**

Suntem de acord în ce privește **apărarea teritoriului românesc ;**

Suntem de acord în ce privește **politica minorităților ;**

Suntem de acord în ce privește **atitudinea noastră față de armată.(aplauze)**

[.....]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Doctrina PSD : " Pacifismul " , "dezarmarea"**

A vorbit despre **programul minimal și maximal al PSD**

Recunoaște că **PNȚ este "aproape alături "** de programul lor minimal.

Mirescu a pledat pentru **grija față de agricultură .**

-Mirescu : Dvs credeți că **ați monopolizat toate interesele agriculturii** , în această țară.

-Ernest Ene : În orice caz, **nu d-voastră reprezentați interesele agriculturii."**

-Mirescu : " Credeți dvs. că PSD sunt strict rezumate **la masele muncitorești de la orașe ? "**

-V.Rădulescu : " [...] dar noi **vă mulțumim** că în această operă grea de ajutorare a agriculturii, **sunteți alături de noi.**

Dar nu putem să vă urmărim în acțiunea d-voastră , atunci cînd **ne dați indicațiuni să luăm miliardele de la armată , să le dăm agriculturii.**

Pe acest drum nu vă putem urmări " [**LD : sens de " urma "]**

-Mirescu : " Găsiți un altul " (**înteruperi la PNȚ**)

-V.Rădulescu : " Suntem alături de dvs., în dorința nestrămutată , pe care **o afirmăm și noi ca și d-voastră** ,

în fiecare zi , **a păcii universale** și **stăm și noi pe acest teme** ,

dar **mai știm** , din istorie, că **această pace universală nu este un cuvînt nou** și

că din timpul lui Enric al IV-lea s-a vorbit de o **Societate a Națiunilor** ,

și că **în timpul revoluției franceze**, expresiunea **Société des Nations** apăruse deja.

Noi mai știm că **filozoful Kant a scos o carte despre pacea eternă** , în care vorbea exact

în termenii în care se vorbește și astăzi de ea, ceea ce **n-a împiedicat Germania**,

apropape după 150 de ani,

să facă războiul pe care l-a făcut."

" În aceste împrejurări și **dat fiind ceea ce se petrece în jurul nostru** , atunci cînd eu nu citesc , ca altă dată,

numai știrile din gazete , referitoare la **marile manevre gemane și rusești** , și văd în

gazete astăzi vorbindu-se

de **marile manevre elvețiene** , aceasta d- lor, **este un simptom pentru ziua de mîine**

În aceste condițiuni , **noi nu ne putem lăsa descoperiți și nu putem lua nimic de la**

aramă

Aceasta nu însemnează însă că nu suntem datori să facem această afirmație a unei

credinți nestrămutate

că **suntem alături de dvs. în credința aceasta** , că dacă **generațiile** de pînă acum n-au cunoscut realitatea

lucrurilor , cel puțin în urma **ultimului război**, prin marile suferințe , prin flăcările uriașe ale acestui război,

nădăjduim că s-au putut limpezi și **mințile oamenilor și zările infinite ale cerurilor**,

ca să putem vedea cu ochii noștri de astăzi **deviza** , care va sta totdeauna deasupra generațiilor ,

că **pacea este condițiunea fundamentală a progresului omenesc.** " (aplauze

prelungite la PNȚ) (p. 588)

[.....]

V,Rădulescu / 1 sept.'32

I.Inculeț / I. Zelea Codreanu / Mihalache / IG Duca / Mihalache / Gh.Brătianu / Mihalache /

▣ **Marile reforme democratice - polemică** (p. 588 -592)

[LD : această **polemică** s-a desfășurat pe parcursul **întregului interbelic**.

Ea nu s-a stins decât ... o dată cu lichidarea acestei clase politice de către comuniști, după 1944,

iar istoriografia comunistă s-a "hrănit " copios din aceste reciproce acuze, negări, injurii, calomnii...pentru a le nega vreun merit față de țărănime.Este foarte greu - și nu știu cui ar mai ajuta - să încerc să restabilesc eu adevărul .Răul a fost făcut și trebuie explicat nuanțat.

[.....]

Mihalache / 1 sept.'32

▣ **PNL: reformele , războiul**

(contra-replică la replica lui Duca)

" **Dle Duca**, voi fi fericit ca **istoricii d-voastră să mă convingă că am fost înșelat .**

Deocamdată, pînă acum , tare **nu știu de ce ați pus în program votul universal și l-ați ținut 30 de ani nerealizat .**

Ca reprezentant al clasei țărănești, știu că în realitatea zilei și în realitățile noastre sociale ,

această clasă țărănească nu a avut nici o deosebire de tratament

în raporturile cu clasa conducătoare din trecut și cu viața politică ,

între Partidul Liberal și Partidul Conservator "(**aplauze la PNȚ**)

Și, ca să punem punct : știm că , **1907 și 1916**, adică așa cum ne-ați dus pregătiți de război, **o fi aparținînd și Partidului Conservator**, dar în proporția în care a guvernat țara; **restul vă aparține d-voastră "** (**aplauze prelungite și îndelung repetate la PNȚ**) (p. 591)

IGDuca / 1 sept.'32

▣ **PNL :războiul**

(replica la noua replică Mihalache)

[LD : Negarea rolului PNL pentru război, pentru Unire... a fost **leit -motivul atacurilor PNȚ**.

Psihologic, trebuie să am în vedere , accentul subiectiv fatal, pus de șefii PNȚ , pe atunci **simpli ofițeri**

în armatele adverse - **Maniu** , în armata austro-ungară ; **Mihalache**, în armata Vechiului Regat - .

astfel explicîndu-se înverșunarea cu care nu au renunțat niciodată la atacurile lor]

"Voi răspunde d-lui Mihalache , pe larg, în **chestiunea pregătirii militare** și unul din motivele pentru care

am anunțat ieri [**LD : lipsă doc.**] că **voi interpela în chestiunea armatei**,

este nu numai spre a stabili care este astăzi situațiunea apărării noastre naționale , dar , **pentru a răspunde totdeodată și la acuzațiunile** pe care , **cu atîta ușurință, le aruncați**

și al cărui ecou v-ați făcut dvs.[**Mihalache**] , **de la această tribună**, în privința pregătirii noastre militare ,

la intrarea noastră în rzboi ."(**întreruperi, zgomot la PNȚ**)

Vă declar, d-lor, de pe acum, nu numai că **nu avem să roșim de rolul pe care l-am jucat** în aceste împrejurări istorice, dar că , **dacă mai aveți o fărîmă de dreptate în sufletul d-voastră, veți fi obligați să aduceți omagiul d-voastră sfortărilor pe care noi le-am făcut atunci.** " (**aplauze prelungite la PNL**) (p. 591)

V.Rădulescu / IGDuca, I.Mihalache / 1 sept.'32

39.) **Al.Vaida -Voevod** (premier, ministr.de Externe, ad int. la Comerț) ,

discurs -conclusiv, Cameră, 2 sept.'32

(DAD, MO 22, șed. din 2 sept.'32, p. 607- 616)

[LD : titlurile problematizate, sublinierile și parantezele drepte îmi aparțin.

Vaida , apare mai ales în postura de " homo regius" .

Nu vorbește nimic concret despre intențiile guvernării - legislative, economice , sociale etc -

Ci se răfuieste mai departe cu PNL ! . De aceea discursul integral- **vezi fișier PNT]**

Vaida / 2 sept.'32

▣ Consens la partidele de guvernământ

[LD : Am impresia că Vaida este primul politician care consacră , în conduita " partidelor guvernamentale " ,

ideea acestui consens , la care se va adăuga și cel privind Coroana.

El se va transforma, aproape, într-un automatism declarativ, sub care , însă , au apărut fisuri și atitudini divergente.]

" Mi-a părut bine că **oratorul Partidului Liberal** , onoratul domn **Duca** ,

după ce a spus că **nu dă nici un sprijin guvernului** ,

a ținut să constate că **în trei puncte trebuie să fie înțelegere deplină între diferite partide** , și că ,

oricare ar fi divergențele de păreri dintre noi, în aceste trei puncte trebuie să stăm pe aceeași bază . "

Primul punct este **politica externă** , al doilea este **armata** și al treilea punct este **chestiunea minorităților.**" (p. 607)

[face largi paranteze privind aceste 3 domenii-vezi mai jos ! .] [.....]

"Dlor deputați, **în aceste trei chestiuni** de care am vorbit ,

cu adevărat **nu ar trebui să fie divergențe de păreri și de atitudini** și

nici vreo deosebire între enunțare și aplicare , așa după cum a spus și d.Duca.

De aceea , dați-mi voie ca , acceptînd punctul d-sale de vedere de a combate prezentul guvern pînă în pînzele albe ,

să-i adresez o rugăminte : **să primească metoda de lucru din cele mai multe Camere ,**

ca partidele , care se țin drept **de guvernământ, să aibă totdeauna în chestiunile mari ,**

prin reprezentanții lor , **un sfat , astfel ca atitudinea lor să fie** - se înțelege , a unora

guvernamentală , a celorlalți , opziționistă -

în continuitate în chestiunile de interese mari de stat . "

[.....]

Vaida / 2 sept.'32

▣ Consens : Armata

" În ce privește **armata** , ce rost are toată diplomația , toată iscusita stilistică de cîntărire și de perfecționare școlară ,

printr-un cuvînt sau altul al notelor diplomatice , cari susțin relațiunile dintre diferite state ,

dacă ele nu se pot sprijini pe o forță reală , pentru că **voința concentrată și**

cristalizată a fiecărui neam este ,

în definitiv , **armata, care ne asigură existența și viitorul. "** (**aplauze unanime, îndelung repetate**) (p. 607)

Vaida / 2 sept.'32

40.) Ședință secretă la Senat, // apărarea națională // , 2 sept.'32

("Dimineața " , an 28, nr. 9228 , 4 sept.'32)

Ședința se deschide sub președinția lui R.Georoceanu .

Pe banca ministerială , **gral Samsonovici și DR Ioanițescu .**

Manoilescu cere ședință secretă. Tribunele sunt evacuate de public și gazetari.

În ședința secretă, Manoilescu își dezvoltă interpelarea . În esență, susține crearea unei industrii capabile să servească interesele armatei , pentru că războiul viitor va fi al industriilor.

În răspunsul său, Samsonovici a spus că va ține seama de observațiile lui Manoilescu .

41.)Gral N.Samsonovici (ministrul Apărării Naționale),răspunde la întrebări ,

20 sept.'32

(DAD, MO 31, șed. din 20 sept.'32 , p. 1026.)

- **Polizu -Micșunești, Dan Zaharia , D Ionescu-Botoșani** cereau o anchetă în chestiunea neregulilor de la marină ;

- **I Zelea Codreanu** a cerut lămuriri cu privire la cumpărarea a 4 distrugătoare cumpărate din Italia , care ar fi niște "epave" .

- **Gral Samsonovici** spune că a ordonat cercetări ;

că distrugătoarele au trecut de anul de garanție

și că este un proces cu Casa italiană de la care au fost cumpărate ;

-**Polizuu -Micșunești** : nu este mulțumit de răspuns ;

Contractul a fost făcut de ex.ministrul gral **Ștefănescu -Amza** .

-**Samsonovici** : nu poate spune mai mult ; așteaptă să-și spună justiția cuvântul .

-**I.M.Leon** : ministrul ar trebui să nu uite că este în Parlament .

Că trebuie să răspundă ...

-**Comandor Zaharia** : Regretă conflictul de sentimente în care este pus,

deoarece este camarad și coleg cu cei care ...

Gral Ștefănescu -Amza a pornit o anchetă , dar Comisia nu a avut experți în marină .

Continuă polemica tehnică ...

Guvern Iul.Maniiu . Legislatura II.Sesiunea ordinară , **15 nov.' - dec.'32**

42.) Generalii - senatori .

(DS, MO 1, 16 nov.'32 , p 5-8)

[**LD : selecție LD , din xerox**]

Mareșalii : **Alex.Averescu , C.Prezan** ;

generalii : **Gh.Mărdărescu , Henric Cicoschi , Artur Văitoianu, Gh.Rujinschi,**

Nic.Petala , Alex.Lupescu, Ion Popovici, C.Ștefănescu-Amza

Ministrul : **g-ral Samsonovici**

43.) Gh.Tătărescu (PNL) , discurs la Mesaj, 22 nov.'32

(DAD, MO 5, 22 nov.'32, p 36)

La capitolul de politică externă, el spune că

unul din mijloacele de apărare antirevizionistă este **întărirea armatei.**

El nu se ocupă în discurs de armată, pentru că va vorbi **IGDuca** ,

și va dezvolta subiectul în toată amploarea.

44.) IGDuca , discurs la mesaj , ? '32 **LD : Lipsă doc.**

45.) Lotar Rădăceanu (PSD) ,

Caută poziția soc-dem față de problemele militare

46.) C.Rădulescu -Motru (raportor la M) , discurs -concluzie ,Senat, 13 dec.'32

(DS, MO 12, 13 dec.'32 , p. 211-217)

Unul din punctele de program ale guvernului, care nu face nici o dificultate , este cel privitor la armată.

DI.senator de drept, **general I.Popovici**, a făcut observația că **Răspunsul la mesaj,**

nu s-a accentuat trebuința înzestrării armatei ,

ci doar de unele legi privind administrarea armatei.

/ Este o "scăpare din vedere " ; intenția noastră nu a fost asta :

ci tot ce privește înzestrarea armatei este bine primit în Senat .

47.) **Grig.Iunian (PRT) , discurs la mesaj, Cameră , 16 dec.'32**

(DAD, MO 20, 16 dec.'32, p. 425-437 - xerox)

Ar dori ca această expresie stereotipă < grija noastră pentru iubita armată > să fie concretizată în soluții "ceva mai văzute" , printr-o "grijă deosebită " [-----] noi îndeplinim aici un rol însemnat și suntem purtați să facem sacrificii nu numai pentru apărarea granițelor noastre , dar pentru trăinicia unui sistem de guvernământ, care este amenințat în mod serios - din când în când , dacă nu permanent - de oarecari tendințe protivnice , care nu se mărginesc numai la existența statului nostru, în forma în care el se dezvoltă astăzi ."

Guvern Al.Vaida .Legislatura II Sesiunea ordinară - continuă - ian. - 16 apr.'33

48.) **Radu Irimescu (subsecretar de stat al Aerului , din 19 iul'32) ,**

Senat, 10 febr.'33

//Răspuns la interpelarea **gral Rujinschi *** : despre aeronautică.//

(DS, MO 22, șed. din 10 febr.'33, p. 625- 637)

gral Rujinschi a fost comandantul aviației în război, și a răspuns apoi de domeniu între 1919-1924

Radu Irimescu , a fost aviator, a făcut 100 de ore de zbor pe front...

se pare că îl cunoaște pe regele Carol de când acesta a condus Aeronautica (1924-26)

[LD : o dau ca exemplificare de dezbatere privind chestiunile militare.

Coloratura numelor îmi aparține ...

[LD : și la acest capitol , dau de veșnica gâlceavă românească privind merite, greșeli, răspunderi... care acompaniază toate faptele trecutului...

Rujinschi și Irimescu părănd a avea răfuieli vechi .Ce păcat !]

-Radu Irimescu : A avut un sentiment de profundă mulțumire când dl **gral Rujinschi** și-a anunțat interpelarea .Și-a spus : iată un reprezentant al națiunii care mă va ajuta să stabilim în fața opiniei publice , care este situația Aeronauticii românești , bună , rea, **asa cum este** , pentru ca , de la acest punct de plecare , de la această situație stabilită de fapt, **să arătăm întregii suflări românești că nu mai este un moment de pierdut** , **că trebuie să facem** cu un moment mai devreme **un efort eroic** chiar, pentru a putea păstra ceea ce am dobândit cu atâtea jertfe.

R.Irimescu /

▣ **Învățăturile războiului**

DI gral Rujinschi , într-o expunere patetică, ne-a reîmprospătat în amintire tragicile scene din războiul trecut , când **avioanele germane bombardau Bucureștiul, fără ca aviația noastră,** pe atunci sub directa comandă a d-sale,

să fie în măsură de a reacționa.Agitat și în prezent de îngrozitoarele chinuri morale pe care a avut să le încerce în acele momente,

d-sa și-a constituit un iperativ categoric de a activa în așa mod , încât **un eventual conflict să nu ne mai surprindă în trista situațiune amintită de d-sa .**

...D-sa amintea că , în timp ce noi așteptam să ne sosească , în doze discontinue, materialul de zbor din Franța , inamicul ataca solid cu avioanele sale trupele noastre concentrate la Flămânda, producând asupra lor acele masacre de care toți își amintesc cu groază...

Care este **adevărul** asupra participării aviatorilor noștri la luptele de la Flămânda ?

Comandantul aviației, dl Rujinschi, a dispus **concentrarea pe câmpul de la Dadilov**, a celei mai mari părți din avioane, plus o escradilă rusească de vânătoare. Ele nu erau lipsite de armamentul necesar, puteau să execute bombardamentele aeriene, puteau să opună rezistență avioanelor germane ... În loc de asta, ele au fost menținute concentrate, toate, în câmpia Dadilovului, pentru bombardamentul aerian a unor monitoare inamice pe D unăre. [LD : **gâlceava continuă, între Rujinschi și Irimescu ... pe chestiuni de tactică, de episoade, etc etc...**]
 După acea dramă a distrugerii aviației noastre ... se constată **imediată plecarea a dlui gral Rujinschi din aeronautică** ...
 de care **a rămas complet despărțit tot timpul războiului.**
Radu Irimescu / 10 febr.'33

▣ **Evoluția aeronauticii după război.**

Imediat după plecarea misiunii franceze, **conducător al aviației** devine **g-ral Găvănescu**, iar **col. Rujinschi** devine **ajutorul său**.

În 1920, **col. Rujinschi** devine **directorul superior al Aeronauticii** și funcționează astfel timp de 4 ani, până în 1924.

D-sa ar fi fost primul care ar fi avut **datoria să stabilească programul, doctrina și politica aeriană.**

-Rujinschi : **Eu am ridicat o chestiune de principiu**, nu am pus în joc persoana d-lui subsecretar . **Văd că d-sa face "chestie personală " !**

- Irimescu : Cu atât mai mult cu cât, din 1923, **a avut sub direcțiunea sa și aviația comercială** (înființată în 1920 , la Ministerul Comunicațiilor)

Deci pentru un timp ce reprezintă mai mult decât 40 % , din cei 12 ani de după război, **putea să stabilească programul de dezvoltare** a Aeronauticii naționale.

- Rujinschi : **Ați fost în America** și de aceea nu știți ce am făcut eu ...

- Irimescu : Vine la conducerea Aeronauticii **principele Carol** (1924-1926) , apoi dl **Rudeanu** (1926-1929) , apoi **gral Gorski** (1929-1931) , apoi **gral Lăzărescu** (1931-1932) Aceste conduceri, au avut , toate programe, puse la punct cu MStM .

Noi am avut un plan , din 1924 [prințul Carol !] , un plan unitar, care acum este pus în aplicare de mine...

- gral Măldărescu : Când eu am fost ministru de Război, am avut un **Plan pe 5 ani**, de dotare a aeronauticii... Mă mir că dl gral Rujinschi a spus că nu a fost !

L-am întrebat cum de face asemenea afirmații , , și mi-a spus că ... din modestie !

-Rujinschi : Am făcut eu acest plan ? Am colaborat eu la el ?

Pentru mine n-a existat !

-Măldărescu : A existat , dar nu s-a realizat .

-Irimescu : De ce acest plan nu s-a realizat ?)Dacă dl Rujinschi , în 1923, s-a zbatut să treacă aviația civilă la Ministerul de război .

În 1924, când a plecat de acolo, s-a zbatut iar și ,) din 1930, a trecut-o la Ministerul industriilor și comerțului (unde era d-sa)

El a pus un expert contabil să verifice gestiunea aviației civile .

(**face calcule, dă ex de tarife ,salarii, carburanți etc etc**)

Irimescu / 10 febr.'32

▣ **Departamentul aeronauticii**

Bugetul departamentului pe 1932, a fost de 60 milioane , dar s-au primit doar 27.

Departamentul, pentru ca să poată subsista , ar avea nevoie de ... 15 milioane / lună.

Este adevărat că **s-a cumpărat un palat la Mamaia**, dar cumpărătura s-a făcut

pe vremea gral Ștefănescu - Amza, nu a mea ; este adevărat că am adunat toate

serviciile Aero, în același local ; este adevărat că am dat prime de zbor la piloți ;

Din cei cca 191 milioane , **bani pe timbru "aviatic "** (introdus din apr.'31)

am realizat : 3 hangare metalice la Constanța ; 1 avion pentru serviciu foto-grametric ;

piese deschimb pentru avioanele SetZamfirescu ; 2 avioane Set-școală ; 102 truse de

scule de la IAR ; etc etc. Toate fuseseră comandate înainte, iar acum se plătesc.

Acum trebuie să găsim bani pentru motoarele Hispano, pentru faimoasele avioane

Focker, luată acum 5 ani . [**dă o mulțime de cifre, socoteli, privind datoriile, privin**

necesitățile , ca un veritabil contabil]

-Irimescu : ni se reproșează **că avem prea mulți ofițeri în aviație** , față de soldați.

Situația este generală, în toată armata română.

- **gral Mărdărescu** : Nu credeți că avem **prea multă aviație pedestră** , actualmente ?

Nu credeți că avem **prea multă trupă, față de avioanele existente ?**

-**Irimescu** : Nu , dle general. Avioanele le pot cumpăra oricând ;
pregătirea personalului durează 2 ani .[-----]

-**gral Rujinski** : (spune ce a făcut în anii 1919-1924) .

După război, s-a pus problema industriei aeronautice: La Arsenalul aeronauticii, s-a construit avionul Brandenburg ; la Astra , avioanele românești ale ing. Seșefski și Protopopescu Sigur că **a fost un program pe 5 ani** ,

dar din el nu s-a realizat nimic. De aceea a plecat el din aviație.

În 1924, s-a făcut o **licitație** pentru construirea a **500 de avioane**.

Intenția a fost să se facă industrie națională.

În loc de asta, s-a dat comanda Casei Armstrong, care a făcut avionul Siskin ,

care s-a rupt în aer cu pilotul Sănătescu , înainte de recepție,

și statul român a pierdut 100 milioane lei .

ministrul Tancred Constantinescu nea tratat de sus, când l-am avertizat

că firmele străine ne tratează pe cei din Orinet...

- **Gral Mărdărescu** : Este total nedrept ceea ce spuneți.

(**urmează o lungă contrazicere între cei doi generali**

privind acel contract și rezilierea lui)

- **Rujinski** (lui Irimescu) : Așa că nu trebuia să faceți chestiune personală cu mine
ci să veniți să arătați că avioanele Foker nu au fost bune ;

că avioanele Siskin nici nu au mai venit în țară !; [**polemica continuă ...**]

-**gral N.Samsonovici** (ministr. Apărării Naționale) Trage concluziile acestei dispute ...

Dacă s-a realizat ceva la noi, în materie de aviație , este fabrica IAR ,

Că ea încă nu a produs ...este că nu a avut comenzi

-**gral Petală** : deci ea nu este de vină ! Suntem de acord .

- **Samsonovici** : Nu este de vină ! Va trebui , însă, **să construiască cu motor**

performant, să renunțe la Lorraine-Dietrich (perimat) , ci Mercury . (**dă și alte date**)

-**Gral Rujinski** : este f. mulțumit de răspunsul dat de ministrul Samsonovici ...

49.) **M. Manoilescu** (Camer. comerț și industr.) , **interpelare , Senat , 28 febr.'33**

// Situația uzinelor Copșa Mică-Cugir // **I. Lugosianu** (ministr. Industr.) - răspunde
(DS , MO 27 , 28 febr.'33 , p. 813)

- Manoilescu : Societatea are un capital social de 800 milioane lei, din care 2/ 3 aparține
statului român. Unele ziare (Argus, Universul) vorbesc de starea ei falimentară.

Care este situația ?

-Lugosianu (ministr. industr. comerț) : Regia mixtă "Copșa Mică -Cugir" aparține ,
din 1932, Ministerului Apărării Naționale. Cere răgaz să se documenteze .

50.a) Adunarea profesională PNL .Conferința a V-a , 10 apr.'33

// armată //minorități// politica externă // Moțiuni.

(„Universul” , an 50, nr.98, 11 aprilie. Arhiva BCS, Fd St. Georges;)

IGDuca, Valeriu Roman , Dna Glagoveanu, Șerbescu, I.Nistor ;

gral Mărdărescu, gral Gh.Ștefănescu, gral Munteanu, gral Cioc ;

I.Inculeț, I.Plessia, Eug.Titeanu, George Fotino, Laurențiu Onea

[**LD : Este cu 3 zile înaintea închiderii sesiunii parlamentare PNT**] .

Este în aceeași zi cu lansarea Programului de guvernare PNA-Goga .

Este **ultima Adunare profesională** organizată de PNL, pentru consultarea diverselor

categorii de muncă și producție. S-a ținut tot la „Teatul liber” .A fost prezidată de **IGDuca**.

Cu ele, PNL și-a pus la punct întreg programul de guvernare ,

și a lansat campania de răsturnare a guvernului PNT]

[.....]

IGDuca

▣ **Armata**

” Interesele apărării naționale constituie o preocupare constantă a partidului nostru .

O armată bine organizată , disciplinată, înzestrată după cerințele tehnicii moderne, și rezemată pe o industrie națională în măsură să satisfacă permanent cerințele oștirii , iată ce vom și ceea ce ne vom strădui din toate puterile să asigurăm țării .
Totdeodată profit de acest prilej pentru a afirma încrederea ce avem în puterile morale ale armatei noastre , puteri care nici o clipă nu pot fi atinse de greșelile unora sau rătăcirile altora ." [.....]

gral Măldărescu (raportor) / 10 apr.'33

▣ Armata

" Cu cât o țară este mai îmbelșugată și mai prosperă, cu atât mai mult se impune să ia măsuri pentru apărarea avuțiilor sale și a realizărilor ce a înfăptuit , precum și pentru garantarea liniștei, deoarece numai pacea îndelungată îngăduie punerea în valoare a bogățiilor sale și trecerea la o stare și mai înfloritoare. Avuții, cultură și civilizație nu servesc la nimic , dacă existența țării nu este asigurată. Dacă o țară este în curs de așezare - cum e țara noastră - nevoia de a consolida și păstra alcătuirile existente și posibilitatea propășirii în viitor , de asemenea, reclamă necesitatea unei lungi perioade de liniște.

Așa dar , un stat, fie mare fie mic, are nevoie de asigurarea existenței sale și de asigurarea liniștei , și pentru aceasta se impune, ca oamenii de guvernământ să se ocupe permanent și în mod deosebit de organizarea apărării naționale , firul ei nu trebuie întrerupt nici când, cu toate rezultatele ei, deși se evidențiază , la câteva decenii, că ele pot fi dintre cele mai fericite către țară, dar pot fi și catastrofale."

gral Gh.Ștefănescu

▣ Armata

A propus : reducerea comandamentelor ; gruparea corpurilor de trupă în unități mai mari ; reducerea ofițerilor superiori ; pregătirea preregimentară în vederea reducerii serviciului militar , și națiunea înarmată.

gral Munteanu

▣ Armata

Arată planul vast întocmit în 1924 pentru dotarea armatei, eșalonat pe mai mulți ani , următoarele măsuri : punerea în funcțiune a materialului uzat ; comenzi de muniții noi și revizuirea celor vechi;înființarea unor uzine pentru fabricarea de armament și munițiuni; înființarea unor fabrici de explozivi ; crearea unei fabrici de avioane.

Gral Cioc

▣ Armata

Expunere despre impotanța aviației ,necesitatea de a fi reorganizată și înzestrată.; necesitatea dezvoltării industriei aviatice.
Adunarea profesională PNL / 11 apr.'33

50.b) C.Gr.C,Zotta,N.Tulceanu,"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.",1934

▣ **Partidul Național Liberal**(președ.Const.I.C.Brătianu) (p.54-62)

▣ **Programul de guvernământ** (aprobat de C.C.PNL la 1 oct.1933)

(Cf."Viitorul",3 oct.'33)[...]

(18) **Întărirea armatei**,fără cruțarea nici a unei jertfe.

Organizarea integrală a națiunii,în vederea apărării naționale,

organizarea pregătirii preregimentare a tineretului,

reducerea serviciului militar sub arme,

sporirea nr.reangajaților,
 înzestrarea grabnică a armatei cu mijloacele cerute de tehnica modernă,
 dezvoltarea industriilor militare,
 distruse de guvernărilor național-țărăniște,
 înzestrarea aviației militare,
 pregătirea pentru războiul chimic.

Guvernul IG Duca

Alegeri .

Asasinarea lui Duca, 29 dec.'33

Guvern Angelescu / guvern Tătărescu , 5 ian.'34

vezi la fișiere problematice :

- ▣ Introducerea stării de asediu , implicarea armatei -
 - ▣ Scoaterea în afara legii a Gărzii de Fier ; descinderi, percheziții, arestări ;
 - ▣ Alegeri - implicarea armatei ;
 - ▣ Asasinarea lui Duca , 29 dec.'33
 - ▣ Arestări, percheziții, descinderi ;
-

51.) Punerea sub urmărirea penală a asasinilor și complotiștilor , 26 ian.'34

CZ Codreanu, IZ Codreanu, Nichifor Crainic, Dragoș Protopopescu, M. Stelescu,
 Zizi Cantacuzino-Grănicerul, Nae Ionescu, ș.a.
 (" Dimineața " , an 30, nr.9.729, 27 ian.'34)

" În urma referatului înaintat de Parchetul militar ,
 Ministerul Armatei a emis Ordinul de punere sub urmărire
 împotriva acelor care au săvârșit asasinatul odios de la Sinaia ,
 cât și împotriva acelor care au făcut parte din complotul
 în care s-a hotărât suprimarea lui IG Duca .
 "Prin acest Ordin, sunt puși sub urmărire Nicolae Costantinescu,
 pentru asasinat și complot contra siguranței Statului,
 iar Caranica și Belimace ,
 pentru complicitate la asasinat și complot contra siguranței Statului.
 "Pentru complot contra siguranței Statului ,
 sunt puși sub urmărire d-nii Corneliu Zelea Codreanu (în lipsă) ,
 profesor Ion Zelea Codreanu , Nichifor Crainic , director al ziarului "Calendarul " ,
 prof. Dragoș Protopoescu , redactor la "Calendarul " ,
 general Zizi Cantacuzino-Grănicerul , fostul deputat M. Stelescu ș.a..
 "Cât despre d.prof. Nae Constantinescu , directorul ziarului "Cuvântul" ,
 d-sa e pus sub urmărire pentru infracțiune la art.8 din Legea liniștii publice
 (Legea Mârzescu) ca unul ce , prin scris, a îndemnat direct la comiterea unei
 infracțiuni calificată crimă.
 "Întrucât printre cei puși sub urmărire se află și generalul Zizi Cantacuzino,
 Ministerul Armatei a numit, potrivit Codului de justiție militar , un comisar regal
 special, în persoana d-lui gral Iorgulescu și un raportor special , în persoana d-lui
 gral Bădescu Ilie,
 din artilerie. Cei doi magistrați speciali, vor depune jurământul ,
 înaintea Consiliului de război."

Punerea sub acuzare a asasinilor / 26 ian.'34

Guvern Tătărescu.Legislatura I .Sesiunea ordinară .1 febr.'34

▣ **Mesajul Regal, 1 febr.'34** Vezi la fișier Guvern

▣ **Adresa de Răspuns la Mesaj, 17 febr34** Vezi la fișier Parlament

52.) **Virgil Madgearu , Declarația PNT la mesaj, 24 febr.**

(DAD, MO 11, șed. din 23 febr.'34, p. 428- 431)

[LD : Ca de obicei, acordul cu trei puncte : Coroana, Armata și politica externă.

În rest, Madgearu lansează același **atac nenuanțat la adresa PNL**, amestecând criticile justificate cu negarea oricăror merite ale cestui partid.

Despre greșeli ale guvernării PNT- nici vorbă.]

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

▣ **Armata**

" De asemenea , **PNT** , care în ambele sale guvernări a urmărit cu grijă , organizarea , înzestrarea și întărirea armatei

-Voci : Skoda !

-Madgearu : Dlor , vă rog să **nu mă întrerupeți** , pentru că am să invit să binevoiți să interpelați și **vom interpela și noi guvernul în chestia Skoda , pentru a demasca**

cea mai rușinoasă și cea mai păgubitoare campanie ,

care s-a dus în interesul înzestrării oștirea " (**aplauze la PNT**)

Vă invit la tribună ca să **vă arăt pe baze de acte și documente**

toată **goliciunea campaniei dvs și toată lipsa de patriotism**

..." De asemenea , **PNT** , care în ambele sale guvernări a urmărit cu grijă , organizarea , înzestrarea și întărirea armatei , pentru ca oștirea să fie în stare oricând a apăra **patrimoniul nostru național**, va sprijini orice măsură chibzuită și utilă, luată în acest scop."

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

53.) **SITUAȚIA ARMATELOR CARE INTERESEAZĂ ROMÂNIA.**

(" Parlamentul Românesc", V, nr. 136-140 , martie 1934 p. 69).

[LD : În programul de guvernare PNL, fusese prevăzut **crearea unui departament însărcinat special cu armamentul .**

Chestiunea fusese **primită pozitiv în Cameră și Senat .**

Poate de aceea, rev."Parlamentul românesc" dădea tabloul de mai jos

Numai că eu nu am statistica respectivă pentru armata română !]

" Pentru a evidenția **forțele militare de cari dispun țările vecine României**, și **Franța și Germania**, am socotit necesar să reproducem în numărul acesta, ultimele date (din ianuarie 1934) ce ne-am putut procura asupra lor.

Din cifrele –mai elocvente decât orice fraze – oamenii noștri politici care cunosc situația Armatei Române, vor putea să tragă concluziile de rigoare.

Caveant consules."

	Rusia sovietică	Germania	Ungaria	Franța	Cehoslovacia	Polonia	Bulgaria	Iugoslavia
	Serv.militar obli-	Angajări voluntare	Serv.militar obliga-	Serv.militar obli-	Serv.militar obli-gatoriu.	Serv.militar obli	Serv.militar obli	Serv.militar obli

	Rusia sovietică	Germania	Ungaria	Franța	Cehoslovacia	Polonia	Bulgaria	Iugoslavia
Sistemul militar	gatoriu. Armata cu unități regulate (cadre) și unități terit. (miliții)	cu plată pe 12 ani	toriu (camuflat)	gatoriu. Armată de ca-dre permanentă	Armată de ca-dre permanentă	gatoriu. Armată de ca-dre permanentă	gatoriu. (camuflat)	gatoriu. Armată de ca-dre permanentă
Populația (milioane locuitori)	165	63,1	8,8	41,8 în metropo-lă 58,7 în colonii	15	32	6	13,9
Efectivul de pace al forțelor armate	1.300.000	115.000	60.000	633.224	176.000 (în perioadele maxime)	266.000	50.000	148.000 (cu grăniceri și jandarmi)
Efectivul probabil de război	7.500.000	6-7 milioane	900.000	5.500.000	1.300.000	3.000.000	500.000	2.500.000
Bugetele militare 1933/34 (în milioane)	2.264 ruble aur	674 mărci pe 1932/33	271 pengoe	16.233 franci	1.400 coroane	822,7 zloți (fără grăniceri și jandarmi)	1.549 leva	2.075 dinari
Numărul de M.U. exist. în timp de pace	73 Div. inf. 17, 1/2 Div. cav.	7 Div. inf. 3 Div. cav.	7 Brig. mixte 2 Brig. cav.	35 Div. inf. 5 Div. cav.	13 Div. inf. 4 Brig. Cav.	30 Div. inf. 1 Div. cav. 12 Brig. cav.	8 Div. inf. 2 Brig. cav.	16 Div. inf. 2, 1/2 Div. cav.
Mitraliere puști mitr.	Aprox. 30.000	Aprox. 1.900	Aprox. 1.400	Aprox. 29.000	Aprox. 10.000	Aprox. 11.000	Aprox. 3.500	Aprox. 4.000
Tunuri ușoare	Aprox. 2.500	Aprox. 290	Aprox. 170	Aprox. 26.000	Aprox. 750	Aprox. 1.500	Aprox. 700	Aprox. 850
Tunuri grele	Aprox. 650	Aprox. 22 König sberg	Aprox. 20	Aprox. 1.200	Aprox. 450	Aprox. 400	Aprox. 130	Aprox. 180
Tunuri antiaer.	Aprox. 250	—	Aprox. 30	Aprox. 200	Aprox. 100	Aprox. 120	Aprox. 40	Aprox. 80
Care de luptă	Aprox. 1500-2000	—	100	Aprox. 4.000	Aprox. 200	Aprox. 500	—	Aprox. 120
Avioane	Peste 3.000	Av. civilă aprox. 1.500	250	3.000	Aprox. 800	Aprox. 1.000	Aprox. 100	360

NOTĂ.- Parte din datele cuprinse în acest tabel sunt extrase din **presa militară germană**.

54) Gr.Iunian (PȚR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 553- 561)

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ Armata

[Iunian a devenit zelos ! Dar în cei 10 ani de opoziție , care a fost **poziția țărănismului în această materie ?!**

Ce poziții avusese față de " **industria parazitară** " ...

Și, chiar dacă acum despărțiți , **nu fusese în guvenele PNT ?!**

Euforia "pacifistă " dispărea treptat , treptat .

Direct proporțional cu aceasta , adulara Societății Națiunilor era înlocuită cu critica ei .

Așa că amara sa ironie ... ori era oportunistă deci formală ,
ori era o recentă convertire , pe fondul " războiului economic"
cu care Iunian se rupsesse de PNȚ]

"Sunt părți din Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului ,
asupra cărora suntem de acord.Bunăoară citim în Adresă :

**< Armata , scutul suprem de apărare al existenței statului ,
trebuie să fie obiectul preocupărilor noastre de fiecare ceas. >**

"Cu multă dreptate , dl prof.Cuza a arătat că aceasta este un fel de manifestare
platonică. Într-adevăr, asemenea declarații apar regulat
în Mesagiile care s-au citit după război încoace.

Am avut până acum **9 Parlamente și în fiecare din Mesagii s-a citit acest lucru.**

) Am avut să luăm act de fiecare dată de această mare grijă,
pe care guvernele mărturisesc că o poartă pentru înzestrea armatei noastre ,
ceea ce , d-lor, nu a împiedicat , însă, ca preocuparea să se impună și astăzi
esențială și **să ne găsim azi în aproape aceeași stare de îngrijorare ,**
ca în primul moment.**Am voi ca această preocupare , manifestată astăzi,**
să devină o realitate, **să se realizeze în forme concrete .**

" Suntem îndreptățiți să o așteptăm **astăzi cu atât mai mult ,**
cu cât **un sentiment de îngrijorare ne cuprinde pe toți :** suntem abia **15 ani după**
sfârșitul războiului. S-ar fi crezut că suntem îndreptățiți să ne așteptăm
la o perioadă de liniștire și de pacificare generală.

**Care dintre noi - poate la început chiar dl prof.Cuza - nu era impresionat de acea
mistică pacifistă , de idealismul Wilsonian ,** care ne făcea să nădăjduim ,
prin mijlocul **Societății Națiunilor ,** vom avea **instrumentul de pace permanentă !**

" S-au făcut , desigur , sforțări ; în unele direcțiuni s-au făcut chiar cu folos real din
partea Societății Națiunilor .

Trebuie să **constatăm însă cu adâncă părere de rău ,** că, **după 15 ani de la începerea
războiului,** în toate părțile **auzim sgomote surde,** foarte îngrijorătoare .

Nu există sentimentul de înfrățire al popoarelor ; el este cu totul absent.

[-----] temerea pe care **manifestările de vrăjmașie** între popoare ne-o inspiră
în fiecare zi , tot mai puternică.

În afară de această lipsă în rezultatele înregistrate de Societatea Națiunilor , avem ,
[-----] **în domeniul economic o luptă de o vigoare -** aș zice de **o sălbăticie -**
fără precedent.[-----] vedem **un crâncen război economic ,** luând diferite manifestări și
care duce **la sărăcirea totală** și la crearea unui **sentiment de neîncredere și de**
îngrijorare [-----] care este **sursa unor schimbări violente** care s-au produs în
numeroase state.

" În condițiile acestea , **desigur că datoria noastră este** să ne preocupăm în primul rând
și **cu multă grijă de soarta țării noastre ,** cu mijloacele de care dispunem."

[-----]

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ Partidul Național Liberal

"Să-mi dați vie ca , în primul rând , să stabilesc **ce sunteți , ce reprezentați**
și **dacă ,** față de ceea ce sunteți și reprezentați,
se poate pune temeii pe afirmarea din Adresă cuprinzând [-----]

Retro **"Gâlceava cu războiul ...**

Dar eu nu voi recunoaște îndreptățirea PNL de a reclama , în opera de pregătire
sufletească , pentru realizarea unității naționale **vreun rol,**
pentru că îmi aduc aminte și acum, cu inima strânsă , de tot cortegiul de nenorociri și
mizerii , și de atâtea vieți inutile sacrificate în prima parte a războiului nostru.
Nu este îngăduit ca ceea ce este rezultatul jertfelor și puterii de rezistență și
trupească și sufletească , **ceea ce are mai bun acest popor,**
să fie escamotat ca o operă de partid , cum încearcă să facă PNL .

[arată și citește din **broșura " Răspunderile " de Gh.Tătăărăscu ,** apărută în Moldova
-**G.Bota :** Măcinați de 15 ani aceleași vorbe goale !

-**Leon Pșepelinschi :** O țară ca a noastră , izolată , în evoluția ei industrială ,
pe care o avea atunci , nu putea face față forțelor organizate ,
cu o industrie fără seamăn în Europa.

-**Iunian :** [**reia cititul din broșură ...**]

-**Voci PNL :** **Dar atunci erați în Partidul Liberal !**

-**Iunian** : [**continuă cititul din broșură**] : "Târgul politic și desfrâu administrativ " ... "vagonismul și contrabanda " ... " putregaiul moravurilor " ... "samsarlâc " De aceea **eu nu vă îngădui să reclamați dreptul de a guverna , pe baza acestui trecut** pe care l-ați durat această țară .

-**Gh.Fotino** : " **Dacă este un capitol** pe care, cu judecată obiectivă, **PNL îl poate revendica drept un titlu de glorie** , este **capitolul neutralității noastre** , în felul în care ea a fost condusă , **îngăduind, astfel, pregătirea războiului**. Îl revendicăm acest capitol , cu atât mai mult cu cât **la acest titlu de glorie ați fost și dvs pe atunci părtaș** , ca membru al partidului nostru. Și nu poate fi **o mai frumoasă recunoștință** adusă acțiunii de pregătire a războiului nostru , decât aceea pe care **însuși mareșalul Von Falkenheim o face într-una din cărțile sale**. El spunea că dorește sfârșitul războiului , pentru a putea **vedea vreodată pe IonCBrătianu , pe omul acela care în cei doi ani de neutralitate a condus cu neântrecută măiestrie destinele țării sale**. **Și când dușmanul nostru** , șeful Marelui Stat Major german , **recunoaște** în memoriile sale că este un titlu de mândrie pentru **acela care a condus timp de doi ani destinele Țării Românești** , felul cum a prezidat aceste destine, **nu cred că este românesc și bine ca de la tribuna Parlamentului , cineva dintre noi, un român, să aducă o desmințire fostului comandant al armatei germane** . (aplauze PNL)

-**GH.Bota** : **Lașitate politică !**

- **Gr Iunian** : " Cunosco diversiunea , cunosco sistemul : la fiecare învinovățire , regulat desfășurați drapelul... și căutați să vă ascundeți în cutele lui ... Eu nu contest că PNL a avut un merit de a se face ecoul opiniei publice în deslănțuirea războiului și de așezarea noastră alături de aliați. [-----] Dar dvs vorbiți neconținut de meritul exclusiv al PNL ...

Santajul cu Stere !

[**LD : dacă tăceai ... filozof rămâneai !**]

-**NCPopescu** : : **Dar Stere ce a făcut în acest război ?**

-**Gr .Iunian** : "Am anuțat o interpelare și vom dezbate problema la timp, împreună cu toate celelate probleme , legate de aceasta , dacă dvs socotiți că este util să mai facem încă **procesul răspunderilor pentru război** . În orice caz, eu sunt gata săl fac oricând,dar **vă promit că nu va fi o operă mulțumitoare , nici pentru țară**, dar mai ales **pentru dvs**.Iar dacă aveți de discutat azi aprecierile ce am citit, **în ce privește pregătirile războiului, dezbăteți-o cu președintele Consiliului dvs [Tătăărăscu - autorul broșurii !] și nu cu mine** , care **nu am făcut nimic** decât să aduc aici **mărturia unui om** care nu poate fi bănuț de lipsă de obiectivitate în defavoarea dvs, în judecata pe care a făcut-o.Le pune la dispoziție broșura, poate au uitat-o ...

-**G.Bota** : **O cunoaștem de mult, n-am uitat-o .Numai dta ai uitat cine ai fost !**

[**reia caracterizarea PNL , pornind de la discursul lui Titeanu din sesiunea trecută** ...] [-----]

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ **Procesele**

[**LD : în principiu avea dreptate . dar ... cum a rezolvat justiția civilă procesele de până atunci aale legionarilor asasini ?!** Eu nu-mi dau seama , din această gâlceavă , de partea cui este adevărul. Totuși ... fusese asasinat un prim ministru ! **Asasinatul era politic !** Pe de altă parte, se știa cât de contaminat de naționalism era și personalul de justiție . Cu ce srupule juridice jongla Iunian ! Nu-i cunosco opiniile la asasinatele din 1940 . Nu-i cunosco nici sfârșitul ... Dar oare , el care a apărat în procese , și comuniști , ce ar fi zis de procesele făcute de comuniști, după '44 ?]

" Dar ați făcut ceva **mai grav : ați instituit starea de asediu** , cu un singur scop, acela de a trece asupra **organelor de cercetare și de judecată militară, judecarea proceselor celor pe care i-ați urmărit** , fără să vă dați seama **cât de grav pericol reprezintă măsura** pe care ați luat-o.

N-aveți încredere în justiția civilă ? Pentru ce ?

Sunt vinovați ? Lăsați-i să fie urmăriți cu toate rigorile legii - suntem alături de dvs - înaintea **judecătorilor firești**.

Pentru ce ați investit organele de justiție militară ?

Nu aveți încredere în justiția civilă ? Ce vă îndreptățește să-i aduceți această ofensă ?

Sconțați de supunere din partea justiției militare ?

Pentru ce veniți să aruncați acest oprobriu asupra armatei ?

Pentru ce nu înțelegeți că avem datoria să n-o lăsăm cu nimic înrăurită de luptele noastre politice ? "

Gr.Iunian / 2 mart.'34

55) Interpelări : arestarea lui Nae Ionescu ; procesul Gărzii de Fier . 6 mart.'34

La Senat

Nicolae Iorga , întrebare : arestarea lui Nae Ionescu , procesul ;

I.Inculeț (ministr.Interne) - răspunde .

La Cameră

Gr.Iunian (PRT) , **interpelare** : arestarea lui Nae Ionescu .

// rolul lui Titulescu în arestarea și rearestarea lui Nae Ionescu //

// despre represiuni, arestări ; despre proces //

Virgil Madgearu - se asociază întrebării ; apără pe Titulescu ;

O.Goga - se asociază comunicării ; **Argetoianu** -cere accelerarea procesului ;

CCGiurescu -cere anchetă parlamentară ; **Vict.Iamandi** și **Al.Mavrodi** -răspund .

("Dimineața" , 8 mart.'34)

N.Iorga / 6 mart.'34

[**Ce poate face ranchiuna din om ! Și ce soartă îl așteaptă și pe el !**]

"Sunt silit să mai fac o **întrebare .Interminabila afacere a asasinatului de la Sinaia , se pierde în cea mai absolută și ridiculă incoerență.**

Profesorul Nae Ionescu , arestat fără temei , după profunda mea convingere , a fost **eliberat** aseară și apoi **din nou arestat în cursul nopții.**

Întreb pe ministrul de Război - și doresc să binevoiască a veni , și aici la noi, pentru a răspunde când și când ; eu am mai întregat ceva și d.ministru de război nu a venit - **întreb pe d. ministru de Război dacă este demn pentru armată să servească și mai departe unor prigoniri , a căror origine ridicolă este cunoscută de toată lumea .Nu pot spune mai mult , dar dacă mă trage cineva de limbă , spun.**

Doresc să mi se spuie că **parchetul militar va fi lăsat, de acum înainte , liber, și nu va fi la dispoziția oricărui politician vindicativ.**

-Ion Inculeț (ministr.Interne) : Ministrul Apărării va veni și va răspunde.

" Însă , în tot cazul, **țin să comunic** onoratului Senat că chestiunea, și a lui Nae Ionescu și a întregii afaceri, în legătură cu **asasinarea fostului președinte de Consiliu, se află în fața Consiliului de Război**, adică în fața unei instanțe judecătorești , care instanță judecătorească , singură, **cercetează, eliberează și arestează.**

Guvernul , prin urmare , nu are de făcut nimic cu această chestiune.

Rămâne chestiunea politică a acestei chestiuni , care credem că va trebui să fie discutată pe larg .Credem însă că ar fi normal ca ea să fie dezbătută , numai după ce se va termina procesul.

-Iorga : Este un lucru pe care nu mi-l pot explica : nu pretind ca judecata să treacă asupra altora ; **toată această afacere este asupra parchetului militar .**

Dar cum se poate explica lucrul acesta ca un oarecare a fost arestat atâta vreme , care a fost smuls de la catedra lui, de la ziarul lui , care este închis și pe care cel în drept , adică comandamentului Corpului li armată l-a eliberat

[LD : mai departe ... lipsă text]

N.Iorga / 6 mart.'34

La Cameră .

Ședința este condusă de **Mircea Djuvara** ; pe banca ministerială :

I.Nistor , Al.Lapedatu, Victor Slăvescu, Victor Iamandi, AlPopescu-Necșești, Al.Mavrodi, dr.I.Costinescu, Victor Antonescu .

Gr.Iunian (PRT)

▣ **Arestările lui Nae Ionescu**

Adresează o comunicare primului ministru în legătură cu **arestările ilegale** ce s-au operat în ultimul timp. **Între cei arestați**, se află și **profesorul Nae Ionescu**. / Acesta a fost **arestat în ziua de 2 ianuarie**, la Sinaia, cu puțin timp înainte de a fi primit în audiență la Rege. **Puțină vreme după arestare**, comisarul ce executase ordinul a venit **să-și ceară scuze spunând că a fost o greșeală**.

Câteva ore după aceasta, însă, **profesorul Nae Ionescu a fost arestat din nou și adus în Capitală**, unde a fost predat poliției.

De acolo, **a fost trimis la Consiliul de război**, unde a fost reținut până la **25 ianuarie**.

[-----]

/ La **25 ianuarie** s-a dat împotriva lui Nae Ionescu **ordin de urmărire** de către **ministrul Armatei.[Uică]**

De abia la **5 februarie** s-a adus **un mandat de arestare** împotriva lui.

Unica învinuire care i se aduce este aceea prevăzută în **art. 8 din Legea pentru apărarea ordinii publice, adică provocarea directă, prin scrisori și publicații, la săvârșirea de crimă**, și constă, în fapt, în unele articole, din care, parte, **apăruseră după ce starea de asediu și cenzura fuseseră oprite**.

/ La **5 martie**, când **expira acel mandat de arestare** a d-lui Ionescu, **el trebuia reînnoit**.

DI g-ral Mihail Ionescu, comandantul **Corpului II armată**, însă, în competența căruia intră confirmarea sau infirmarea mandatelor, **a revocat mandatul**, așa că

d.Nae Ionescu a fost pus în libertate luni, la ora 6 și jumătate d.a.

[**probabil pe 5 martie, deci cu o zi înainte, dar a apucat să vorbească cu Lunian câteva ore**]

/ La ora **10 jumătate seara**, însă, **pe când d.Lunian se afla acasă la d.Nae Ionescu**,

au venit domnii comisari regali, colonel [ștersătură], colonel **Hotineanu** și **Pascu** și i-au comunicat că **trebuie să-l aresteze din nou**, deoarece s-a făcut o greșeală.

Prof.Nae Ionescu a fost ridicat.

/ **Lunian a întrebat la telefon pe d. prim ministru, Tătărașcu**, ca să-i lămurească această ilegalitate, dar d. **Tătărașcu i-a răspuns că este ocupat** de alte probleme mai importante, venind de la lucrarea unei comisii.

/ **D.Lunian protestează** împotriva faptului că **se calcă în picioare libertățile cetățenști**. D-sa se întreabă **de unde vin poruncile** care, când legile sunt în vigoare, **săvârșesc abuzuri**.

D.Lunian declară că **ar înțelege** ca un asemenea abuz să aibă măcar scuza de **a fi un act de autoritate**, adică **un act de guvernământ**.

Arată apoi că, cu prilejul dezvoltării interpelării anunțate, **d-sa va explica ce înseamnă un act de guvernământ**, și **dacă** este posibil ca un asemenea act de guvernământ să fie un pretext pentru dizolvarea grupărilor politice, arestări și răpirea libertăților individuale.

/ În concluzie, **d. Lunian întreabă de ce, la 4 ore după eliberarea lui Nae Ionescu, Dragoș Protopopescu și alții, aceștia au fost arestați din nou ?**

Gr.Lunian /interpelarea

[-----]

Virgil Madgearu

▣ **Intervenție - pentru intrarea în legalitate**

▣ **Protest pentru implicarea lui Titulescu**.

" Se aduc mereu **interpelări în legătură cu arestările** făcute în urma **odiosului atentat de la Sinaia**. Necunoscând chestiunile pendinte, **nu ne putem pronunța dacă este sau nu admisibilă arestarea unor oameni, fără instrucție sau ordonanță de urmărire**.

Oamenii sunt arestați și nu li se spune de ce, apoi sunt eliberați, fără să li se spună de ce au fost arestați și eliberați dnii Nae Ionescu și ceilalți, Întrebarea : **cine răspunde oare de arestare ? Pentru ce sunt eliberați și iarăși arestați ?**

Acest joc nu poate fi tolerat când se acoperă cu actul de guvernământ, în dosul căruia se fac abuzuri. **Noi nu mai putem să admitem continuarea acestui sistem** și de aceea

rog pe d. **președinte al Consiliului de miniștri să lămurească țara, pentru ce au fost eliberați și pentru ce au fost rearestați d-nii Nae Ionescu și ceilalți ?**

Cu acest prilej însă,) **țin să protestez în contra insinuării** făcute de la această tribună de către d.**deputat lunian**, în legătură cu **rolul pe care l-ar fi jucat d.Titulescu în**

arestarea sau liberarea d-lui Nae Ionescu și celorlalți.

Virgil Madgearu

Octavian Goga /

▣ **Comunicare cu același obiect .**

De ce a fost arestat, eliberat și rearestat prof. Nae Ionescu ?

C.Argetoianu /

▣ **Grăbirea judecării procesului crimei de la Sinaia**

" În nedumerirea generală, față de cele întâmplate ieri [5 mart] **mă asociez și eu la întrebările puse** de la această tribună **și la toate câte au fost puse** aici ,
[-----]

doresc să **atrag atenția onoratului guvern** asupra repercusiunii în opinia publică a întregilor evenimente , care s-au succedat în această chestiune a **procesului asasinării regretatului Duca .**

Cred că în momentul de față **țara așteaptă** de la această Cameră înfăptuiri utile.[-----]

Eu cred că **dacă dvs , guvernul, procedați cu sinceritate , cu promptitudine , și dacă procesul principal era deja astăzi un lucru judecat** - fie ca anumite procese secundare să se dezvolte ulterior - **nu erați în necesitatea să mai mențineți starea de asediu și cenzură.** Prin urmare , nu ați fi avut , în momentul de față , **opinia publică sub o stare de compresiune și deci, de enervare .**

C.Argetoianu

CCGiurescu /

▣ **Anchetă parlamentară !**

Revine la propunerea făcută de Constantinescu - Bordeni cu privire la necesitatea de a se institui **o anchetă parlamentară** pentru cercetarea modului cum s-au făcut **arestările unor membri ai Gărzii de Fier .**

Socoate că această propunere trebuie pusă pe ordinea de zi.

▣ **Arestarea lui Nae Ionescu**

Victor Iamandi /

" Chestiunea ridicată de onorații **reprezentanți ai partidelor de opoziție** în această Cameră , aceea a **arestării lui Nae Ionescu , a fost folosită de fiecare** dintre dvs , după cele ce au urmat la această tribună , **nu atât pentru a protesta** împotriva lucrurilor petrecute ieri după prânz] **5 mart] cât de a readuce** din nou aceeaș stăruitoare chestiune, interesantă pentru unii dintre dvs. din multe puncte de privire , a **acțiunii judecătorești deschise împotriva Gărzii de Fier."**

Vict.Iamandi /

▣ **Autoritatea judecătorească**

▣ **Iunian - arestarea lui Nae Ionescu**

" În prima chestiune , aceea pe care **d.Iunian a considerat-o** , spre deosebire de toți ceilalți vorbitori , **de o importanță mai deosebită, rearestarea dlui Nae Ionescu,** guvernul nu poate da decât un răspuns. **D.Nae Ionescu se găsește trimis înaintea instanței judecătorești** , competentă în această afacere.

Asupra eliberării sau asupra menținerii sale în arest , autoritatea judecătorească respectivă , **ea singură este chemată să se pronunțe. Noi , ca putere executivă, nu avem dreptul nici de a ne amesteca , nici de a impieta** asupra hotărârilor ei.

Este surprinzător că dvs , cea mai mare parte oameni de drept - afară de d. Goga - și oameni **care cunoașteți** mersul lucrurilor în această țară,

sub raportul instituțiilor judecătorești , și civile și militare ,
ați putut veni la această tribună și să aduceți învinuiri guvernului
că nu a găsit de cuviință de a se amesteca în această chestiune și
de a ordona justiției militare lăsarea în libertate a lui Nae Ionescu.

Dacă justiția va fi greșit când l-a eliberat sau va fi greșit atunci când l-a rearestat
rămâne să se vadă în cursul desbaterilor acestui proces ,
 care vor avea loc în **scurtă vreme.**"

Victor Iamandi / 6 mart.'34

▣ Legionari arestați la Jilava

▣ Goga - mișcarea legionară

" A doua chestiune .

În special **d.Goga** este o parte scumpă a sufletului său,
mișcarea aceasta naționalistă pe care d-sa persistă să o creadă
simbolizată de Garda de Fier ,

se ocupă din nou de arestări și a spus **ceea ce astăzi nu mai este exact,**
 că s-ar fi găsit **arestați în toate colțurile țării.**

Țin să spun că **numărul arestărilor este foarte mic , foarte redus,** în proporție cu ceea
 ce a fost la început, iar **cu cât se apropie data procesului ,** cu atâta **numărul**
arestărilor se reduce.

Nicăeri în țară nu se mai găsesc arestați.

Aceia care se găsesc la Jilava , în momentul de față , sub **stare de arest,**
stau la dispoziția Consiliului de război al Corpului II de armată .

Instrucția , după informațiile pe care le avem, **este pe sfârșite ,**
 iar **judecata va avea loc în scurtă vreme.**[-----]

Vict.lamandi / 6 mart.'34

▣ Procesul unui complot

▣ Răspuns lui Argetoianu ș.a.

" **DI Argetoianu** ne dădea un sfat. Firește, d-sa , ca om practic ,
 care are o mare experiență de guvernare ,
era în măsură să ne administreze acest sfat .

[**aluzie ironică la măsurile represive luate de Argetoianu când era la Interne ,**
mai ales , procesul anticomunist din Dealul Spriei ...]

De ce n-am făcut **judecarea procesului** [asasinilor lui Duca] în 15 zile ,
 iar **restul proceselor ,** dacă ar fi fost mai multe , **să le judecăm numai târziu .** Întâi ,
 este un principiu elementar de drept : **nu putea fi decât un singur**

proces ; întreaga Gardă de Fier - și aici este eroare capitală pe care o faceți
dvs ,atunci când la tribună , sub pretext că apărați libertățile publice încălcate de noi
- aici este greșala dvs ,întreaga mișcare a Gărzii de Fier trebuie dusă în fața justiției .

Pentru că mișcarea aceasta a Gărzii de Fier , chiar în momentul de față ,
se găsește în situația de a pregăti o continuare a acțiunii sale ,

pe aceeași cale a revolverelor, a bombelor , și n-ași dori ca viitoarele victime ale
acestei acțiuni teroriste să fie dintre dvs (C.Argetoianu întrerupe) Nu vă răspund dvs
 personal, **am vorbit în genere și aceasta este convingerea mea personală .**

N-ași vrea să anticipez asupra justiției, care va avea să se pronunțe peste câțeva vreme,
 ca să vă arăt **programe scrise, nenumărate echipe ale morții pe care le au,**
 să vă aduc **fotografii , piese în natură, revolve , boxuri, petarde,**
e vorba de adevărate laboratorii .

Cum vă închipuți dvs că noi putem lua numai pe cei trei asasini , cari au împușcat ,
 să zicem a împușcat **Constantinescu și ceilalți doi,** aceștia sun vinovații ?

Nu aceia sunt cei mai vinovați . Este complot , dle Argetoianu , și vei avea ocazia ,
 în fața justiției , să-ți dai seama de această situațiune." [-----]

Vict.lamandi / 6 mart.'34

▣ Dificultățile investigațiilor

▣ Răspunderea partidelor politice

▣ " Polițele " către Nae Ionescu

(Madgearu, Goga, Argetoianu, Iamandi ș.a.)

Și onoratul **d Madgearu** pune întrebarea **cine ordonă liberarea** deținuților și **cine arestarea lor ?**

" **Vă dau un singur răspuns : justiția** . Aceasta este justiția pe care o avem și are asupra ei **întreaga sarcină a punerii la punct** a acestei chestiuni.

Nu s-a putut termina procesul , așa cum ați vrut dvs , **pentru că este mult mai larg decât credeți dvs** . Și sunt convins că , **în fond, dvs vă dați seama de toate aceste dificultăți pe care le au organele respective ale justiției militare** ,

ca să pună la punct întreaga problemă . [-----]

" **Încât noi vom rămâne aici** și vom face ceea ce ne vor ajuta puterile să facem , dar , deocamdată, **vom apăra ordinea** , așa cum înțelegem noi să o apărăm , și **nimeni în momentul de față nu este mai în drept** , n-are **o mai mare autoritate** decât noi , de a-și face datoria în această direcțiune , fiindcă **noi am pus la baza apărării ordinei , cel mai greu sacrificiu** pe care putea să-l dea cineva .

"**Dați-ne dreptul și concedați-ne autoritatea** pe care trebuie să o avem , **de a repara ceea ce s-a făcut cu memoria lui Duca** ,

și **de a repune statul acesta** într-adevăr **pe calea normală** a unei **dezvoltări firești** , pe care **dvs ați încercat să o zădărniciți în momentul de față** . "

Gr.Iunian / Virg.Madgearu / Replici / 6 mart.'34

▣ **Respinge acuzațiile**

▣ **Desființarea stării de asediu !**

- **Gr.Iunian : " Învinuirea pe care a adus-o guvernului este tocmai)de a se amesteca în chestiuni care privesc exclusiv instanțele judecătorești.**

În cazul de față, **instanțele de militare de urmărire au dispus eliberarea lui Nae Ionescu și apoi au justificat rearestarea lui** pe motiv că **d. ministru al Apărării Naționale [gral Uică] nu semnase ordinul de liberare .**

Or, dl ministru , ca organ de cercetare militară , nu avea ce căuta în această chestiune.

Cât despre **acuzația ce mi se aduce** că eu, protagonistul programului radical , **vin să susțin Garda de Fier**, răspund : **nu apăr Garda de Fier, ci anume drepturi** care trebuiesc apărate cu sfințenie ; între acestea , este **dreptul de a fi judecat de judecătorii tăi firești.**"**De ce guvernul nu ridică starea de asediu ?**

- **Iamandi : Suntem în măsură să cunoaștem mai bine situația decât dvs.** Această situație ne impune **să luăm anumite măsuri. Starea de asediu**, este una din ele .De altfel, **starea de asediu nu stânjenește** pe nici unul din **oamenii care merg pe o cale normală** , cinstită. **De starea de asediu se plâng acei care nu pot să lucreze la lumina zilei** și în fața cărora se ivesc piedici prin măsurile acestea .

[-----]

-**Iunian : El n-a venit să apere un om , ci ordinea.** În această privință socoate că **menținerea în arest a unor oameni împotriva cărora nu s-a dat mandat de arestare** , îi poate determina pe **aceștia să recurgă la mijloace de apărare proprii**

-**Virgil Madgearu :Cât privește aprecierile lui Iunian , " Nu mă interesează niciodată părerile lui Titircă Inimă Rea al politici românești "** (**ilaritate**)

Iorga / Iunian , Argetoianu , Goga , Madgearu interpelare 6 mart.'34

56.) **Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Regimul PNT**

▣ **Armata**

▣ Politica industriei de apărare

"Prea se spune acolo ușor [în **Declarația PNT**] de către PNT că **fraza aceasta** din Mesaj și fraza din proiectul Adresei de Răspuns la Mesaj, **este un simplu angajament retoric** și reprezintă **un simplu examen de elocvență** ; **prea se spune acolo ușor ce a făcut PNT pentru armata acestei țări.**

Sunt lucruri care nu se pot aduce în discuția acestei Camere , în mod public.

Nu vă voi prezenta acum statistici și nu vă voi prezenta documente.

Starea în care se află armata noastră , toți oamenii de răspundere o cunosc.

Dar, raportându-mă la tot **ce a însemnat politica industrială a PNT** ,

am să amintesc aici numai câteva lucruri .

"Politica armamentului - practică la noi - prevedea întâiu încurajarea industriei metalurgice de război ; prevedea încurajarea industriei de avioane și prevedea o politică de preparare a mijloacelor noastre de apărare , în materie de război cu gaze.

"Îmi aduc aminte de ședița aceea , când - de pe banca rămasă pe veci pustie - fostul nostru președinte , regretatul Ion Duca ,

a ridicat chestiunea armamentului și a făcut procesul PNT .

"Noi am făcut , în 1928, o politică precisă , hotărâtă, în această privință, am aruncat bazele industriei de război, și în materie de avioane și în materie de munițiuni.

Au fost poate unele greșeli. Datoria dvs era de a repara detaliile , în tot ce era eroare , de a menține însă linia generală. N-ați făcut-o . **Ați declarat război acestei politici , ați dezarticulat și dărâmat** tot ceea ce reprezenta posibilitatea noastră de apărare națională.

Nu am decât să mă refer la **fabrica de munițiuni Copșa -Cugir,**

ca să vă reamintesc că **utilajul ei , în valoare de peste 200 milioane lei ,**

a fost lăsat în rada portului Constanța timp de 5 ani [!!!]

N-am să reamintesc) **războiul pe care l-ați declarat industriei de avioane și a celor de război cu gaze .**

"Aici găsim tot sectarismul practicat de PNT în politica lui. "

[----- **statul "țărănesc" - statul " armoniei sociale "** -----]

"Iată de ce , d-lor, **sectarismul dvs îngust , elocința aceasta facilă și electorală**

a " industriei parazitare " , noi o considerăm literatură de manifest electoral,

dar **refuzăm d-lui Madgearu insulta de a crede că este elaborarea cugetării d-sale politice** "Eug.Titeanu / 6 mart.'34

57.) **M S R Carol II** , cuvântări , primirea Răspunsurilor la Mesaj , 9 mart.'34

/ Delagația Camerei / Delegația Senatului /

("Universul " , 11 mart.'34 ; "Lupta " , 10 mart.'34 + **foto Regele Carol II**)

[**LD : cele două cuvântări vor fi citite în Cameră și Senat de către președinții respectivi Sublinierile, subtitlurile , LD]**

MSRegele a primit , succesiv, delegațiile Corpurilor legislative care au adus

Adresele de Răspuns la Mesaj.

Carol II / 9 mart'34

▣ Răspunsul la Mesaj al Camerei Deputaților

" Domnule președinte, domnilor deputați,

Cuvintele pline de o adâncă pricepere a nevoilor de azi ale României ,

prin care **adunarea deputaților răspunde la Mesajul Tronului**, sunt pentru Mine

un semn că sesiunea actuală a corpurilor legiuitoare va fi folositoare pentru țară.

[-----]

Carol II /Armata

" Cu aceeași bucurie văd **grija ce sunteți hotărâți să dați scumpei Mele oștiri .**

Ea întruchipează în cel mai înalt grad virtuțile strămoșești ale neamului :

credința în Domnitor, dragostea desăvârșită de Patrie ,

spiritul de jertfă și de disciplină neprecupețită.

Prin aceasta , ea nu este numai **pavază graniței .**

dar și **o veșnică școală morală cetățenească.**

Iată de ce , **sunt totdeauna atât de legat de dânsa** și sunt profund mișcat când văd că

Țara , prin reprezentanții ei, este hotărâtă de a o întări , în așa fel,

Încât să devie **un instrument perfect și înzestrat** , după toate cerințele de astăzi.
Oștirea pe uscat , pe mare sau în aer , ne este **cea mai sigură garanție**
 că vom putea menține idealul nostru de pace "
 Carol II / 9 mart.'34

58.) Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34

Victor Antonescu (ministr.Juстиției) ; **H.Aznavorian** (raportor)
Armand Călinescu (PNT) ; **Gh.A.Cuza** (LANC) ; **P.Petrescu** (PRȚ -Iunian)
C.Argetoiianu (Un.Agrară) ; **I.Petrovici** (PNA-Goga)
H.Aznavorian - concluzii ; **Vict.Antonescu** - concluzii

58a) Gh.Cuza / 13 mart.'34 , retro'33

" **Legea votată împotriva comuniștilor și determinată de complotulș acestora , s-a întors ulterior în mod sistematic împotriva noastră.**
Avea drptate socialistul de acolo care îmi spunea **că legea se va întoarce contra noastră.Câteva exemple :**

La 9 iunie 1933 , sediul nostru de la Iași a fost cu desăvârșire distrus , cei **91 cuziști** blocați înăuntru , asaltați cu **bombe lacrimogene** , de **3 companii de soldați de linie** , comandați de un maior , din **ordinea unui comisar regal** , colonel din Iași . Iar când am intervenit , ca să opresc sălbăticiile , **generalul Ionescu** (comandantul stării de asediu din Iași , în lipsa comandantului Corpului IV armată) , mi-a răspuns , prin telefon , că nu are a interveni , ci , dimpotrivă , a **întărit trupele cu încă 2 companii** . Am avut , cu această ocazie , de înregistrat **14 răniți** , dintre care 3 au fost spitalizați ; **91 de arestări** ; **înscenarea unui proces** care , în mod firesc , s-a soldat cu **achitarea membrilor** , deoarece **Consiliul de război a constatat nevinovăția lor**

La 22 august 1933 , într-un turneu de conferințe propagandistice în Transilvania , aflându-se **la Mediaș** , în fața unui **public compus din germanii** din localitate , s-a pomenit - la mijlocul conferinței - cu **un comisar de poliție** în civil , întovărășit de câțiva agenți , care i-au notificat **să-și întrerupă cuvântarea** . El a refuzat , și-a terminat cuvântarea dar ... **înapoiat în camera de hotel** - împreună cu deputatul **Nichifor Robu** (cu soția) , **Urziceanu** și alți câțiva intelectuali ... a tăbărât asupra lor **un pluton de soldați , comandați de același comisar civil** , au lovit-o pe dna Robu , iar **pe el , Urziceanu și alți șase , i-a arestat** , i-au dus la temniță , le-au smuls cămășile , și , după o noapte de coșmar ... a doua zi i-au eliberat !

Astă vară , colegul nostru , **deputatul Ciolac** , pentru simplu motiv că **venise la Cameră îmbrăcat în uniforma batalioanelor de aslt cuziste** , a fost **arestat manu militari** , de către 2 comisari regali colonei . **A trebuit să mergem cu toți la Prefectura de Poliție , să ne constituim arestați** , în frunte cu președintele suprem , dl ACCuza , pentru ca , **la ora 11 noaptea , dl gral Uică** , care atunci era comandantul Corpului II armată , astăzi ministru , **să bunevoiască a dispune să fim puși în libertate** . **Lui Ciolac i s-a dresat un proces** , care **s-a terminat în febr.'34 cu ... achitarea** .

-**dr.M.Macavei** : de ce nu ați făcut interpelări pe această chestie ?

-Gh.Cuza : N-am mai apucat să aducem protestele , deoarece Parlamentul era în vacanță , iar apoi a fost dizolvat . Dar numai no știm ce am pățimit !

Am putea să vă aducem exemple cu sutele . **Asta a fost starea de asediu !**

Gh.Cuza / 13 mart.'34

▣ **Sub starea de asediu a PNL**

▣ **Practicile justiției militare**

În ziua de **8 martie'34** , a primit **o citație** chiar în incinta Camerei , care glăsuia : **< noi , căpitan Țintu Ioan** , raportorul Consiliului de război permanent , al Corpului II Armată , cerem ca **dl Gheorghe Cuza , să compare înaintea noastră** , de îndată , la ora 8 dimineața , pentru a depune în persoană asupra celor ce va fi întrebate , **ca informator** . >

Veți spune dvs , că , ca informator , te poți duce sau nu . Așa ar fi . Dar citația se termina stfel : < Informatorul chemat este prevestit prin aceasta că , **în caz de refuz** , de a se

conforma prezentei citații , **va fi constrâns prin forța publică** , conform art. 97 din codul de justiție militară . >

-Mihail Gele : Aș este procedura .

-Gh.Cuza : După cât știu eu, **parlamentarii au imunitatea lor** , tocmai pentru a avea posibilitatea să spună aici , nestânjenit, părerile .

-Mihail Gele : Dvs nu sunteți invinuit de ceva , sunteți chemat să depuneți ca simplu informator.

-Gh.Cuza : A adus acest exemplu ca să le arate **unde se poate ajunge când se dă în mâna militarilor aplicarea legilor excepționale.**

" De aceea, vă zic, **lăsați pe militar acolo unde este. Lăsați această instituție fundamentală a statutului la scopurile ei ideale**, neștirbită, neatinsă, și neântinată de politica de toate zilele ,

lăsați pe militar la menirea lui adevărată ,aceea de a asigura **securitatea frontierelor** , pe de o parte, de a fi **o rezervă** a păstrării liniștii publice înăuntru, **în cazuri extreme.**

Cum vreți dvs să mai fie o sancțiune pe care să o așteptăm mâine poimâine de la militar, când **dvs îl smulgeți și îl trageți în mijlocul acestor lupte și frământări intestine ?**

Cum vreți dvs ca acest militar, care , prin menirea lor, trebuie să fie dâr și hotărât, care nu cunoaște decât un consemn și acel consemn este lege pentru el ?

Aveți la îndemână îndeajuns de multe legi , aveți la îndemână **toate instanțele obișnuite,**

nu aveți nevoie să recurgeți la armată , așa cum Constituția vă dea dreptul , **numai în cazuri extrem de grave.**

-dr.M.Macavescu : Dar dacă de pe urma instanțelor, se dărâmă statul ?

-Gh.Cuza : Nu socotim că împrejurările de azi **pot să aducă o atât de grea măsură.**

[-----]

-Voce PNL : Vă plac numai uniforme militare , cu care **îmbrăcați batalioanele dvs de asalt .**

-Gh.Cuza : Noi, ceea **ce admirăm la uniformă** , este mândria acestei țări . [-----]

Străinătatea ar trebui să aibă un pic de **respect față de uniforma unei țări** , pentru a ști că granițele ei sunt bine apărate .**Vreți să ajungem ca armata mexicană** : la guerile de partizani ?

Acolo sunt 3 generali la un soldat ; iar din cei 3 generali , 2 sunt conspiratori pretendenți la președinția Republicii . **Lăsați armata la ce este ea.** [-----]

Obligând armata să intervină în asemenea împrejurări, nu faceți decât să o puneți în contradicție cu însuși sufletul ei. **Dacă îndreptați armata împotriva concepțiilor internaționaliste și a comunismului, suntem perfect de acord : aceasta este menirea ei.**Dar dacă dvs impuneți oștirii - care trebuie să aibă , în adâncul sufletului , înfaptă credința naționalistă - **să ia atitudine și să persecute elementele naționaliste** , aceasta însemnează **a o pune în contradicție evidentă cu însăși țintele ei ideale și cu îndatoririle ei de păstrătoare a patriotismului național "** (**aplauze LANC**)

Gh.Cuza / 13 mart.'34

58 b) P.Petrescu (PRȚ -Iunian) (p. 767 - 768)

// starea de asediu // //justiția militară - justiția civilă //

P.Petrescu / 13 mart.'34

▣ **Justiția militară**

▣ **Neîncrederea în instanțele cu jurați .**

▣ **Procesele legionare**

[LD : pe lângă explicația juridică de fond, atenție ! : se făcea uz de o lege existentă din 1864 , de pe vremea lui Cuza !

În rest, chichițe avocațești pentru demonstrații politice .]

Proiectul dvs spune (aliniat 3) :

< **Procesele începute în cursul stării de asediu înaintea tribunalelor militare , rămân în competența acestor tribunale** , până la pronunțarea hotărârii definitive.>

La **art. 9 al legii din 1864** , la care dvs vă referiți , există o accentuare mult mai puțin colorată a acestui articol , deoarece **se spune pur și simplu că acțiunile începute**

vor continua tot de instanțele de judecată militare .

Însemenează că : de vreme ce autoritățile militare au început unele cercetări , este bine ca ele să le continue.

Era căutată de legiuitor o scăpare , un mijloc de găsire a unei continuități , până la terminare . **Dvs nu v-ați mulțumit cu menținerea aceluia articol ;** deși vorbiți aici de legea din 1864 , **ați conturat definitiv intenția dvs.**

Trebuie să recunoașteți că , așa cum este redactat acest articol , **pare a arăta o neîncredere a dvs în instituția Curților cu Jurați ,** și **mai pare** a arăta , **nu prea o suficientă încredere în executarea ordinelor** pentru păstrarea liniștii publice în țară **de către parchetele** din tot cuprinsul regatului. **Dar mai este un rău :** arătați prin redactarea aliniatului împlicinat , **că instituțiile militare de judecată ar părea** ceva și **mai ferme dar și mai docile.** **Afirmarea acestui gând,** este **în detrimentul prestigiului instituției.**
P.Petrescu / 13 mart.'34

58 c) C.Argetoianu (Un.Agrară) (p. 768- 769)

De ce nu va vota legea :

" **Al doilea motiv** [-----] este că **nu cred că este bine ca răspunderea represiunii sau răspunderea înfruntării anumitor curente , să fie aruncată** totdeauna, de pe umerii organului care poartă răspunderea , și care este guvenul, asupra altui organ sau factor , în cazul de față **asupra armatei .** Nu văd de ce **răspunderea** unei politici îndrumată de guvern nu poate **să o ia guvernul ,** care dirijează , **ci trebuie să o ia armata , care ascultă dar nu dirijează."**

C.Argetoianu / 13 mart.'34

Legea stării de asediu / 13 mart.'34

59.) Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia , 10 mart.'34

(" Dimineața " , an III , nr. 9781, 20 mart.'34)

[LD : Pe baza acestui **Ordonanțe definitive (Referat)**

și pe baza Concluziilor Parchetului militar, Ministrul Apărării Naționale a semnat actul de dare în judecată și a stabilit data procesului

Din această ordonanță definitivă, ziarele au publicat , timp de o săptămână, diverse fragmente .

Am ales "Dimineața" pentru că l-a publicat în întregime.]

[LD : titlurile și subtitlurile nu aparțin documentului , fiind ale ziarelor și ale LD

Art. de lege justificative ; diverse articole la cele două legi **pentru reprimarea unor noi infrațiuni contra liniștii publice , Ordonanța** nr.5968/ 1933 și **I.D.** nr.3376/ 1933 .Text detaliat calculator : **fișier Garda de Fier**

Text integral , **vezi ziarul**

/ Inculpații / complotiștii / complicii / / Cercetări Tribunal Prahova - Tribunal Ilfov./

/ **Cercetări Consiliul de Război Corp II Armată /**

/ Garda de Fier : program ; planuri ; organizare ; mijloace de luptă /

/ atentate ; acțiuni teroriste ; înarmare ; echipele morții / complot / lovitură de stat /

/ CZCodreanu : amicii ; sfătuitoarii ; intelectualii ; presa /

/ Încadrarea faptelor : asasinii ; complotiștii ; complicii / Pedepsele /

/ **Competența justiției militare /**

Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia

" Luna martie 1934.

Noi, **general Bădescu Ilie** , raportor special , și maiorul **Michail Vasile** raportor titular al cabinetului 3 instrucție de pe lângă Consiliul de război al Corpului II Armată .

Având în vedere **ordinul de urmărire nr. 5** din 25 ianuarie 1934,

al ministerului Apărării Naționale (dosar nr.... 1934 , fila...)

prin care **s-a deschis acțiune publică în contra :**

[-----]

Ordonanța defiiitivă / 10 mart.'34

▣ **Cercetările din Prahova**

Desesizarea Tribunalului Prahova

[-----]

Parchetul Tribunalului Prahova, prin rechizitoriul introductiv nr. 24.566 din 31 dec.1933 , a trimis cazul la instrucție la **Cabinetul II Instrucție al Tribunalului Prahova**, care prin **Ordonanța din 4 ian.1934**, pentru motivul că **asasinatul a mai fost încercat și complotat în București [!!!]** , și pentru faptul că **toți inculpații au domiciliul în București**, **se desesizează în favoarea Tribunalului Ilfov**.
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Cercetările Tribunalului Ilfov.

▣ Cercetările și desesizarea Tribunalului Ilfov

[-----]

Tribunalul Ilfov continuă cercetările până în ziua de **16 ianuarie 1934**, cercetări ce formează **dosarul nr. 316 / 1934**, compus din **3 volume**, iar prin **Ordonanța din 16 ian.1934** , **declină competența** în favoarea **Consiliului de Război al Corpului II Armată** , pentru motivele că **asasinatul** contra primului ministru , **este urmarea executării unui program al organizației Garda de Fier**, reorganizată pe baze militare și cu program de **răsturnare a formei de guvernământ**, prin acte de violență și **aducerea la putere a unui guvern legionar** , concepții care au luat naștere , încă **din timpul vechii stări de asediu** , din 5 februarie 1933- 4 august 1933 , cât și prin faptul că **la data de 30 decembrie 1933**, instituindu-se **din nou starea de asediu** , în baza principiului că legile de competență au efect retroactiv, **instanța militară este competente a judeca** și faptele cari au determinat declararea stării de asediu , chiar dacă ele au fost săvârșite anterior declarării ei ." **Ordonanța definitivă / 10 mart.'34**

▣ Cercetările Consiliului de Război, Corp II Armată

" Consiliul de Război, al Corpului II Armată , astfel sesizat , din studierea dosarelor , cu instrucția urmată până la această dată , constatând că din acestea rezultă :

1. Că asasinatul primului ministru în seara zilei de 29 decembrie 1933 în Gara Sinaia, de către asasinii **Nicolae Constantinescu, Doru Belimace și Ion Caranica** - primul ca autor material și ceilalți doi ca complici -

a fost săvârșit de aceștia **nu din considerațiuni de ordin pur personal**, **ci în calitate de membri ai "Gărzii de Fier"** , în scopul arătat chiar de inculpați în declarațiile lor , **de a se răzbuna** nu în contra lui IGDuca , ci **în contra primului ministru al țării**,

pentru a răzbuna "Garda de Fier" pentru măsura luată de **dizolvarea acestei organizațiuni** , și pentru a răzbuna **omorârea și schinguirea membrilor** din "Garda de Fier " .

2. Că acest asasinat este urmarea unui complot , care a luat naștere **din înțelegerea ce ar fi avut loc** între **diferiți membri conducători** ai acestei organizații , după cum rezultă din **declarațiile inginerului Virgil Ionescu și actele găsite** la perchezeția făcută **la domiciliul generalului Cantacuzino** .

3. Că în cauză fiind implicat și un ofițer cu gradul de general , în conformitate cu art. 93 CJM, acțiunea publică urmând a fi deshisă de către **ministerul Apărării Naționale**, care urmează a numi **un raportor și comisar Regal special** , cu gradul de general, aduce la cunoștință domnului ministru al Apărării Naționale , care **prin ordinul de urmărire nr. 4, 5și 6 din 25 ianuarie 1934**, **deschide acțiune publică** în contra celor menționați mai sus , și numește **raportor special pe generalul Bădescu Ilie și comisar Regal special pe generalul Petrovicescu Constantin** ." **Ordonanța definitivă / 10 mart.'34**

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Competența justiției militare

[**LD** : foarte interesantă motivația : **plasarea complotului legionar** - ca pregătire , planuri etc . etc ... se produce în timpul guvernării PNTJ , sub starea de asediu introdusă în febr.'33 ... Lovitură de grație , capcană , găselniță , **pentru a solidariza și PNTJ la măsura judecării de către curtea militară .]**

Câteva considerente privind **competența Consiliului de Război al Corpului II Armată , de a instrui și a judeca procesul.**

"**Având în vedere** faptul de **atentat cu complot**, prevăzut și penat de art. 81 și 87 din CPC, **stabilit în sarcina inculpaților menționați în această ordonanță definitivă, își are origina în anul 1933 , când Garda de Fier s-a reorganizat pe noi baze,** când s-a luat întreaga înțelegere **de a se atâta război civil și a se săvârși omoruri și jefuiri** în orașe sau sate , **constituindu-se în cete , denumite "echipe ale morții" , legate cu jurăminte solemne cu scopul unic de a pune mâna pe conducerea țării , prin mijloace violente** pentru realizarea planurilor lor ;

" **Având în vedere** că această **concertare ilegală și periculoasă ordinei publice și siguranței statutului** a fost **pusă în diferite ocazii în aplicare** , în timpul alegerilor din primăvara anului 1933 ;

"**Având în vedere** că acest **fapt de atentat cu complot a fost comis în București** , unde era **sediul organizației Garda de Fier** ;

"**Având în vedere** că în acel timp **în București era în vigoare starea de asediu** , autorizată prin **legea din 4 februarie 1933** și I.D. no 201 din **4 februarie 1933** ;

" **Având în vedere** că **complotul , după doctrină și jurisprudență , este o infracțiune continuă** , durând atâta vreme **cât persistă înțelegerea criminală** (pastion și Papadopol , Cod Penal , Adnotat , pag. 157) și că **atari infracțiuni au durat în tot timpul acelei stări de asediu** , luând sfârșit la 4 august 1933 . (M.O. no 29 din 4 -II - 1933)

"**Având în vedere** că , prin **legea stării de asediu din 4 februarie 1933, crimele și delictele în contra siguranței statutului se cercetează și se judecă de tribunalele militare** ;

" **Având în vedere** principiul **tempus regit actum** - atât de vechi și încontinuu în vigoare în orice legislație de orice natură , **conform căruia competența instanței se regulează după momentul comiterii infracțiunii** ;

"**Având în vedere** că în **Codul Penal** , între **crimele și delictele în contra siguranței statutului** sunt prevăzute **și cele definite și sancționate de art. 81 și 87 CPC** ;

" **Având în vedere** că **celelalte fapte** **pute** în **sarcina celorlalți inculpați** , prin **ordinele de urmărire emise de Ministerul Apărării Naționale și Corpul II Armată** , specificate mai înainte , **sunt în strânsă legătură prin constituirea asociației "Garda de Fier "** , prin înțelegerea prealabilă cu privire la scopul și și mijloacele de realizare ,

ele fiind o consecință a cauzei prime și deci în legătură de corelațiune cauzală ;

"**Având în vedere** că astfel **aceste fapte formează un tot indivizibil ca și însăși organizația "Garda de Fier "** ;

" **Având în vedere** art. 222 din Procedura Penală , **care definește principiul conexității** și că **toate faptele imputate tuturor inculpaților sunt conexe** ;

" **Având în vedere** că **aceste fapte , cu caracter de violență , teroare, și anarhie** , primejduind nu numai ordinea ci și liniștea publică , dar și însăși existența statutului - au determinat **proclamarea stării de asediu** prin I.D.no 3376 din 30 decembrie 1933 ;

"**Având în vedere** că **doctrina și jurisprudența consacră principiul că starea de asediu** , conform naturii sale, **este un fapt preexistent actelor pe care le proclamă și** , ca atare , **competința tribunalelor militare se extinde nu numai asupra faptelor posterioare** , dar **și asupra faptelor anterioare** cari stau în strânsă legătură cu faptele cari au determinat-o ; (Co Sur le C.J.M. par MPPradier .federe , p 111)

" **Având în vedere** că **legea stării de asediu este o lege de procedură și** , ca atare , **are efect retroactiv**;

" **Considerând** că , în aceste condițiuni, **toate faptele imputate inculpaților** - fapte care au determinat proclamarea stării de asediu din 30 decembrie 1933 -

sunt de competența Consiliului de Război al Corpului II Armată , în **jurisdicția căruia s-a luat rezoluția criminală a complotului**

și s-a activat pentru realizarea ei ,

și unde s-au comis toate faptele ce stau în corelațiune cauzală cu complotul ; "

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

60) Actul de acuzare a Gărzii de Fier, [**Ministerul Apărării Naționale**] , 15 mart.'34

Fixarea procesului (19 mart.'34) ; **Implicații** în proces. **Eliberații**.
("Universul" , 16 mart.'34) **Text integral -fișier Garda de Fier**

D.g-ral Uică, ministrul Apărării Naționale,
primind actul de acuzare al d-lui **g-ral Bădescu**,
Raportul special al instrucției asasinatului de la Sinaia,
[**Vezi mai jos, Ordonanța definitivă din 10 martie**]
precum și concluziunile parchetului militar ,
date de dl **g-ral Petrovicescu** , comisar regal special,
a semnat ieri dimineața Ordinul de dare în judecată
pentru **faptele prevăzute** în dreptul fiecăruia , după cum **urmează** :

▣ **Au fost trimiși în judecată sub stare de arest :**

/ [**7**] **Corneliu Zelea Codreanu** (în lipsă) , gral rez.G.Cantacuzino -Grănicerul ,

[-----] - **pentru faptul de complot** ,

prevăzut și penat de art. 81 , combinat cu art. 87 cod penal .

/ [**3**] **Nicolae Constantinescu , Dumitru Belimace , zis Doru Belimace, Ion**

Caranica , pentru **atentat cu asasinat** și **complot** și **contravenție** la legea pentru portul
armelor ./ [**35**] [-----] - pentru faptul prevăzut și penat de **art.1** , din **legea**
pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice (asociatie și complot)

/ [**4**] [-----] - pentru faptul prevăzut și penat de **art. 5** ,

din **legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice**,

aceștia dovedindu-se **a fi fost curieri** ;

/ [-----] pentru faptul prevăzut și penat de **art. 4** din **legea pentru reprimarea**
unor infracțiuni contra liniștii publice, furnizând materiale (petarde)

/ [-----] , pentru faptul prevăzut și penat de **art. 13** din **legea pentru reprimarea**
unor infracțiuni contra liniștii publice ;

/ [-----] , pentru faptul prevăzut și penat de **art. 1** din **legea pentru**
reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice (asociatie și complot)

/ Astfel fiind, **au fost trimiși în judecată 52 de inculpați**,

din care 49 în prezență și 3 în lipsă.

▣ **Puși în libertate**

G-ral Uică , a semnat **Ordinul** pentru **scoaterea de sub urmărire și punerea în**
libertate a d-lor **prof.Nae Ionescu , prof.Dragoș Protopopescu , dr.Nicolae Roșu** ,
Gh.Racoveanu și sublocot.Horia Codreanu.

▣ **Procesul**

A fost fixat pentru luni, **19 martie , ora 8 dimineața**, când vor începe dezbaterile
în fața **Secției a II-a a Consiliului de război al Corpului II Armată**.

Completul de judecată va fi alcătuit din **5 generali judecători** ,

acuzarea fiind susținută de **g-ral Petrovicescu** , comisar regal special ,

asistat de col.**Romulus Hotineanu** , comisar regal permanent .

▣ **Regimul deținuților**

Comandamentul **Corpului II Armată** comunică :

Toți **deținuții** care au rămas sub stare de arest (49) și urmează a fi judecați ,

pot fi vizitați la închisoarea Jilava , **de familie , rude și avocați**,

cu permisia comandantului închisorii .

Din 19 martie , când începe judecata , vor fi încartiruiți în cazarma Malmaison ,

și vor putea fi vizitați în orele dintre ședințele de judecată .

▣ **Accesul publicului la proces**

("Lupta " , 20 mart.'34)

Serviciul cenzurii prese a dat următorul **Comunicat** :

" Luni, 19 martie, ora 8 dimineata urmând a începe **la Consiliul de Război al Corpului II Armată , judecarea asasinilor** fostului prim ministru IG Duca **și a membrilor Gărzii de Fier,**

Consiliul a fost nevoit să ia , în privința posibilităților de acces a publicului, **măsurile dictate** de împrejurarea excepțională că **numărul inculpaților și al avocaților aleși, întrece cu mult capacitatea de acces a publicului în sala de sedință existentă.**

"Față de această situație , **toate permisele eliberate până în prezent de Consiliu, se anulează , urmând a se elibera alte permise** , prin cabinetul d-lui subsecretar de stat Victor Iamandi, la Siguranța Generală a statului , cu începere de la 8- 8,30, dimineata, pentru **famiile inculpaților, avocați și ziaristi** . Având în vedere , însă, lipsa de timp material, pentru emiterea acestor noi permise, **rămân valabile pentru ziua de luni numai permisele ce s-au eliberat avocaților aleși ca apărători** , urmând ca **și acestea să fie preschimbate** în cursul zilei de luni , tot de ministrul de interne , prin intermediul Consiliului de Război, spre a se putea elibera **numai acelor domni avocați care au fost decrați apărători aleși**, cu îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 103 din Codul Justiției Militare. **Ziarele sunt încunoștiințate că vor face singure** , prin reprezentanții lor, **darea de seamă privitoare la proces**, supunându-se, însă, normelor în vigoare pentru presă . Acuzarea , stabilirea procesului / 15 mart.'34

61) Procesul Gărzii de Fier , 19 mart- 6 apr.'34

// Consiliul de Război // comisari regali // generali -judecători // general inculpat //
// generali -martori // interogatorii // sentința // **Vezi integral fișier Garda de Fier.**

("Facla" , "Dimineata" , "Lupta" , "Universul" , "Adevărul" , "Lumea Nouă" ,)

[LD : nu am procesul zi de zi. Am selectat acele interogatorii , mai importante din p.d.v. istoric. Față de **Ordinul definitiv și Actul de acuzare** , procesul se desfășoară straniu ... dând impresia unor lungi confesiuni și declarații de bună purtare , fără a se mai discuta deloc fondul problemei .

Trebuie coroborat cu **documentele eminate de Garda de Fier - vezi fișier I]**

▣ Ziua a III - 22 martie : interogatorii CZ Codreanu , g-ral Zizi Cantacuzino-Grănicerul

" Se repetă procedura din primele două zile: **acuzatii sunt aduși în trei grupuri** . În ultimul : **Constantinescu, Belimace și Caranica** .

La ora 8,35 se deschide ședința .Sunt continuate interogatoriile începute la șed. precedentă .

-Președinte , g-ral Ignat : Ce aveți de spus în apărare ?

CZ Codreanu / 22 mart.'34

[-----]

Am fost acuzați că reprezentăm o mistică .Acceptăm. Acceptăm deci mistică. Respingem însă ideea de complot. Noi lucrăm pentru viitor , nu pentru prezent. Deși cel mai bătrân dintre noi , **generalul Cantacuzino** , este **cel mai tânăr legionar ")** (Facla) "**În ceea ce privește complotul , îl respingem** , pentru că noi nu lucrăm pentru prezent . **Nu dorim să guvernăm acum** , pentru că nu suntem pregătiți. Ne dăm seama că **suntem tineri. Noi facem o operă de educație** pentru viitor. Complot înseamnă dorința de a guverna acum ; de aceea, **repet : resping ideea de complot. Dar complotul - în ordonanța definitivă - reesă din scrisorile generalului Cantacuzino** . Dar , d-sa , este **cel mai tânăr legionar** , pentru că nu **se înscrisese în Garda de Fier decât de 10 zile**. S-a găsit la generalul Cantacuzino **o listă de cabinet** , dar făcuse d-sa , așa , **un guvern pe hârtie** în care figurau ca miniștri d-nii Nichifor Crainic , ing.Mareș și d-sa ,își lua trei ministere ...**Nu se poate pune bază pe această notiță** , și să se tragă concluzia **că a existat un complot** . **Dacă , însă , va fi să pedepsiți pe cineva, să ne pedepsiți pe noi. Noi suntem vinovați ; dl general Cantacuzino, nu "**(Dimineata)

[-----]

" În Ordonanța definitivă se insistă asupra limbajului meu.

Limbajul meu este limbajul unui om politic comun.

Este o **reminiscență a educației militare** pe care am făcut-o în școala militară , și care mi-a rămas și acum. (Dimineața)

" Am fost elev la liceul militar Mânăstirea Dealului .Din această cauză mi s-a altoit în limbaj o nuanță de vocabular milităresc , de care nu mă pot dezbara.

[-----]

"Descoperit de poliție, m-am refugiat la d.general Cantacuzino.

La 6 dimineața, **d.general m-a trezit să mă anunțe că Virgil Ionescu este arestat . și că în provincie s-au făcut , de asemenea , numeroase arestări. Am scris atunci două ordine .Unul către legionari , fixându-le cui să-și dea voturile .**

Și un al doilea , în care-l numesc pe d. general Cantacuzino , succesorul meu la comandă.[-----]

CZCodreanu / 22 mart.'34

- g-ral Petrovicescu (comisar regal special) : Când ați luat legătură cu d.g-ral Cantacuzino ?

- Acuzat : "L-am cunoscut în parlament , când făcea politică cu Grigore Filipescu. Ne-a propus o combinație cu Grigore Filipescu , cu care am stat de vorbă , dar nu despre această chestiune. Înainte de alegeri a venit la mine dl g-ral Cantacuzino care mi-a spus :< Măi băiete , am terminat-o cu Grigore Filipescu .Dar n-am venit să candidez la tine,ci atunci când s-o desființa organizația ta, să facem alta. >

Eu i-am oferit totuș să candideze în câteva locuri pe listele mele.

-Președ. g- ral Ignat : Cu cine ați plecat din str.Pescari la d.gral Cantacuzino ?

- Acuzat : Cu Niculeta Niculescu și cu Rafailescu

-Cine te mai vizita ?

- Acuzat : Alți camarazi

- Purtați de obicei arme ?

- Acuz.: Am avut un pistol

- Dar petarde ?

- Acuz: Am avut două .După ce am plecat din str.Pescari le-am lăsat acolo

Nu știu precis.[-----]

Gral Zizi Cantacuzino -Grănicerul / 22 mart.'34

("Facla" și "Dimineața " : relatări aproape identice .)

Dezbaterile au continuat la ora 4 a.a., când președintele de Consiliu a luat interogatoriul d-lui general Zizi Cantacuzino -Grănicerul.

Inculpatul se ocupă de la început de **ideea complotului , susținând că ea nu coresponde realității** . Se scuză că nu poate cita din dosar numerotarea fiind diferită de la un dosar la altul.face numeroase incursiuni în domeniul amintirilor personale , pe care nu le redăm întocmai.

Citează un art. din "Revue de Deux Mondes" ,semnat René Pinon , referitor la **Garda de Fier .În chestiunea asasinării lui Duca, crede că , dacă ar fi avut posibilitatea să-l vadă înainte pe Duca, ar fi putut evita drama.**

În ce privește **politica externă, se apără de acuzația de a nu fi francofil.**

Comentează scrisorile personale , destul de cunoscute , din ziare.

Revine asupra **scrisorii care ar fi dispărut din dosar**, scrisoare pe care o numește "sparge capul " , după un termen pe care l-ar fi întrebuințat în cuprins.

Nu a făcut nici o amenințare, ci a trimis numai avertismente .

Nu a putut vedea pe IGDuca , pentru că nu i-a ușurat accesul ministrul Budurăscu .

Comentând **manifestele de propagandă electorală și modul de propagandă al Gărzii, susține că legionarii nu sunt "moftangii" , că el nu a simțit nici o dată că organizația ar purta numele " la politicianul voios" .**

În ceea ce privește antisemitismul, nu poate da un răspuns net.

Comentează un art. a lui Nicolae Iorga din "Neamul Românesc" , atăcând capitalul exploator.

-Comisar special Petrovicescu : cere unele lămuriri relative la unele articole , și , mai ales,la un Manifest apărut de Anul Nou (1933) .

-CZCodreanu : Nu răspunde (chestiunea se va lămuri la dezbateri)

-Comisar special Petrovicescu : cere lămuriri generalului Cantacuzino , privind scrisorile de la dosar, cu un caracter special de gravitate .

-Gral Cantacuzino : Sunt avertismente, nu amenințări.

Lucrul trebuie pus în seama **exagerărilor mele**, totuși, **cunoscând starea de spirit din asociația Garda de Fier, căutam să evit orice vărsare de sânge.**

[-----] **Ajunsesem persoană foarte importantă.**

Veneau toți la mine pentru voturi. Eu eram cu împărțeala. "

Spre sfârșitul ședinței se încinge o discuție aprinsă privind **legalitatea dizolvării**.

Comisarul regal Hotineanu cu avocații Cioc, Eugen Goga, Toma Dragu etc.

[**LD : este clar că din presa timpului nu voi scoate mare lucru. Cenzura și-a făcut datoria ! Ce-or fi înțelese contemporanii ?? Impresia este penibilă .**]

Procesul / Ziua a III-a / 22 mart.'34

▣ **Ziua a IV-a, 23 mart.'34**

("Universul " , 24 mart.'34)

Interogatoriile : **Virgil Ionescu, av.I.Clime, I.Hodoș, M.Stelescu, I.Z.Codreanu**

Protest avocați : **Gh.Banu, CRSturdza, Eugen Goga ș.a. privind cenzura**

Ședința se deschide la ora 8, 30, sub **președinția g-ral Ignat**.

În deschidere, **gralul Ignat arată că, deoarece CZCodreanu și g-ral Cantacuzino, au avut deplina libertate de a prezenta doctrina Gărzii de Fier, în ședința anterioară, roagă pe cei ce vor urma să nu mai facă asemenea expuneri, deoarece Consiliul este lămurit. Să se rezime la expunerea cauzelor proprii**.

[-----]

Protestul avocaților contra deformării dezbaterilor / 23 mart.'34

Hotărârea Consiliului de Război

[**LD : așa m-am hotărât eu să dau din "Universul "**]

-av. Gh.Banu : protestează contra modului cum unele ziare relatează dezbaterile procesului, **falsificându-le în mod tendențios**. Un ziar, redând depoziția lui CZCodreanu a scris că acasă la el s-au găsit grenade. Or, este cu totul inexact.

Cere Consiliului ca să dea un Comunicat sobru, dar absolut exact al dezbaterilor.

-av. CRSturdza (apărător) : protestează contra modului **cum a fost redată depoziția g-ralului Zizi Cantacuzino**. Cere să se intervină la cenzură, ca să se păstreze caracterul de obiectivitate al dezbaterilor.

-Gral Petrovicescu (comisar regal special) : **recunoaște că unele ziare fac exagerări în ce privește relatarea dezbaterilor**. D-sa citează ziarul "Universul ", arătând că **a reproduș exact dezbaterile. Dacă reprezentanții presei nu vor reda just dezbaterile, se va aplica art. 108 din Codul Justiției Militare, ridicându-li -se permisele**.

-av. Eugen Goga (apărător) : Dacă s-ar putea, ar fi de dorit ca, într-un **succint rezumat, să se dea ceea ce se întâmplă aici**, pentru buna și **justa informare a țării**.

-av. C.R.Sturdza : **Sistemul comunicatelor ar face un anumit joc**, opinia publică nefiind informată nici în acest caz.

Cere aducerea unui stenograf al apărării, pentru ca, având stenogramadezbaterii, să se restabilească adevărul în caz de falsificare.

-col Romulus Hotineanu (comisar regal special) : **sistemul comunicatelor nu e cel mai nimerit**, deoarece acestea ar putea fi și ele cenzurate, deoarece **între cenzură și justiție nu este nici o legătură**. Cere și d-sa să se redea exact dezbaterile în ziare.

-av. Eugen Goga : Ziarul "Țara Noastră " a fost suspendat pentru că, dintr-o greșeală de paginatie, s-au introdus 10 rânduri cenzurate, în timp ce **se permite ca ziarele din Sărindar să falsifice intenționat dezbaterile**.

Consiliul, deliberând asupra acestui incident, **cu unanimitate de voturi hotărăște : invită pe toți zariștii să redea just dezbaterile**, în caz contrar fiind obligat să aplice art.108 din Codul Justiției Militare ;

Comisarul regal permanent va face **o adresă la Cenzură**, pentru **a se lăsa liberă publicarea dezbaterilor**.

Apărarea va lua toate măsurile pentru a scoate note exacte asupra dezbaterilor.

protestele privind cenzura și ziarele

Se trece la continuarea interogatoriilor.

av.I.Clime / 23 mart.'34

" **Am luat cunoștință de moartea lui Duca din ziare**, în timp ce mă aflam la București. **Fiind sigur că voi fi arestat** deoarece eram membru al Gărzii, am luat trenul pentru C.Lung, spre a fi arestat la mine acasă, unde eram cunoscut. **Am fost arestat**, însă, în gara Titu.

Adus la Siguranță , mi s-au luat **declarații** , după ce ne sculau **la miezul nopții** .
Mi s-a arătat o declarație a lui Hodos - un tânăr care mă ajuta la scoaterea unui ziar -
și în care **se spunea că eu i-aș fi dat niște instrucțiuni cu privire la uciderea lui Duca**. Mărturisesc că **am rămas complet surprins**, mai ales că **el nici nu era legionar**.
Nu i-am dat nici o instrucțiune.

-g-ral Petrovicescu : Ce relațiuni ați avut cu prefectul jud.Muşcel ?

-Acuzatul : Nici un fel de relațiuni.

-g-ral Ignat : Pe atentatori l-ați cunoscut ?

-Acuzatul : **Am cunoscut pe Constantinescu și Belimace la Casa Verde**, unde am lucrat împreună.

-g-ral Ignat : Ce convorbiri ați avut cu ei ?

-Acuzatul : **asupra mersului construcției .**

Virgil Ionescu / 23 mart.'34 -----

Ion Hodos / 23 mart.'34

Acuzatul arată cum **a fost arestat și adus la Siguranță.**, unde a fost acuzat **că ar fi complotat pentru uciderea lui Duca.**

-col.Hotineanu : în legătură cu **depoziția lui Hodos** , spune că **acesta n-a fost bătut la Siguranță** , așa cum a afirmat .

S-a convins și Corneliu Codreanu că la Siguranță nu se bate,

În ce privește încercarea lui Radu Polizu , de a suprima cu un glonte pe Constantinescu, la Sinaia, Tribunalul Ilfov va desăvârși cercetările.

-----I-Hodos -----

av.Silaghy / 23 mart.'34

Povestește **peripețiile** prin care a trecut după ce **a plecat din închisoarea din Galați** [**campania electorală**] Afirmă că **nu are cunoștință de nici un fel de complot.**

- g-ral Petrovicescu : unde erați **pe 29 decembrie ?**

-Acuzatul : **Eram în București.**

-g-ral Petrovicescu : Dar pe 30 , unde te aflai ?

-Acuzatul : În str.Carolina 13.

- g-ral Petrovicescu : A venit cineva la d-ta pe 1 ianuarie ?

-Acuzatul : **Corneliu Codreanu cu d-na .**

-----av.Silaghy -----

preot I.Dumitrescu / 23 mart.'34

/ **Combate acuzația de complot**, ce i se aduce prin Ordonanța definitivă .

/ Povestește că , în mai 1933, dânsul a plecat cu un grup de legionari în Banat și Ardeal ,spre a ține întruniri. Denumirea de **"echipa morții"** dată acelu grup , **nu poate constitui ceva subversiv**, din moment ce **tribunalele din Arad și Alba Iulia ,au achitat pe legionarii trimiși în judecată.**

/ În iulie, **s-a dus cu legionarii să construiască un dig la Vișani.**

Au fost împiedicați de jandarmi.

/ A început în toamnă construirea **casei legionarilor de la Bucureștii Noi.**

/ În decembrie **a fost arestat la Storoișet** , unde se dusesse în **propagandă electorală.**

/ **Între 23 -29 decembrie a fost la g-ralul Cantacuzino.**

-Președ.g-ral Ignat : Pe atentatori i-ai cunoscut ?

-Acuzat : **Da, i-am cunoscut. Nu-mi închipuiam să săvârșească Constantinescu un asemenea atentat .**

Președ.g-ral Ignat : Când i-ați văzut ultima dată ?

-N-aș putea fixa ziua .Ne-am despărțit de la casa din Bucureștii Noi.

-De când ești afiliat Gărzii de Fier ?

-Din 1932.

-Ai putut ghici ceva din sentimentele de revoltă ale atentatorilor ?

-Nu

-G- ral Petrovicescu : Cui i-a venit ideea de a da numele de **"echipa morții " ?**

-Acuzat : Nu știu. Noi, în drum, **am văzut scris pe mașină numele acesta .**

-Dar la Tecuci n-ați înființat o astfel de echipă ?

-Acuzat : S-a înființat o echipă.

-Dar de ce cu aceeași denumire ?

-Acuzat : Le consideram **echipe de sacrificiu**

----- preot i.Dumitrescu / 23 mart.'34 -----

Este audiat **Mihail Stelescu** , acuzat că **a contravenit art.1 din legea Mârzescu**

-Mironescu

Povestește cum a intrat în Garda de Fier, schițând activitatea pe care a dus-o.
Explică ce sunt "Frățiile de cruce"

În **Ordonanță** se vorbește de **încercarea legionarilor de a pune o cruce la mormântul eroului necunoscut**. Stelescu povestește cum au fost **împiedicați de jandarmi**.

-Președinte, g-ral Ignat : Cât ai stat la Siguranță ?

-**Stelescu** : Aproape o lună , după ce mi s-a făcut instrucția.

-----Stelescu / 23 mart.'34 -----

Umează interogatoriul **prof.Ion Zelea Codreanu** .

/ Arată că, **aflându-se la Alba Iulia** în campanie electorală, **a primit un telefon dat de Ciumetti** de la București, care-l înștiința **că Garda a fost dizolvată** .

"În timp e eram în sediul organizației din Alba, în timpul nopții, **organele polițienești au voit să intre în casă**. Le-am răspuns că , noaptea nu permitem intrarea decât a procurorului La venirea acestuia, i-am predat singura armă ce o aveam.

/ **La 29 decembrie** , am primit **înștiințarea că sunt liber** și pot să vin la București.

Noaptea, pe la ora 2,30 , ajungând cu trenul la Brașov, am auzit vestea

că **a fost împușcat Duca**. Imediat după primirea acestei vești,

primul procuror, venind la mine, **m-a invitat la Parchet**.

Dus la Poliție, mi s-a făcut percheziția.

/ După 3 zile, **am fost transportat la penitenciar** , unde am fost depus într-o celulă.

După mult timp , **am fost escortat la București** , și condus la **Consiliul de Război**.

Am avut o primire care mi-a dat o senzație de mulțumire și bucurie.

/ A doua zi **am fost trimis la Jilava** , cu o dubă, **cu un fiu mai mic al meu, Decebal**.

Am ajuns acolo și, de unde era groaza aceea de Jilava, am putut vedea că era bine.

/ " **În actul de acuzare** și la dosar sunt **două lucruri** : primul , că într-o întrunire la Adjud ,

am trimis **un avertisment șefului partidului liberal IG Duca** , care nu era prim

ministru ,și al doilea ,că așa fi spus la Huși , avocatului meu , că **o sută de legionari din**

lași

au postit și s-au împărtășit și că , din aceștia, trebuie **să se tragă la sorti**

acei care trebuie să-l împuște pe Duca.

/Știu că oricine și oriunde mă întreba despre ce vom face , față de **prigoana împotriva**

noastră , și despre **dizolvare** , răspundeam că **vom lupta , vom merge înainte la lupta electorală** ,și **ne vom valorifica dreptul ce ni-l dă legea și constituția** .

Eu am fost de 6 ori deputat ,și nimeni nu mă poate opri să mă aleg.

Și dacă vor continua prigoana , ne vom sacrifica.

Și tinerii cari porneau în lupta noastră, se împărtășeau.

Aceasta am spus eu.

/ Al doilea punct care se găsește la dosar e că la întrunirea de la Adjud ,

ași fi amenințat pe IG Duca cu moartea.

Trebuie să menționez că , în acest timp, Duca nici nu era primministru .

I-am spus aceste cuvinte , deoarece îl știam impresionabil.

-**G-ral Petrovicescu** : citește declarațiile avocaților Cosma și Mitache , privind afirmațiile prof.Codreanu , făcute la Huși, după dizolvarea Gărzii.

- **G-ral Comanescu** : întreabă dacă regretă uciderea lui Duca .

- **prof.I.Codreanu** : " Este de neînchipuit **cum cineva ar putea**

să nu regrete moartea unui român "

-----I.Z.Codreanu / 23 mart.'34 -----

▣ **Ziua a V-a , 24 mart '34**

Președintele , g-ral Ignat, recomandă acuzaților să se refere numai la chestiunea ce-l interesează.Începe audierea celorlalți inculpați :

Ion Moța, Cristache Solomon, Nichifor Crainic, Ilie Gârneață, Sima Simulescu,

Vasile Iașinski, Ion Copuzeanu, Mihail Polihroniade,Ion Crânganu, Decebal

Codreanu Nicolae Totu, Nicoleta Niculescu ș.a. ș.a.

Nichifor Crainic / 24 mart.'34

Acesta cere să i se pună întrebări .

-**Comisar regal Hotineanu** : Ați fost la Casa verde ?

-**Crainic** : Am fost în vară.

-Ați cunoscut pe **cei trei atentatori** ?

-**Nu i-am cunoscut**.

-Dar **pe dl g-ral Cantacuzino** l-ați cunoscut ?

-**L-am cunoscut în dubă .**

-Dar pe **Corneliu Codreanu** l-ați cunoscut ?

-De când a apărut în viața publică .

-Sunteți membru al Gărzii de Fier ?

- " **Nu sunt membru al Gărzii de Fier**. Am fost **invitat să candidez**, după cum au fost invitați și d-nii g-ral Cantacuzino, și Vasiliu -cluj, apărătorul meu.

[-----]

"S-a încercat să fiu scos ca autor moral al asasinării lui Duca .

Dacă mi se aduce vina că sunt naționalist, că am sentimente românești, primesc crima aceasta .) Dar să mi se spună răspicat lucrul acesta și să nu fiu pus din cui în cui , din articole în articole , prin codul penal , pentru simple pretexte.

Mă surprinde că naționalismul este calificat ca mișcare extremistă .

Mișcare extremistă este marxismul și comunismul , care preconizează lupta de clasă . Naționalismul este împotriva luptei de clasă ; este pentru armonizarea cleselor sociale .Și atunci cum putem fi acuzați de schimbarea ordinii în stat ?

La noi, nici dictatura nu-i posibilă , când avem un rege tânăr și atât de înzestrat în ce privește pregătirea Sa.

----- Nichifor Crainic / 24 mart.'34 -----

[-----]

În ședința de după amiază, sub președinția g-ralului Ignat .

-av. **CRSturdza** :) zierele "**Credința**" și "**Dimineața**" nu au respectat hotărârea de Consiliu , redând eronat depozițiile martorilor . **Roagă să fie sancționate .**

- **Petrovicescu** : atrage , din nou , atenția presei , să redea dezbaterile just.

-**gral Ignat** : cere același lucru, altfel va aplica dispozițiile legale .

Decebal I.Z.Codreanu / 24 mart.'34

Sunt adus aici pentru că **am încercat să conving un președinte de Tribunal și un procuror să treacă la "Garda de Fier"**

-**gral Petrovicescu** : Cu ce prilej ?

-**Decebal Codreanu** : Eram la Huși , într-o berărie. Președintele tribunalului m-a ntrebat unde-i tata și fratele meu. Am discutat , apoi, asupra programului Gărzii.

-Gral Petrovicescu : Ce-ai mai spus apoi ?

-**Decebal Codreanu** : D-nii magistrați mi-au răspuns că **nu admit metodele Gărzii de Fier**.La rândul meu, **le-am spus că nu le cunosc.**

-Gral Petrovicescu : D- ta **faci parte din gardă ?**

-**Decebal Codreanu**: **Nu . Am activat pe lângă ea, deoarece o simpatizam.**

-----Decebal Codreanu/ 24 mart.'34 -----

[-----]

-av. **Vasile Marin** (apărare) : **cere de la instanțele din țară dosarele unor inculpați .**

-av. **Eugen Dimitriu** : ridică incidentul de incompetență a instanțelor militare excepționale de a judeca acest proces, deoarece faptele nu s-au petrecut în timpul stării de asediu.

-**col.Hotineanu** (comisar regal permanent) : invocă iar explicațiile **Ordonanței definitive** și desesizarea instanțelor tribunalelor județene.

▣ **Ziua a VII -a , 27 nov.'34**

("Universul" 28 mart.'34)

Se continuă **audierea martorilor** , chemați de acuzare sau apărare .[**Selecție LD : informație**] **Întrebările erau puse de avocați sau inculpați .**

[-----]

/ **Comisari regali** , șefi de Poliție sau Siguranță- Tuiliu Apostolescu (poliția Sinaia) , Turcu (Siguranță) , George Stănculescu (Siguranță) , Gh.Vasilii ; Negrescu ;

Al. Popescu (Siguranța Ploești) ,

/ **Procurori , judecători, grefieri de la tribunalele județene** : Al.Procop Dumitrescu (Ilfov) ,procuror Lazăr (Ilfov)

/ **Militari** care i-au avut sub comandă , în timpul serv.militar , pe inculpați ;

[-----]

-av. **Eugen Goga și Hențescu** : insistă ca **să fie adus în proces , ca martor, Nicolae Titulescu**. Este în București, dar să nu cumva să plece ...

[LD : Titulescu apare în Parlament, iar la mIniserul de Externe este balul diplomaților; la sala Dalles întreg corpul diplomatic participă la conf.ambasadorului ceh Șeba]

Președ. Consiliului , Ignat, spune că Titulescu va fi chemat ca martor .

[-----]

▣ Ziua a IX-a , 30 mart.'34

("Universul " , 30 mart.'34)

Președ. g-ral Ignat . Continuă audierea martorilor .

[**LD : Câteva declarații cu oarecare semnificații :**

solidaritatea macedonenilor ; solidaritatea generalilor ; ambiguitatea comisarilor și adversitatea nevindecabilă față de liberali

Ordinea depozitiilor am aranjat-o eu, pe criteriile de referență .

În proces, s-a desfășurat în ordinea intrării martorilor] -

- **judecător Tell** despre g-ral **Cantacuzino** : chiar în ziua atentatului (29 dec.) ,

Cantacuzino i-a spus că are ordin precis de la Căpitan

de a nu reacționa împotriva actelor ilegale ,

ci **să aștepte să intenteze acțiune contra dizolvării .**

[-----]

mareșal Al.Averescu / 28 mart.'34

Intrând în sală, **Consiliul , publicul și acuzații se ridică în picioare .**

După ce depune jurământul, membrii Consiliului se așază ,

acuzații rămânând în picioare tot timpul depoziției.

-av. Vasiliu -Cluj : **Cum privește dl martor aplicarea stării de asediu ?**

-Averescu:Asupra acestei chestiuni,m-am pronunțat într-un articol din " Îndreptarea "

În câteva cuvinte aș putea rezuma acele păreri.

Nu putem avea o lege a stării de asediu ,

atâta vreme cât **Constituția se opune categoric.**

- Vasiliu : Totuși, **dvs ați făcut uz de starea de asediu în 1920 ?**

-Averescu : În 1920 , ne găseam încă în stare de război.

În 1916, se votase o lege excepțională , care urma să se aplice tot timpul războiului european.În baza acelei legi se aplica starea de asediu.

-Vasiliu : Cum considerați dvs **dizolvarea Gărzii de Fier**, din punct de vedere legal și politic ?

-Averescu : N-am pe ce să mă bazez spre a exprima o părere definitivă asupra

legalității.În 1920, am dizolvat **partidul comunist, având probe evidente**

că e periculos ordinii publice .

-Vasiliu : Cum se face că în 1920 s-a întronat liniștea,deși comuniștii au participat la alegeri ?

-Averescu : Liniștea nu se restabilește prin legi.

A fost nevoie de mult tact ca să aplanez **70 de greve.**

N-am oprit pe comuniști să meargă la alegeri.

Și-au ales reprezentanți în Parlament, și Parlamentul a luat măsuri disciplinare

contra lor.Iar când am avut dovezi irefutabile împotriva comuniștilor,

au fost trimiși în fața justiției.

-Vasiliu : ce părere aveți despre g-ral **Cantacuzino** ?

este **capabil să intre într-un complot ?**

-Averescu : **Nu-l cred capabil.**

-----mareșal Averescu / 28 mart.'34 -----

[-----]

-**Gr.Coandă** despre **legionari** : a vizitat casa legionarilor din Bucureștii Noi ;

voia să se înscrie în Gardă , dar au intervenit evenimentele

și nu a mai putut îndeplini formele necesare .

-**Gral Cantacuzino** despre **Corneliu Codreanu** : după ce a fost eliberat de la Jilava ,

s-a dus să-l viziteze pe Codreanu în str.Pescari 7.

Codreanu i-a spus atunci **să comunice legionarilor să aștepte cu resemnare ,**

căci **Jurnalul de dizolvare al Gărzii , va fi atăcat în justiție.**

El a și transmis acest ordin multor legionari.

[-----]

▣ Ziua a X - a , 30 mart.'34

("Universul" , ""Adevărul" , 31 mart.'34; "Facla" 1 apr.'34)

Conduce **gral Ignat. Apărarea** iar atrage atenția asupra **cenzurării dezbaterilor procesului .încât dezbaterile apar vădit incomplete și tendențioase.**

Comisarul Hotineanu spune că ziaristii nu pot fi obligați să reproducă toate dezbaterile, dar că trebuie să oglindească adevărul.

[**LD** : Se perindă martorii care depun în favoare unui inculpat sau altul .

les la iveală trăsături de caracter, psihologii, ipocrizii, politicianism .

generalii - Cihoschi, Moruzzi, Constandache , apără casta - pe Cantacuzino ;]

Consiliul de război - conduce toată această defilare

Cine spunea că procesul a fost încredințat instanței militare , pentru că Tribunalele civile ar fi fost ... se înșelase. Uneori rolurile sunt inversate .

În atmosferă , simt eu , plutește teama . atât a legionarilor , cât și a martorilor ...

răzbunarea Gărzii. Numele lui Duca este ocolit Contează chichițele avocățești și .

În aceeași zi, **la tribuna parlamentului, politicienii rostesc opinii despre Garda de Fier, despre proces ...]**

Teodor Iurași (legionar) despre **echipa de asasini** / 30 mart.'34

Pe când se afla închis , cu un grup de legionari, la Făgăraș,

a auzit de moartea studentului Teodorescu și de suferințele camarazilor.

Constantinescu , care se afla în aceeași închisoare , **era revoltat** .

Auzii între timp că **s-a dizolvat și Garda de Fier. Constantinescu a spus că vinovat e**

Duca. Patru legionari am hotărât atunci să suprimăm pe Duca.

Am venit la București cu **Constantinescu** ,

dar el **a ales pe Caranica și Belimace** ca tovarăși.

-**gral Constandache** : Câți legionari erați la Făgăraș ?

-**Iurași** : 14 legionari.

-**Câți ați luat hotărârea de a suprima pe Duca ?**

-**Iurași** : **Patru legionari**. Eu, Constantinescu și alți doi.

-De ce n-ai executat d-ta planul ?

-**Iurași** : Eram sub comanda lui Constantinescu .

-Regreți moartea lui Duca ?

-**Iurași** : **Regret pierderea lui Duca ca om.**

-**col. Hotineanu** : cere președintelui să consemneze în procesul verbal declarația

martorului, care trebuie reținut la dispoziția Consiliului , pentru completarea

cercetărilor , întrucât cele declarate de d-sa **constituie un fapt penal**.

-av. Vasiliu -Cluj : **martorul a jurat** pe cruce și a venit să facă **o destăinuire sinceră**

a procesului său sufletesc, ceea ce nu poate constitui un fapt penal.

Nu se poate face proces de intenție. Consiliul trebuie să meargă mai departe .

- **Hotineanu** : **Declarația martorului a fost aranjată ,**

ca să se spună că atentatul s-a pus la cale la Făgăraș .

-av. Vasiliu - Cluj : **combate susținerea comisarului regal,**

arătând că **apărarea nu-i capabilă să recurgă la astfel de puneri în scenă.**

-**CZCodreanu** : **Respinge acuzația d-lui comisar regal , că declarația ar fi aranjată .**

" Nu se poate o ofensă mai mare ca aceasta .Și dacă putem fi bănuți în acest

mod, atunci renunțăm la toți martorii și condamnați-ne "

Consiliul deliberând asupra incidentului privind depoziția lui Iurași, hotărăște întocmirea

unui proces verbal și parchetul militar să ia toate măsurile pe care le crede de cuviință.

În urma depziției , martorul Iurași , a fost ridicat și depus în arestul Consiliului de Război.

-----Teodor Iurași/ 30 mart.'34-----

[-----]

G-ral Cihoschi / 30 mart.'34

Pe Nichifor Crainic îl cunoaște , ca ziarist, din 1928 ; este profund animat de dragostea

pentru Tron și Țară ; om de ordine , drastic și un naționalist convins.

-**gral Comanescu** : ce crede martorul despre g-ral Cantacuzino ?

este capabil de acțiuni subvesive ?

-**G-ral Cihoschi** : Îl cunosc bine. Este o natură expansivă, este un suflet curat,

înzestrat cu sentimente curate .Dă dovadă de un curaj în a-și spune părerile ,

cum puțini oameni există. Nu-l pot crede capabil de acțiuni subversive.

-----g-ral Cihoscki / 30 mart.'34-----

G-ral Moruzzi / 30 mart.'34

Dă detalii privind înscrierea g-ralului **Cantacuzino în Garda de Fier**.

A discutat cu el despre programul G de F .

-**g-ral Comanescu** : îl credeți în stare că **ar putea complota contra ordinii în stat ?**

-**g-ral Moruzzi** : **Îl cred tot atât de în stare să facă lucrul acesta ,**

cum m-aș crede pe mine .

-**dna g-ral Grabovschi și dr. Pantelimon** depun favorabil pentru **Copuzan** ;

 La un moment dat ... **atât acuzarea** (g-ral Petrovicescu)

cât și apărarea renunță să mai audieze martori .

-**av.Vasilie -Cluj** : cu o singură excepție : d-nii **Titulescu** și chestorul **Călătorescu**

-**Comisar regal Hotineanu** : s-a intervenit să vină , dar , dacă nu vor veni,
 roagă Curtea să continue procesul

- **Președ.Ignat** : se va interveni , din nou, pentru ca d.Titulescu și Călătorescu
 să fie prezenți mâine dimineața . Dacă nu vor veni, se va trece la dezbateră de fond ...

▣ **Sentința în procesul asasinării lui Duca / 6 apr.'34("Adevărul " , 7 apr.34)**

Verdictul : asasinii **Constantinescu, Belimace și Caranica** ,

au fost **condamnați la muncă silnică pe viață ;**

Ceilalți 50 , acuzați de complot, au fost achitați.

Condamnații duși la Jilava, de unde vor fi transferați la Aiud .

Achitații au fost eliberați , iar celor din provincie li s-au dat foi de drum.

----- Sentința procesului / 6 apr.'34-----

Procesul asasinilor lui Duca

62.)